

ŽELEZAR

TEDNIK — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZPSŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 12. SEPTEMBRA 1974

ŠTEVILKA: 36. LETO: XVI

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, SZ — Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: CP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

DEL OSEBNEGA DOHODKA NA HRANILNE KNJIŽICE

V gospodarsko razvitih deželah se že dolga leta osebni dohodki (plače) ne izplačujejo gotovinsko (v kuvertah) — pač pa na tekoči račun, hranilne knjižice, ček in podobno. Tudi v Jugoslaviji (predvsem Sloveniji) postopoma prehajamo na ta sistem — po zaslugi poslovnih bank. V praksi se največ uporablja hranilne knjižice oziroma prenos osebne dohodke na hranilno knjižico, del pa dobi delavec še vedno v izplačilni kuverti (npr.: Štore, Ravne itd.), ali pa se celotna plača prenese na hranilno knjižico (npr.: delavci GP Sava, Kovinoservis itd.). Prednosti novega sistema so v: splošno družbenem interesu, v interesu podjetja in osebnem interesu.

Splošno družbeni: Hitrejša obračunavanja denarja v gospodarstvu zmanjšuje tudi inflacijo (manj pretirane emisije — tiskanje denarja), zmanjšuje tudi porast cen in padanje življenjske ravni.

Interesi podjetja: Denar, ki ostane v bankah kot hranilna vloga, lahko banka daje podjetju (Železarni) v obliki kratkoročnega ali dolgoročnega kredita. Skrajša in poenostavi se izplačevanje osebne dohodke (manj gotovine, večji bankovci). Če podjetju ne uspe zagotoviti denar za izplačilo osebne dohodke — mu v lastnem interesu (plasilranje

sredstev) pomaga banka s premostitvenim kreditom.

Osebnosti: Delavcem je zagotovljeno, da prejmejo osebni dohodek na določen datum, dvigajo ga pa lahko postopoma, ali v celoti, v vseh enotah poslovnih bank v Jugoslaviji in na vseh poštah v Sloveniji. Banka bo organizirala vpisno oziroma izplačilno mesto tudi neposredno v Železarni. Nedvignjeni del osebne dohodke na hranilni knjižici obrežuje banka po 7,5 odstotkov od dneva izplačilnega dne (ne od dneva vpisa v hranilno knjižico). Če imamo denar na knjižici ga dvigamo postopoma po potrebi. Manj ga trošimo za nekoristne stvari — več nam ga

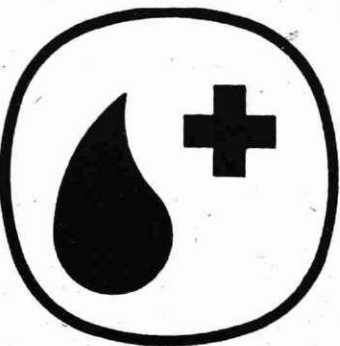
ostaja za res nujne, večje potrebe. V podjetju Iskra (Kranj), kjer imajo uveden sistem hranilnih knjižic že dve leti, je ostala povprečno ena mesečna plača nedvignjena (okoli 2.800 dinarjev) na vsakega zaposlenega.

Tudi v Železarni Jesenice bomo, sicer malo pozno, postopoma prešli na sistem hranilnih knjižic. Za začetek se bo uvedel v vseh sektorjih skupnih služb z obračunskim mesečnem septembrom (izplačilo 15. oktobra). Predlog je, da bi čisti-mesečni osebni dohodek (po znižanju za osebne dohodke) do višine 1.500 din izplačevali v gotovini (v kuverti), ostalo nad to vsoto pa prenesli na hranilno knjižico potom nalogov. Z mesecem uvedbe hranilne knjižice se v organizaciji Skupne službe ukinja predurji. Podrobnosti v zvezi s poslovanjem naloga za vpis v hranilno knjižico bomo objavili kasneje.

Začetno delo pri prehodu na hranilne knjižice je kontrola in podpis pristopnic. Vsi delavci in uslužbenci Skupnih služb bodo prešli v izplačilni kuverti 15. septembra (Nadaljevanje na 2. strani)

Daruj
svoja kri
z njo boš
reševal
življenja

Prva dva dni krvodajalske akcije v jeseniški občini, sta nam potrdila veliko humanost in solidarnost s sočlovekom, ki jo tudi v tej konkretni akciji izpričuje jeseniški železar. V dveh dneh se je odzvalo vabilu občinskega odbora Rdečega križa 438 prostovoljnih krvodajalcev, od tega 64 odstotkov železarjev. Seveda, se bo ta številka v naslednjih dneh še pomembno dvignila, saj predstavlja do sedaj dosežena, le tretjino lanskeletnih krvodajalcev Železarne. Če bo tudi v preostalih dneh tak odziv železarjev, potem bo lanskeletna številka presežena in z optimizmom pričakujemo, da se bomo približali številki 1000, kar bi pomenilo, da je vsak šesti železar prostovoljni krvodajalec.



Krvodajalska akcija v Delavskem domu je še danes, jutri in v soboto, odloči se tudi ti dragi sodelavec, tisti pa ki ste že darovali svojo kri, pridobite vsaj še enega novega krvodajalca.

Nihče ne ve, kdaj bo sam potreboval to, mnogokrat nenadomestljivo zdravilo za ohranitev življenja.

OSEBNI DOHODKI V AVGUSTU

Osebni dohodek za mesec avgust se giblje v pričakovanih mejah, čeprav je razumljivo nekoliko nižji od doslej doseženega najvišjega v mesecu juliju. Za avgust je ob 191.4 urah doseženo povprečno 2.960 dinarjev na zaposlenega ali okroglo pet odstotkov manj od meseca julija, kjer je bilo v sistemu dela 5 + 2, odrejenih osem ur dela več kot v avgustu.

Če razliko razčlenimo vsaj v grobem, je le-ta pogojena z naslednjimi vzroki:

manjše število plačanih ur	2,20 %
slabši skupni učinek	1,25 %
manjši delež prazničnih pribitkov	1,07 %
ostalo	0,48 %

Edini vzrok, ki je subjektiven je torej učinek, ki pa je v avgustu, zaradi velike dopustniške odsotnosti, razumljivo nekoliko nižji. Samo podatek, da je bilo na dopustu stalno 16 odstotkov zaposlenih, dovolj zgo-

(Nadaljevanje na 2. strani)

AGLOMERIRANI PRAŠEK ZA VARJENJE — NOV, ZELO PERSPEKTIVEN PROIZVOD ŽELEZARNE

Pri avtomatskem varjenju pod zaščitnim praškom, se vse bolj uveljavljajo aglomerirani praški. Trenutno jih jugoslovanska industrija uvaža. Ker se naša podjetja opremljajo predvsem s Lincolnovimi aparati za avtomatsko varjenje pod praški, se uvozi tudi največ Lincolnevega praška 780.

V skladu z antiinflacijskim programom, smo si na raziskovalnem oddelku zadali nalogo, da v čim krajšem času osvojimo izdelavo aglomeriranih praškov.

V tesnem sodelovanju z elektrodinim oddelkom smo že izdelali polindustrijsko napravo za aglomeriranje (slika 1).

Na prikazani napravi smo tudi že izdelali aglomerirani prašek, ki je po varilni tehniki lastnosti enakovredni Lincolnovemu prašku 780. Po kemični sestavi se varilna praška skoraj ne razlikujeta, pa tudi znatnost je pri obeh praških zelo podobna (slika 2 — naš prašek je označen z »A«, Lincolnov pa z »B«). Op.: Pri Lincolnovem prašku je nekoliko več prahu, ki je nastal med transportom).

Pri varjenju z omenjenima praškoma dobimo lep in gladek var. Varilna žilindra v obeh primerih lepo odstopa od vara in je skoraj brez por. Izgled vara in varilne žilindre je prikazan na slikah 3 (naš varilni prašek) in 4 (Lincolnov prašek »780«).

Prvi rezultati razvoja aglomeriranih praškov so zelo obetajoči ter so garancija za uspešno izpolnjevanje antiinflacijskega programa, saj bomo že v naslednjih mesecih ponudili porabnikom dodatnih materialov

enakovredne domače aglomerirane praške. (Slike na 2. strani)

Kejžar, Lagoja, Sikošek

ŠE ENKRAT »KAJ SE DOGAJA V KOVAČNICI«

Pod naslovom »Kaj se dogaja v kovačnici« je bil v 35. številki našega glasila objavljen dopis, ki med drugim govori o nepravilnem postopku pri dodeljevanju stimulacijskega dodatka. Postopek pri dodeljevanju stimulacijskega dodatka v kovačnici je bil res nepravilen, ker odstotek tistih, ki ga prejemale, presega 20 odstotkov. Zato bi pričakoval občutek le s strani ostalih oddelkov strojnih delavnic, ne pa iz kovačnice. Sicer pa preseganje pri majhnem staležu ne vpliva na ostale oddelke in lahko rečemo, da je upravičeno, ker so tudi delovni uspehi v kovačnici najvišji.

Vsi pravilniki in samoupravni spoznamski so bili objavljeni v ŽELEZARJU, zato opozarjam avtorja, da je pri branju lahko ugotovil, da v pravilniku o priznavanju in izplačevanju stimulacijskega dodatka, samoupravna delovna skupina sploh ni omejena. Primer, ko nekomu zaradi napredovanja preneha pravica do stimulacijskega dodatka, zelo razločno opredeljuje drugi člen pravilnika, ki se glasi:

»Stimulacijski dodatek je priznanje za osebno delo in se priznava po-



(Tovariš Tito s soprogo Jovanko ob prvomajskem obisku Mojstrane)

Danes z uro gorečnostjo in spoštovanjem pozdravljamo na železarskih Jesenicah nam vsem ljubljene predsednika republike Josipa Broza-Tita. Pozdravljamo največjega sina jugoslovanskih narodov, neuklonljivega borca za mir, iniciatorja gibanja neuvrščenih in inspiratorja samoupravnega socializma v Jugoslaviji. Pozdravljamo neutrudljivega delavca na področju mednarodnega sodelovanja, krepitve bratstva in enotnosti naših narodov in narodnosti ter izgradnje samoupravne socialistične družbe. Pozdravljen nam vsem dragi in ljubljene tovariš Tito!

VELIKA PRIDOBITEV SODELAVCEV V ELEKTROJEKLARNI

Večletna želja sodelavcev elektro jeklarne, ki je pogojena z usmeritvijo in prizadevanjem vseh dejavnikov v Železarni, s postopnim izboljševanjem delovnih pogojev, se je uresničila. Že prvi pogled v obrat elektro jeklarne, nas prepriča o tem — dobili so vlagalni stroj z boksi oziroma silosi za ferolegure in druge dodatke. V kratkih besedah to pomeni: zmanjševanje fizičnega dela pri pečen na minimum, bolj varno delo, prihranek na ferolegurah in ostalih dodatkih ter možnosti povečanja produktivnosti dela.

S to pridobitvijo se ferolegure in ostali dodatki nakladajo iz boksov v vlagalni stroj s tekočim trakom in istočasnim tehtanjem, boksi pa se napolnjujejo s pomočjo žerjava. Za

primerjavo navajamo, da so sodelavci v elektro jeklarni doslej brez teh naprav morali za izdelavo ene šarže prokron jekla ročno vložiti v električno peč od 15 do 20 t ferokroma, niklja in ostalih dodatkov. Ali, da so za vlaganje katerekoli dodatka v peč, doslej rabili deset do petnajst minut, ker so npr. apno ali druge dodatke, morali pripeljati v zaboju, jih stresti na tla in zakladati ročno, medtem, ko s pridobitvijo obeh naprav, sedaj za to potrebujejo le nekaj minut. Razen tega to omogoča večjo ekonomičnost oziroma prihranek na ferolegurah in drugih dodatkih. Pri prejšnjem načinu zakladanja se je precej dodatkov zanemarilo in zaradi načina dela oziroma ležanja preminulo, sedaj pa se boksi tekoče polnijo s potrebnimi dodatki in bolj natančno, tehtano vlagajo v peč. Seveda to pomeni prihranek na ferolegurah in ostalih dodatnih materialih, poleg večje urejenosti, reda in čistoče okoli peči ter razbremenjenosti 50-tonskega žerjava.

Vlagalni stroj z boksi v elektro jeklarni je pridobitev, ki poleg prihranka pogojuje tudi večjo produktivnost — skrajšani vlagalni časi, pa tudi večjo kvaliteto — zaradi večje natančnosti pri vlaganju ferolegur in drugih dodatkov. Še prav posebno pa moramo poudariti zmanjšanje fizičnega dela na mini-

(Nadaljevanje s 6. strani)

(Nadaljevanje na 2. strani)

V kakršni koli vrstni red postavimo naslovne, še na moč prisotne negativne pojave, lahko ugotovimo, da je eden ali drug, v večjem ali manjšem obsegu prisoten v vseh družbenih dejavnostih in na vseh nivojih. Za te pojave, je med drugim dejal sekretar izvršnega komiteja predsedstva CK ZKJ Stane Dolanc ob proslavi na Visu, v naši samoupravni socialistični družbi ni in ne more biti prostora. »Takšno vedenje,« je nadaljeval, »je ne samo napad na svobodo osebnosti in neposredno ogrožanje z delom pridobljenih gnotnih in družbenih dobrin občanov in vse skupnosti, marveč pogosto povzroči tudi nenadomestljive izgube — človeška življenja.«

Neprijetno in boleče je znova oživljati velike tragedije, ki jih je povzročila človekova nedisciplinirana, neodgovorna in malomarnost. Koliko otrok letno zaradi prometnih nesreč ostane brez staršev in obratno, koliko invalidnih oseb, koliko popolnih družin je v enem samem trenutku prenehalo obstajati. Kljub stalnim opozorilom voznikom motornih vozil, vzgojnim in preventivnim ukrepom, strožjim predpisom in kaznim, še vedno v večini primerov botrujejo nesrečam alkohol, preutrujenost, izsiljevanje prednosti, nepopolnost vozila in podobno. Ali ni to vse posledica nediscipline, neodgovornosti in malomarnosti. Iste negativne vedenjske motnje se pojavljajo tudi pri pešcih. Še več, nanje v mnogih primerih navajajo že starši svoje otroke. Ali še niste videli, kako nekaj metrov stran od označenega mesta za prehod pešcev, mati za roko vodi čez cesto predšolskega otroka. Ali kako mirno prehajajo ob zaprtem semaforju za pešce na Jesenicah, čez cesto nekatere mamice z dojenčki v vozičku. Ali ni to malomarnost in neodgovornost do sebe in drugih. Zakaj si na primer ob morskem obali, kjer stoji napis »pazi morskemu pesu«, ki letno poprečno v Jugoslaviji povzroči smrt enemu in pol človeku, ne upamo v morskem vodi niti nog nemočiti. Na cesti pa kljub množici opozoril in desetinam mrtvih, ki jih povzročijo avtomobilisti s svojimi jeklenimi »zverinami«, preziramo vse to. Niti nimamo strahu pred njimi — zanimivo, do morskega psa pa — niti nimamo osnovne cestno prometne discipline. Človek se nenehno sprašuje zakaj?

Smrt pa zaradi vseh omenjenih negativnih pojavov terja velik krvni davek tudi na železnici in drugod. Spominjamo se samo zadnje železniške tragedije v Zagrebu ali nedavne železniške nesreče na progi Jesenice—Bohinjska Bistrica in mnogih drugih. Poleg velikega nenadomestljivega krvnega davka, je tu še ogromna materialna škoda, ki prizadene vso našo družbo. Vse to pa je posledica človekovega neodgovornega, nediscipliniranega in malomarnega ponašanja.

V BOJU PROTI NEODGOVORNOSTI, NEDISCIPLINI, MALOMARNOSTI IN STIHIJSKEMU VEDENJU

Toda preselimo se v naše temeljne organizacije združenega dela, v skupne službe, v našo železarno. Spominjam se, ko smo v času krize, nekaj let nazaj, v Železarni in črni metalurgiji nasploh, ravno železarji nemalokrat poudarjali in zahtevali večjo odgovornost in disciplino, od najnepomembnejšega delovnega mesta v Železarni, do občinske skupščine, republike in federacije. Tako kot so se razmere v Železarni izboljševale, tako smo tudi vedno manj poudarjali te zahteve, ki smo jih pri sebi takrat zelo zaostriili, da smo se izkopali iz nič kaj zaviljive situacije.

Kaj pa bi danes lahko rekli o teh alternativnih dejavnikih za doseganje boljših poslovnih uspehov, večje produktivnosti, boljše kvalitete, večje varnosti pri delu, večje socialne sigurnosti in podobno. Le-to, da za mnoge člane kolektiva ta opozorila in zahteve niso potrebne, za ostale pa jih večkrat zelo formalno ponavljamo, brez večjega učinka pa tudi brez kakršnihkoli sankcij, čeprav posamezniki zaradi neodgovornega in nediscipliniranega ponašanja, ne le da zmanjšujejo poslovne rezultate, temveč tudi ogrožajo splošno družbeno lastnino in življenja sodelavcev.

Poskušajmo omeniti le nekaj primerov, ki so posledica neodgovornega, nediscipliniranega in malomarnega ravnanja posameznikov, ki se skoraj permanentno pojavljajo. Reklamacije na kvaliteto in zamešnjave, zgrešene šarže, razsipništvo s surovinami in drugim re-promaterialom, s pisarniškim materialom, prehitra obraba in okvara proizvodnih naprav, zamujanja rokov do kupev, zamujanje s poročili, večji stroški pri raznih popravilih, rekonstrukcijah, neizkoriščene strojne naprave in delovni čas in drugo. Sem bi lahko uvrstili tudi malomarne in neodgovorne medsebojne odnose in še in še. Samo za odstotek, dva, izboljšati take odnose in ravnanja, pa bi se ob letu lahko ponašali s še boljšimi poslovnimi rezultati. Pri tem pa, poudarjam, ne gre za večjo fizično obremenjenost, temveč izključno za izboljšanje discipline in odgovornosti.

Taka ravnanja pa zasledimo v večjem ali manjšem obsegu tudi pri delu samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij v Železarni in izven. Sprejete obveznosti posamezniki često ne uresničujejo, sklepi mnogokrat ostajajo na papirju, predajamo se stihijem obnašanju in podobno.

Ne da bi zmanjševali velike dosežke delovnega kolektiva v Železarni, predvsem zadnja leta, ki so prav gotovo pogojeni s pozitivnimi lastnostmi velikega dela delavcev — disciplino, odgovornostjo in doslednostjo, ki bi jih z drugimi besedami lahko označili s pripadnostjo kolektivu, pa ne smemo mimo pojavov, ki so posledica nasprotnega ravnanja. Odločno in permanentno se moramo na vseh nivojih v Železarni, kot izven, v vseh družbenih dejavnostih, samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah potruditi za večanje in krepitev delovne in družbene discipline, odgovornosti vsakega posameznika in vseh organov za njihovo delo in ravnanje. Velikokrat pri takih negativnih pojavih, najsi bo v Železarni ali izven, vidimo malomarnost in neodgovornost posameznikov delavcev spodaj, ne vidimo pa tistih, ki dovoljujejo tako malomarnost in neodgovornost od delovodij ali predsednikov navzgor do samoupravnih organov. V boj moramo za celovito odgovornost vseh in slehernega posameznika na vseh nivojih.

Nemalokrat slišiš med pošteno in dobro mislečimi ljudmi: »Ko bi bilo le nekoliko več discipline in odgovornosti ter manj razmetavanja, kakšen čudovit standard bi lahko imeli, neprimerljiv v svetu.« Take misli niso brez osnove, zato bi morali ta boj sprejeti z večjo organiziranostjo pa tudi večjo disciplino in odgovornostjo. ... Odgovornost, disciplina in red, so imperativ razvoja vsake družbe, zlasti pa še samoupravne socialistične družbe, katere razvoj takšni pojavi lahko konec koncev otežkočijo. Dosledna krepitev in zaostritev odgovornosti na vseh ravneh bo samo prispevala k utrditvi samoupravnih odnosov in sistema v celoti, je v poglavju, ko je obravnaval ta vprašanja, poudaril sekretar Stane Dolanc.

OSEBNI DOHODKI V AVGUSTU

(Nadaljevanje s 1. strani)

Če pogledamo nekaj primerjalnih podatkov, se gibanje osebnih dohodkov odraža v sledečem:

	Štev. ur na os.	Din/h	Din/os	Popr. % učinka	Indeks 1.73 = 100	Indeks živ. str. 1.73 = 100
I. 1973	191.0	12.51	2.389	22.60	100	100
IV. kv. 73	191.9	12.99	2.493	23.95	104.35	107.2
I. poll. 74	189.3	14.55	2.754	25.95	115.28	117.6
julij	195.7	15.91	3.114	26.76	130.34	126.0
avgust	191.4	15.46	2.960	25.51	123.86	128.2
I—VIII. 74	190.4	14.84	2.826	26.00	118.29	120.1

Čeprav je gibanje življenjskih stroškov za julij in avgust izračunano teoretično, na podlagi dosedanjega gibanja, pa so podatki za I. pol-

letje že uradni, tj. vzeti iz statističnega biltena. Primerjava med indeksom osebnih dohodkov in gibanjem življenjskih stroškov pa kaže, da

DEL OSEBNEGA DOHODKA NA HRANILNE KNJIŽICE

(Nadaljevanje s 1. strani)

bra »Pristopnica« s sledečimi podatki: (primer)

Odprt dne
Ljubljanska banka
P. E. Jesenice 51530-610
Pristopnica
Štev. hranilne knjižice 000000357
Vlagatelj
Priimek in ime:
Rojstno leto:
Naslov:
Podpis vlagatelja

Podpis uslužbenca

Slovenske Železarnice
Železarna Jesenice 01 80271

Pojasnilo obrazca: »Pristopnica« z vsemi obstoječimi potrebnimi podatki bo izpisana prek COP (centra za obdelavo podatkov).

Odprt dne — začetni datum vlaganja na hranilno knjižico (15. oktobra 1974).

Z gradbišča nove hladne valjarne

Gradbena dela za hladno valjarjo napredujejo po predvidenem programu. Površinski izkopi so v zaključni fazi, pričeli pa so tudi že urejati nasipe in platoje v okolici hladne valjarne.

Dela za hale hladne valjarne prehajajo iz gradbene faze v montažo jeklene konstrukcije, kjer pa dela kasnije. Železarna je za tri četrtine hal material v celoti dobavila, izdelava konstrukcije pa tej dobavi ne sledi zadovoljivo. Na gradbišču je trenutno 14 stebrov in trije glavni nosilci. Montažna skupina Metalne Maribor stebre že razporeja ob temeljih in bo v tem tednu pričela z montažo.

Dela pri gradnji stavbe za garderobe hladne valjarne potekajo po planu in podjetje Projekt iz Kranja že postavlja zidove temeljev.

V zadnjih dneh smo prejeli vso potrebno dokumentacijo od dobaviteljev opreme za sendzimir in dresirno ogrodje, tako, da naši projektanti lahko pričnejo z nemotenim delom. Del nujno potrebne dokumentacije je kasnil skoraj za tri mesece, največ zaradi težav pri carinjenju pošte.

V prihodnjih dneh bo skupina za izgradnjo hladne valjarne intenzivno delala glede sklenitve pogodb za strojno in elektro montažo naprav hladne valjarne ter glede izbire dobaviteljev dela domače opreme.

VELIKA PRIDOBITEV ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

mum, bolj varno in zdravo delo, to je manj bolovanj, kar na drugi strani pomeni večjo privlačnost za delo v elektro jeklarni, manjšo fluktuacijo oziroma stalnost zaposlenih, kar bo poleg drugega imelo tudi pozitiven vpliv na delo oziroma produktivnost in kvaliteto. Sodelavci v elektro jeklarni so s to pridobitvijo zelo zadovoljni, saj so željo in zahtevo po teh dveh napravah izražali že nekaj let. Tako je v tem obratu ostalo še težje fizično delo pri čiščenju in vlečenju žilindrov. Z modernizacijo tega, kar je v programu, bo težko fizično delo v elektro jeklarni v glavnem odpravljen.

Vlagalni stroj je dobavila zahodnonemška firma Dangoco Dienen-thal, bokse pa so izdelali v trboveljskih Strojnih tovarnah v kooperaciji z avstrijsko firmo.

smo zaenkrat še v nekem realnem razmerju, čeprav tako za našo železarno, kot za vso črno metalurgijo ne moremo trditi, da realni osebni dohodki naraščajo.

Če se ob zaključku ustavimo še pri rezultatih, na osnovi katerih se računajo učinki, ki v precejšnji meri vplivajo na osebne dohodke, potem s tistimi rezultati, ki so računani na nivoju podjetja, ne moremo biti preveč zadovoljni. Realizacija, upoštevajoč rebalans celotnega plana, je komaj na planirani višini, skupne proizvodnje pa celo nižja. V nadaljnjih mesecih se stanje običajno izboljša in tako računamo, da bo tudi letos. Le dobri rezultati so lahko jamstvo in osnova za delež osebnega dohodka, ki ne bi smel pasti.

Pristopnica gre preko Ljubljanske banke — poslovne enote Jesenice, ki ima šifro 51530-610.

Številko hranilne knjižice določi banka na podlagi seznama in vpisa v hranilne knjižice. Priimek in ime, rojstno leto in naslov — je treba prekontrolirati in eventualne nepravilnosti popraviti (npr.: sprememba priimka pri poročenih sodelavkah, napačna rojstna letnica — predvsem pa napačno (staro) bivališče). Navedeni podatki se morajo ujemati z osebno izkaznico, ki mora biti popravljena na matičnem uradu občine takoj, ko je sprememba nastala.

Opozarjamo, da prizadeti vlagatelj ne bo mogel dvigniti denarja, če se podatki v hranilni knjižici ne bodo ujemali z osebno izkaznico. V interesu posameznika je, da to takoj uredi.

Sledi lastnoročni podpis vlagatelja. Podpis uslužbenca (se podpiše uslužbenec banke). Zaradi lažjega

poslovanja sta spodaj navedeni: dvomestna številka, ki pomeni šifro obrata, kjer je delavec zaposlen in delavska številka vlagatelja v Železarni.

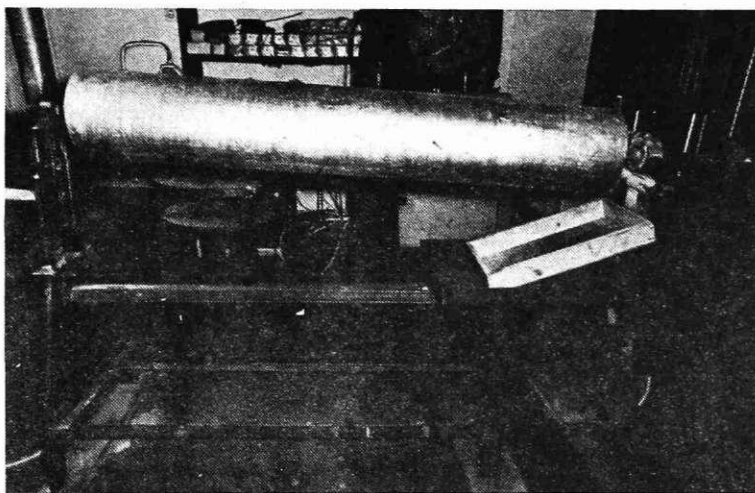
Poleg obrazca »Pristopnica«, ki bo v kuverti, bo vsak vlagatelj lahko dobil od osebe, ki razdeljuje denar še obrazec »Stalno pooblastilo«. Ta obrazec izpolni vlagatelj v primeru, da pooblašča za dvig gotovine še nekoga (ženo, očeta, brata). Obrazec ima prostor za dva pooblaščenca, ki se morata podpisati lastnoročno, spodaj pa se podpiše še vlagatelj.

Oba obrazca »Pristopnica« in »Stalno pooblastilo« morata biti v smislu navodila vrnjena obratnemu uslužbencu, ki izdaja denar do 20. septembra.

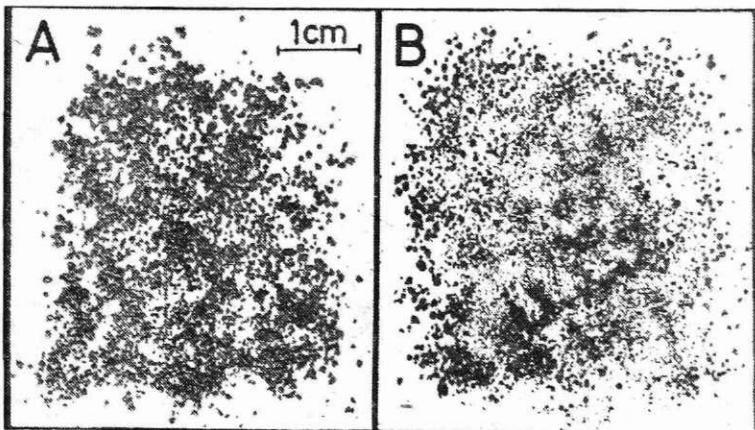
Vlaganje na hranilno knjižico je obvezno za vse delavce in uslužbence Skupnih služb, zato morajo vrniti lastnoročno podpisano »pristopnico«, da ne bodo imeli morebitnih težav pri dvigu gotovine.

Janez Krušic

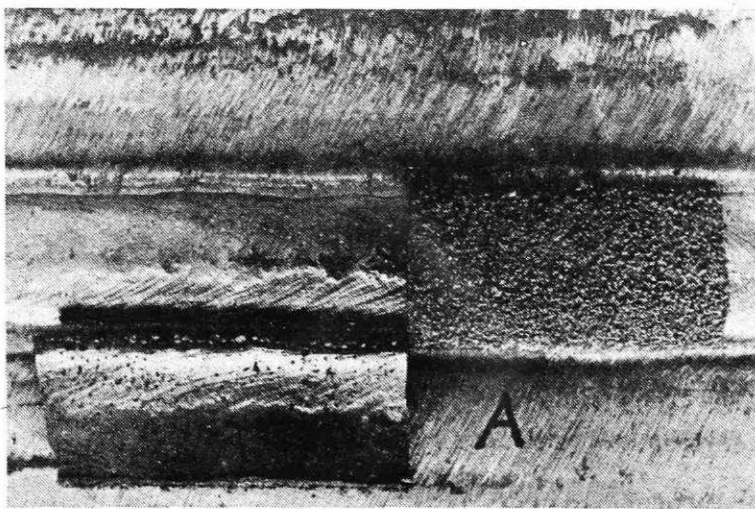
AGLOMERIRANI PRAŠEK ZA VARJENJE — ...



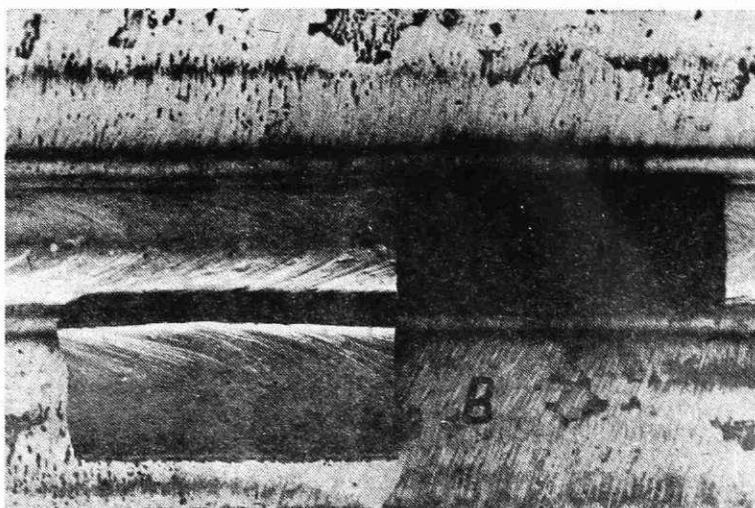
Slika 1: Polindustrijska naprava za aglomeriranje



Slika 2: Primerjava zrnatosti našega in Lincolnovega varilnega praška



Slika 3: Izgled vara in varilne žilindre (naš varilni prašek)



Slika 4: Izgled vara in varilne žilindre (Lincolnov prašek »780«)

IZVRŠEVANJE PROGRAMA SKUPNE IN BLAGOVNE PROIZVODNJE TER ODPREME V AVGUSTU

Del. enota	Skupna proizvodnja			Gotova proizvodnja			Odprema
	Program	Izvršitev	%	Program	Izvršitev	h	
Plavž	13.300	13.332,3	100,2				
SM jeklarina	26.300	24.447,9	93,0				
El jeklarina	14.300	14.317,8	100,1				
Livarna	135	142,6	105,6	50	54,8	109,6	54,8
Samotarna	1.400	1.433,0	102,4	250	420,5	168,2	420,5
TOZD TALILNICE	55.435	53.673,6	96,8	300	475,3	158,4	475,3
Bluming	36.600	35.630,6	97,4	1.500	1.148,0	76,5	1.023,3
Štekel	7.700	7.112,4	92,4	3.500	2.464,6	70,4	2.245,4
Term. obdel.	2.600	2.881,3	110,8	2.600	2.881,3	110,8	2.912,2
Skupaj:	46.900	45.624,3	97,3	7.600	6.493,9	85,4	6.180,9
Valj. žice	10.000	10.261,6	102,6	3.360	3.953,7	117,7	3.775,5
Valj. prof.	2.600	2.648,7	101,9	50	45,5	91,0	51,6
Valj. deb. pl.	7.860	8.079,0	102,8	7.800	7.974,0	102,2	7.778,6
TOZD VALJ.	67.360	66.613,6	98,9	18.810	18.467,1	98,2	17.786,8
Hlad. valj.	2.400	2.473,2	103,1	2.390	2.468,4	103,3	2.405,6
Žičarna	5.200	5.108,8	98,2	3.350	3.455,6	103,2	3.378,4
Profilarna	1.235	1.790,2	145,0	1.230	1.783,5	145,0	1.694,8
Podbojarna		1,1			1,1		1,1
Jeklovlek	1.610	1.707,2	106,0	1.610	1.647,4	102,3	1.569,9
Elektrodni:	1.250	1.148,8	91,9	1.245	1.145,3	92,0	1.182,0
— elektrode	1.200	1.099,3	91,6	1.195	1.096,3	91,7	1.155,5
— prašek	50	49,5	99,0	50	49,0	98,0	66,5
Žebjarina:	1.070	1.001,5	93,6	1.065	992,8	93,2	891,6
— žebjarina	965	890,9	92,3	965	888,8	92,1	790,8
— bod. žica	95	99,0	104,2	95	99,0	104,2	100,8
— sekanec	10	11,6	116,0	5	5,0	100,0	
TOZD PREDEL.	12.765	13.230,8	103,6	10.890	11.494,1	105,5	11.123,4
SKUPAJ:	135.560	133.518,0	98,5	30.000	30.436,5	101,5	29.385,5
Tuja predelava	200			200			
ŽELEZARNA:	135.760	133.518,0	98,3	30.200	30.436,5	100,7	29.385,5

TOZD TALILNICE

Zaradi izredno vročih dni, smo v jeklarnah v avgustu težko obratovali. V drugih obratih talilnic ni bilo večjih težav. Kljub temu smo z izjemno martinarno, izpolnili mesečne proizvodne programe.

Plavž

Plan 13.300 ton je bil presežen za 32 ton oziroma izvršen s 100,2 odstotka. Delo je potekalo dobro, še posebno ob koncu meseca in prve dni septembra, ko dosegajo na plavžu doslej najboljše uspehe. Poraba koks je bila enaka julijem in je 678 kg/t. Na peči 2 uporabljamo samo sinter v vložku.

Martinarna

Obrat je za 1.852 ton zaostal za planom ali sedem odstotkov zaradi izrednih težav. Velika odsotnost, nekaj več dopustov in več bolovanj, so zahtevali od prisotnih posad veliko več naporov. Bili smo brez potrebnih zalag starega železa, saj tovor z ladje na Reki nismo uspeli dobiti prej kot šele 21. avgusta. Popravila dna so nam vzela dvakrat več časa kot običajno, tako zaradi slabega magnetizma kot tudi zaradi vročine pri delu. Okvare vlagalnih strojev so bile na dnevnem redu in so nam vzele 68 ur časa.

Elektrojeklarina

Plan je bil izvršen 100 odstotno, vendar smo naredili manj kot bi sicer morali za doseg pol milijona ton jekla. Odsotnost delavcev, vročina in slab vložek so vzroki za nekaj nižjo količino kot bi bila možna.

Livarna

Plan je bil presežen za 5,6 odstotka. Uspeli smo izdelati ponovico za žlindro za železarno Smederevo in jo odpremili dva dni pred rokom.

Samotarna

Tudi v samotarni je bil plan presežen za 2,4 odstotka. Kljub okvaram na vakuum stiskalnici in odsotnosti delavcev pri oblikovanju silika opeke, smo plan presegli.

Ko zasledujemo naš cilj, doseči pol milijona ton jekla, lahko že ob koncu avgusta ugotovljamo zelo dobre uspehe na plavžu, saj dosegamo 475 ton grodja dnevno, v martinarni pa dnevno 940 ton jekla. Žal v elektro jeklarni še nismo dosegli več kot običajne količine.

Stanko Čop

TOZD VALJARNE

Valjarna blumiing

Valjarna je v avgustu obratovala nekoliko boljše kot v juliju, vendar še vedno ne dobro. Preveč je bilo zastojev in njihova specifikacija v primerjavi z julijem je razvidna iz spodnje tabele:

Zastoji v odstotkih	julij	avgust
Valjarski	2,2	1,7
Tehnološki	2,9	2,2
Pomanjkanje temperat.	6,8	10,5
3. hala	1,2	0,5
Sosednje proge	3,5	2,2
Mehanski	6,6	5,4
Elektro	2,9	5,1
Energija	0,6	0,1
Preventiva	4,2	2,0
Ostali	—	0,1
Skupaj	30,9	29,8

Previsoki so predvsem zastoji zaradi pomanjkanja temperature in elektro okvar. Visoki zastojevslede pomanjkanja temperature so pogojeni z nepredvideno okvaro na globinski peči št. 3, ki je bila v popravilu štiri dni in s premajhno količino vročih blokov iz obeh jeklarn. V primerjavi z mesecem julijem, smo dobili v avgustu iz obeh jeklarn 1.817 ton manj ingotov in bram. Z visokimi temperaturnimi zastoji so delno pokriti tudi nekateri drugi zastoji in so zato nižji. To so bili predvsem tehnološki in vzdrževalni. V tem mesecu smo imeli tudi večjo okvaro na generatorju pogonskega motorja blumiinga. Zato valjarna blumiing ni obratovala 25 ur, kar pomeni 3,3 odstotke mesečnega obratovalnega časa, oziroma 1.200 ton proizvodnje.

Valjarna štekel

Ker valjarna blumiing ni dosegla planirane količine, je tudi skupna in blagovna proizvodnja štekel ogrožena pod planom. Največ gre to na račun proizvodnje TVT za direktno prodajo, medtem ko je adjustaža te valjarne na Javorniku planirano količino presegla.

Valjarna 2400

Ta valjarna je planirano skupno in blagovno proizvodnjo v avgustu presegla. Delno gre to na račun medfazne proizvodnje, ki je zaradi pomanjkanja delavcev in zahtevnega kvalitetenega asortimenta v juliju, ostala na zalogi.

Valjarna žice

V valjarni žice smo planirano skupno in blagovno proizvodnjo presegli. Proizvodni rezultat pa bi bil lahko boljši, če bi bilo manj zastojev. Ti so skupaj znašali 35,9 odstotkov in je to za 2,4 odstotka manj kot v juliju. Še vedno preveč je bilo predvsem vzdrževalnih zastojev.

Valjarna profilov

Obrat je v avgustu obratoval dobro in je planirano skupno proizvodnjo presegel. Blagovna proizvodnja je nepomembna, saj je bila planirana količina samo 50 ton.

Avugst Karba

TOZD HLADNA PREDELAVA

Hladna valjarna

Kljub pomanjkanju vložka je hladna valjarna dosegla proizvodnjo predvideno s planom. Proizvodnja dinamo hladno valjanih trakov pa je v avgustu dosegla rekordno višino 647,6 ton.

Žičarna

Žičarna zaradi odsotnosti zaposlenih in pomanjkanja vložka, proizvodnjo po planu ni dosegla. Na zmanjšanje storilnosti pa je bistveno vplivala tudi kvaliteta TV žice, predvsem Col45 in Col361. Patentirane vlečene žice smo izdelali 1094 ton, VAC žice pa 166 ton.

Profilarna

Proizvodnja v profilarni je ob ugodnem proizvodnem programu dosegla količino, ki je predvidena z družbenim načrtom. Proizvodnja na napravah je potekala, zaradi dobre preskrbe z vložkom in primernih naročil po posameznih pozicijah, izredno ugodno. Zastoji zaradi menjav orodja so več kot 50 odstotkov manjši od povprečnih v lanskem letu.

Jeklovlek

Dosežena proizvodnja je tudi v tem mesecu presegla planirano količino. Dobra preskrba z vložkom in primerna naročila ob dobrem delu, omogočajo doseganje proizvodnje.

Elektrodni obrat

Proizvodnja v tem obratu ne dosega planirane količine po družbenem, niti operativnem planu. Izredno velika odsotnost in okvare na obeh linijah, so povzročile manjšo proizvodnjo. Odsotnost je znašala 32 odstotkov in zato so naprave obratovala po deset odstotkov manj kot prejšnji mesec.

Žebjarina

Proizvodnja žebjarne, tako kot v elektrodnem, ne dosega planiranih količin. Na proizvodnjo bistveno vpliva nadnormalna odsotnost in slaba preskrba z vlečeno žico.

TOZD Hladna predelava je kot celota presegla proizvodnjo predvideno s programom odtosno planom. Zaradi preseganja obvez v treh obratih in praktično doseganja plana v žičarni, oba ostala obrata nista toliko znižala uspehe TOZD v celoti, da bi proizvodnja ne dosegla planske.

Franc Vičar

VELIKA IN MALA POPRAVILA V MESECU AVGUSTU

V mesecu avgustu je bilo z operativnim planom večjih in manjših popravil programirano trinajst večdnevni popravil, iz julija v avgust pa je bilo podaljšano delo na šestih večdnevni popravilih, skupno torej devetnajst večdnevni popravil.

Dela smo v avgustu dokončali na enajstih večdnevni popravilih, na sedmih pa bomo dela dokončali v septembru. Na petih popravilih so bila dela programirana tako, da bodo dokončana v septembru, na dveh pa so se dela zavlekla v mesec september zaradi prekoračitve rokov. Prekoračen rok popravila je na ravnalnem stroju UBR, zaradi nedospelih rezervnih delov in na stroju Calov, na katerem popravila izvaja Bregana in je bil rok že večkrat podaljšan.

V avgustu smo popravila dokončali v predvidenem času ali z manjšim skrajšanjem na šestih napravah. Podaljšanje pa smo, poleg na že omenjenih napravah, imeli še na: žerjavu 8 Mp v strojni delavnici, mlinu za koks in na vlagalnem stroju št. 1. Ta popravila so bila podaljšana predvsem zaradi večjega obsega del, kot je bilo predvideno.

V avgustu je bilo dokončano tudi popravilo brusilnega stroja Lidkoping, ki ga je izvajalo podjetje Bregana. Trajalo je več mesecev in je bil rok večkrat podaljšan.

Enodnevni popravil pa je bilo v avgustu predvidenih 47, izvedenih pa je bilo samo 31. Odloženih je bilo 16 enodnevni popravil.

Na sam potek popravil je v avgustu vplivala še vedno velika odsotnost sodelavcev, zaradi koristenja letnih dopustov.

Stane Torkar

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 16. 9.	KAVČIČ EDO	ROTAR VINKO
TOREK — 17. 9.	ZUPAN MIRKO	PRAPROTNIK NIKO
SREDA — 18. 9.	REKAR VINKO	KAVČIČ IVAN
ČETRTEK — 19. 9.	JELOVČAN JOŽE	SITAR ANTON
PETEK — 20. 9.	KOVAČ JANEZ	ROZMAN JANEZ
SOBOTA — 21. 9.	LOGAR IGOR	SEKLOČA PETER
NEDELJA — 22. 9.	ZIDAR JOŽE	MLAKAR FLORIJA

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je:

vezni telefon je: 358
Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE od 16.—21. septembra

Dopoldan: dr. Branimir Čeh in dr. Stanka Šemrov Novak

Popoldan: dr. Drago Jeremič

V soboto, 21. septembra samo dopoldan dr. Branimir Čeh.

ZOBNA AMBULANTA

Popoldan: terapevt Viktor Stražičar

Zobna ambulanta od 16. do 21. septembra je dopoldan zaprta.

PERSONALNE VESTI ZA AVGUST

Sprejetih je bilo 105 delavcev, 68 pa jih je zapustilo podjetje.

STAROSTNO UPOKOJENI:

Janez Čop — 1917, strojne delavnice, 36 let, Anton Jereb — 1924, martinarna, 22 in pol let, Jože Otrin — 1913, hladna valjarna, 37 let, Ciril Praček — 1913, FRS, 42 let v ŽJ.

INVALIDSKO UPOKOJENI:

Franc Žurbi — 1913, PIV — energija, 34 in pol let v ŽJ.

Upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zaslužen pokoj.

V JLA so odšli:

Rasim Ključanin — 1955, strojno vzdrževanje, Nesib Trako — 1955, martinarna, Braco Vukalič — 1954, valjarna debele pločevine.

IZKLJUČENI:

Mara Abramovič — 1950, transport, Zdravko Amidžič — 1954, žičarna, Šefket Bahtirovič — 1951, elektro jeklarina, Dušan Banovič — 1951, elektro jeklarina, Milorad Bilbija — 1952, plavž, Srebrn Cvetoški — 1952, elektro jeklarina, Sadik Čatak — 1952, transport, Petko Drakulj — 1953, martinarna, Mustafa Fočačević — 1953, strojne delavnice, Zuhdija Gerzić — 1953, elektro jeklarina, Simona Grelja — 1955, DE družbena prehrana, Esed Halilović — 1955, elektro jeklarina, Željko Hočevar — 1953, strojne delavnice, Stanislav Hribar — 1950, valjarna žice, Janez Jalen — 1949, hladna valjarna, Selim Krehnič — 1954, martinarna, Boris Leban — 1944, vzdrževanje elektro naprav, Smilja Marjanovič — 1954, martinarna, Tihomir Milošev — 1954, transport, Ruse Mitkov — 1957, transport, Nikola Nikolov — 1955, martinarna, Vidoje Petković — 1949, martinarna, Anton Petrovič — 1941, hladna valjarna, Rešad Popaja — 1947, martinarna, Nada Popović — 1943, elektrodni, Branko Rajnar — 1958, RO, Ibro Salihbašić — 1956, valjarna profilov, Ludvik Sivec — 1945, elektro jeklarina, Boris Skušek — 1956, livarna, Suljo Spahić — 1953, martinarna, Aziz Šekcanović — 1952, valjarna debele pločevine, Jože Suštar — 1951, vzdrževanje elektro naprav, Slavko Tomašević — 1953, strojne delavnice, Ante Tomić — 1957, jeklovlek, Peter Tomić — 1950, transport, Jordan Trajčev — 1952, elektro jeklarina, Kiro Trpeski — 1953, elektro jeklarina, Andrej Žibrek — 1956, valjarna Bela.

VODSTVOM TOZD, SEKTORJEV V SKUPNIH SLUŽBAH IN DOPISNIKOM ŽELEZARJA

Vse pogostejše se dogaja, da nam vodstva posameznih TOZD ali sektorjev v skupnih službah šele en dan pred zaključkom redakcije našega glasila, ali celo na sam dan zaključka, napovedo ali dostavijo v objavo dalje tekste, ki so običajno namenjeni javni razpravi. Ker uredništvo že takoj naslednja dva dneva po izidu številke, angažira oziroma zaprosi več ali manj prostovoljne dopisnike za sestavke oziroma informacije o posameznih aktualnih dogodkih ali problemih, je v opisani situaciji velikokrat v nerodnem položaju, ali odložiti naročeno informacijo, kar po večkrat ponovljeni situaciji lahko pomeni izgubiti dobrega in vestnega sodelavca, ali objaviti v zadnjem trenutku najavljeno ali dostavljeno večje gradivo.

Iz teh razlogov prosimo, da nam vodstva TOZD, sektorjev v skupnih službah ali posamezni referati, vsaj pet dni pred izidom naslednje številke napovedo dalje tekste, medtem ko naj bi samo gradivo dostavili vsaj v ponedeljek dopoldan. To je potrebno tudi zategadelj, ker moramo tiskarni sporočiti eventualno večji obseg Železarja.

Vse redne in občasne dopisnike in dostavljalce drugih gradiv za objavo (obvestila, razpise, vabila za seje in podobno) pa prosimo, da nam dostavljajo tekste v ponedeljkih do 13. ure in le najnujnejše in najaktualnejše v torkih do 11. ure.

Pripominjamo, da za posamezni poprečni obseg Železarja — 12 strani, moramo na uredništvo poprečno 100 tipkanih strani jezikovno korigirati, mnogokrat tudi vsebinsko preoblikovati, včasih iskati tudi dodatne informacije in podobno ter vse skupaj ponovno prepisati. Da ne omenjamo včasih zelo površnih rokopisov, ki zahtevajo še več časa, za katere pa smo avtorjem prav tako hvaležni in vsakega prispevka veseli.

To so razlogi, da s to prošnjo stopamo pred vas. Naša želja in prošnja je pogojena tudi z zahtevami tiskarne in njene tehnologije, ki zahteva, da prvo tretjino dostavimo v ponedeljek z avtobusom ob 12.45, drugo tretjino v torek ob 8.45 in zadnjo isti dan ob 12.45. Ta dan moramo z avtobusom ob 15.45 dostaviti še naslove in podnaslove ter besedila k posameznim slikam. Šele po vsem tem se lahko izdela ogledalna slika, ki mimogrede povedano zahteva tri do štiri ure dela. Vsako najmanjše odstopanje nam lahko v najboljšem primeru pomeni dodatne stroške, v skrajnem primeru pa izpad Železarja.

Iz vseh teh razlogov se vam zahvaljujemo za vaš razumen sprejem našega poziva oziroma prošnje.

Uredništvo

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Valjarne

12. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik DS TOZD Valjarne Mavro Lenardič je 5. septembra sklical 12. redno sejo delavskega sveta z dnevnim redom: potrditev predloga samoupravnega sporazuma o štipendiranju učencev in študentov; potrditev predloga samoupravnega sporazuma za podelitev nagrade Novator leta; potrditev antinflacijskega programa Železarne v II. polletju 1974 in potrditev sredstev amortizacijskih zamenjav za leto 1974.

Na podlagi obravnave je delavski svet sprejel naslednje sklepe:

DS na podlagi obravnave na sestankih samoupravnih skupin (od 35 se je sestalo 32 SDS) sprejme ugotovitveni sklep, da je predlog samoupravnega sporazuma o štipendiranju učencev in študentov potrjen.

DS sprejme na podlagi razprave na sestankih samoupravnih delovnih skupin (32) ugotovitveni sklep, da je predlog samoupravnega sporazuma za podelitev nagrade Novator leta sprejet. Za delegata, oziroma za podpisnika tega sporazuma je bil določen Ludvik Pagon iz odpreme adjuštaže štekel na Javorniku.

DS je na podlagi obširne obravnave na sestankih samoupravnih delovnih skupin (32) sprejel in v celoti potrdil antinflacijski program Železarne za II. polletje 1974.

DS TOZD Valjarne potrdi predlog AZ za leto 1974 in sicer:

Bluming in štekel valjarna: elektromotorji v skupni višini din 2.500.000,00; vezalna naprava svitkov na Bronx škarjah — din 365.000,00;

Valjarna 2400: ventilator za zgorevalni zrak krožne Ignis peči 67.260,00 din;

Skupaj za TOZD Valjarne 2 milijona 932.260,00 dinarjev.

DS TOZD Valjarne določi Albina Dremlija iz adjuštaže štekel na Javorniku za delegata samoupravne interesne vodne skupnosti pri skupščini občine Jesenice.

Na podlagi sklepa 5 z 11. seje DS TOZD Valjarne, je predsednik OO sindikata TOZD Valjarne Miha Hostnik posredoval podatke iz predračuna za gradnjo skupnega počitniškega doma Slovenskih železarn v Baški na otoku Krku. Delavski svet je sprejel sklep, da je pripravljen sofinancirati izgradnjo skupnega počitniškega doma.

DS TOZD Valjarne soglaša s predlaganimi merili za izbiro kandidatov na vodilna in vodstvena mesta, ki jih je predlagal komite občinske konference ZKS Jesenice.

Delavski svet potrdi in sprejme 12 sklepov 5. konference OO ZK TOZD Valjarne z dne 29. 7. 1974 in sicer:

1. Konferenca zaključuje, da je za vodjo SDS primeren delovodja, v kolikor pa ne ustreza, tudi ne more biti uspešen delovodja.

2. Na vprašanje SDS, le-te oziroma člani kolektiva, morajo dobiti tudi odgovor.

3. Konferenca ocenjuje, da sedanji TOZD še ne delajo v celoti v smislu novih ustavnih določil.

14. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik Franc Ravnihar je 28. avgusta sklical 14. sejo odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Valjarne s sledečim dnevnim redom: pregled sklepov 13. seje, proizvodnja, asortiment, izplen in stroški v juliju 1974 in operativni program za mesec september 1974.

Po pregledu sklepov 13. seje, je odbor ugotovil, da so vsi realizirani, oziroma so zaradi daljšega trajanja reševanja še v teku, razen sklepa št. 5, kjer se odbor zavezuje, da bo mesečno preverjal izpolnitev antinflacijskega programa TOZD Valjarne. Odbor bo o izpolnjevanju tega programa obveščen na prihodnji seji.

V zvezi s sklepom št. 1 je tov. Milnarič iz OŠDC posredoval problematiko ogrevanja pokritih slabov v valjarni 2400 in poudaril, da 20 odstotkov podaljšano ogrevanje kvalitete Nionical in HPA 10 ne vpliva na povečanje zastojev zaradi čakanja na temperaturo.

Direktor TOZD Valjarne Avgust Karba, je odboru poročal o proizvodnji, izplenu in stroških v obratih TOZD Valjarne za mesec julij 1974. Skupna proizvodnja je bila dosežena z 92,7 odstotka, blagovna proizvodnja pa z 89,2 odstotka.

V valjarni bluming, v juliju niso proizvedli planirane količine zaradi izredno visokih zastojev, ki so znašali 30,9 odstotka. V primerjavi s prvim polletjem, so poleg valjarskih narasli predvsem tisti zastoji, na katere ima vpliv vzdrževanje to je mehanski in preventivni — redni remont. Valjarna 2400 ni dosegla plana pri gotovi proizvodnji zaradi daljšega proizvodnega postopka in bolj zahtevnih prevzemov pri kvalitetah Nionical 45 in HPA 10 in vsled večje odsotnosti delavcev zaradi dopustov in bolovanja.

Valjarna žice ni dosegla planirane proizvodnje zaradi prevelikih zastojev, ki so znašali 38,3 odstotka.

Janez Rozman, vodja PD, je predlagal operativni program za mesec september 1974. Skupne proizvodnje je po družbenem planu planirane 63.500 ton, programirane pa 64.440 ton in blagovne proizvodnje je planirano 17.275 ton, programirane

4. Sedanji TOZD mora najprej dobiti vse pristojnosti, ki se morajo tudi realizirati. Odbor za sprejemanje uresničevanja ustavnih določil, naj zahteva od vodstva podjetja, da službe pripravijo do 1. 1. 1975 vse instrumente za samostojno delovanje TOZD.

5. Po uvedbi novih instrumentov in na osnovi doseženih rezultatov in TOZD, naj se v Železarni prične razprava o možnosti za formiranje novih TOZD.

6. Sedanje službe naj se organizirajo kot servisi TOZD.

7. Pri solidarnostnih akcijah naj gre celotno gradivo v razpravo SDS, ne pa, da se to določi z okrožnico.

pa 18.020 ton. Obratovodja valjarne bluming-štekel je predlagal, da bi pri planu za mesec september odobrili (upoštevali) znižanje operativnega programa pri ozkem predtraku za 500 t in povišanje operativnega programa pri slabih v valjarni 2400 za 500 t. S tem bi bil operativni program za razrezane kolobarje za hladno valjarno 1.500 ton.

Po obravnavi je odbor za gospodarstvo sprejel naslednje sklepe:

Odbor ob analizi dosežene proizvodnje za mesec julij, izplena in stroškov ugotavlja, da v juliju ni bil dosežen količinski plan. Vzrok za nedoseganje plana so preveliki mehanski in elektro zastoji, ki so nad normativom v valjarni bluming za 7,9 odstotkov in v valjarni žice za 3,5 odstotka.

Planske naloge in obveze so na začetku leta sprejele vse temeljne organizacije združenega dela, v mesecu juliju je bil sprejet še antinflacijski program. Vse to nam narekuje, da se držimo sprejetih obvez. Odbor meni, da so kapacitete za doseganje planskih nalog dane s tem, da se vsak oddelek drži sprejetega normativa.

V zvezi z obvezo do izpolnjevanja planskih nalog se odbor za gospodarstvo pri DS TOZD Valjarne obrača na odbor za gospodarstvo pri DS TOZD VET, da jih pri njihovem prizadevanju podpre s tem, da bi strojno in elektro vzdrževanje skušalo zmanjšati zastoje v okviru sprejetega normativa. To bi omogočilo v TOZD Valjarne, da bi sprejete planske naloge izpolnili.

Odbor je potrdil predlog operativnega programa za mesec september 1974 z upoštevanjem, da se zniža za 500 ton pri ozkem predtraku in se za teh 500 ton poviša operativni program pri slabih za valjarno 2400. HZ

8. V zvezi s planskimi nalogami mora vsak obrat dosledno realizirati antinflacijski program.

9. Vsi oddelki OÖZK TOZD naj na sestankih razpravljajo o polletnem poslovanju TOZD, v obratih valjarne bluming-štekel in valjarna 2400, naj še posebej razpravljajo o problematiki feizvrševanja količinskih planskih nalog.

10. Vodstva TOZD, obratov in oddelkov, naj s pomočjo družbenopolitičnih organizacij, sprejmejo ukrepe za izboljšanje delovne discipline.

11. Izdeli naj se analiza vseh zastojev po obratih v okviru TOZD, DS

TOZD pa naj o tem razpravlja in zavzame določene zaključke.

12. Izdeli naj se analiza vseh zapisnikov sestankov SDS v TOZD in naj se predloži DS TOZD v razpravo.

Delavski svet predlaga odboru za dohodek in nagrajevanje, da pregleda možnosti plačevanja nadur administrativnim delavcem v službi nadomestovanja obbolelega sodelavca in izplačilo stimulacijskega dodatka nižjemu in srednjemu administrativnemu kadru v TOZD Valjarne, kot se je to odobrilo za delavce v obratih. HZ

TOZD Vzdrževanje, energija in transport

10. SEJA ODBORA ZA DOHODEK IN NAGRAJEVANJE

V soboto, 7. septembra je bila 10. seja odbora za dohodek in nagrajevanje pri DS TOZD VET. Poleg pregleda izvrševanja sklepov zadnje seje, so obravnavali in sklepali o stimulacijskih dodatkih.

Pri pregledu sklepov so ugotovili, da je odbor enemu članu našega kolektiva odobrili stimulacijski dodatek, kar ni bilo v skladu s 6. členom pravilnika o dodeljevanju stimulacijskega dodatka. Sklep so razveljavili, predlagatelju pa naročili, da predlog obnovi, ko bo imenovani izpolnjeval pogoje iz navedenega člena tega pravilnika. Z glasovanjem so rešili tudi pritožbo delavca, ki mu niso bile izplačane vse opravljene nadure pri remontu valjarne žice.

V nadaljevanju seje so sklenili, da se štirim članom ukine dodeljevanje stimulacijskega dodatka. 23 članom podaljša, 16 članom na novo dodeli, dvem članom poviša, enemu članu pa stimulacijskega dodatka niso odobrili, ker ne izpolnjuje pogojev iz 6. člena pravilnika o dodeljevanju stimulacijskih dodatkov.

Na seji so reševali tudi vprašanja, ki jih je postavil obratovodja elektro vzdrževanja, o dodeljevanju terenskega dodatka, z zahtevo po razlagi in sicer:

— ali se za montažna dela v naših hidroelektrarnah, ki trajajo dnevno 12 ali več ur, lahko sodelavcem dodeljuje terenski dodatek in v kakšni višini za tako oddaljenost.

— ker se bodo popravila po hidroelektrarnah izvajala tudi v bodoče za razne stroke v TOZD VET, predlaga, da se izda širše tolmachenje.

Odbor je zadolžil direktorja TOZD VET, da preskrbi ustrezno tolmachenje.

Obravnavali so tudi predlog za odobritev nagrade pri opravljanju dejavnosti v oddelku hidravlika, v obratu strojno vzdrževanje, ter ga v celoti potrdili. NZ

4. SEJA DELEGACIJE ZBORA ZDRUŽENEGA DELA

Drugega septembra je vodja delegacije zbora združenega dela občinske skupščine TOZD VET, sklical 4. sejo, na kateri so bili delegati informirani o sklepih zadnje seje zborov skupščine občine Jesenice, izvedli so popravke o dostavljenem materialu za prihodnjo sejo ter določili delegate, ki bodo proučili gradivo za sejo, ki ga bodo razložili na prihodnji seji delegacije. Zadolžitve so naslednje:

JOŽE KOŠIR: predlog odloka o potrditvi zaključnega računa proračuna občine Jesenice za leto 1973; predlog odloka o potrditvi zaključnega računa bivšega družbeno investicijskega sklada za leto 1973;

PERO PAPIČ: predlog odloka o prepovedi prodaje in točenja alkoholnih pijač v določenem času na območju občine Jesenice;

ŠTEFAN GRAH: delovni osnutek odloka o pogrebem obredu v občini Jesenice; delovni osnutek odloka o pokopališkem redu za pokopališča na območju občine Jesenice;

JOŽE RAVNIK: predlog odloka o določanju prispevka od spremembe namembnosti kmetijskega ali gozdne zemljišča; predlog odloka o zavarovanju plemenitne postaje čebel — matic pod Zelenico;

MARTA ZUPANČIČ: predlog odloka o organizaciji in delovnem

področju upravnih organov občinske skupščine Jesenice; predlog družbene dogovora o oblikovanju štipendijske politike v SRS;

ZLATKO NOVAK: predlog o imenovanju iniciativnega odbora za ustanovitev skupnosti socialnega skrbstva.

Na osnovi predloga predsednika DS TOZD VET so delegati smatrali za potrebno, da se samoupravne organe o tem materialu informira preko Glasila Železar.

Razpravljali so tudi o pripravi projekta za ureditev Zgornjega Plavža.

Zaradi pripomb na povišanje cene toplotnega ogrevanja v družbenih stanovanjih na območju Jesenic, so delegati zadolžili direktorja TOZD VET, da pripravi vsem delegatom ustrezno pismo pojasnilo. NZ

SESTANKI SAMOUPRAVNIH DELOVNIH SKUPIN

V zadnjih dneh avgusta in prvih dneh septembra so samoupravne delovne skupine v Železarni še vedno razpravljale o protinflacijskem programu ter o samoupravnem sporazumu štipendiranja učencev in dijakov. V razpravi je bil tudi predlog za podelitev nagrade novator leta.

TOZD Talilnice

MARTINARNA — staro železo — 29. in 30. avgusta sta se sestali SDS Benedičič in Beznik. K poročilu o opravljenem delu v prvem polletju SDS Benedičič ni imela pripomb. Izboljšati bo treba delovno disciplino, glede na naloge, ki jih bo treba opraviti pri izpolnjevanju protinflacijskega programa.

SDS Beznik je bila seznanjena tudi z doseženimi rezultati v mesecu juliju. Pripombe so imeli zaradi pomanjkanja vložka in delavcev. Ugotavljali so tudi neustrezno sodelovanje med tehtalci in posadami pri pečen. Zato je bil daljši vlagalni čas. Velika je bila tudi odsotnost zaradi dopustov, premalo pa so bili pozorni tudi pri sestavi vložka. Opozorili so tudi na koriščenje koledarskega časa in delovno disciplino.

MARTINARNA — 2. avgusta se je sestala SDS na obratovodstvu in pri ponvičarskih zidarjih. SDS z doseženimi rezultati v prvem polletju ni bila zadovoljna. Odpraviti bo treba različne pomanjkljivosti pri oskrbi s surovinami ter zaradi pomanjkanja delavcev. Izboljšati bo treba tudi delovno disciplino in koriščenje delovnega časa.

30. avgusta se je sestala SDS Hrovat na drugi izmeni v starem železu. Seznanjeni so bili z doseženimi rezultati v prvem polletju, protinflacijskem programu. Kritično so spregovorili o disciplini, več pozornosti bo treba posvetiti pravilnemu nakladanju voz. Zaradi pomanjkanja delavcev so ostali še bolj obremenjeni.

TOZD Valjarne

BLUMING ŠTEKEL — SDS Knific je na sestanku 19. avgusta med drugim obširneje razpravljala o tehnološki disciplini. Precej zastojev imajo zaradi umivanja ob koncu izmene, ker nimajo rezervnega valjavca. V prihodnje naj bi usposobili tudi valjavce na štekel za delo na blumingu. Upoštevali naj bi tiste delavce, ki bi radi napredovali in bi bil tako večji učinek, ker je bolj zainteresiran kot pa vodilni valjavci. Več pozornosti bo treba posvetiti valjanju.

SDS Rabič je imela sestanek 28. avgusta. Valjavci so bili seznanjeni z doseženimi rezultati v juliju. Precej kritično je bilo glede zastojev, ki pa bi jih ob prizadevanju vseh zaposlenih in z boljšim delom lahko obdržali v dovoljenih mejah. Strinjali so se s predlogom za podelitev nagrade novator leta. Želijo, da bi bilo predlogov več, da bi tako pripomogli k lažjemu in varnemu delu.

3. septembra je imela sestanek SDS Jordan. Samokritično so pregledali dosežene rezultate. Z disciplino niso zadovoljni, več pozornosti pa bo treba posvetiti izplenu. Treba bo zmanjšati mehanske ter elektro in valjavske zastoje. Glede uvedbe nagrade novator leta menijo, da bi morali iskati najboljše predloge s poudarkom na strokovnosti novatorja, ker so tudi med delavci dobri novatorji.

SDS Bohinc je imela sestanek 3. avgusta. S proizvodnimi rezultati so bili zadovoljni, glede na visoke zastoje. Prav tako so bili zadovoljni z izplenum. V prihodnje se bo treba še bolj prizadevati za zmanjšanje valjarskih zastojev. Zmanjšati bo treba tudi ostale zastoje, saj so bili v prejšnjem mesecu visoki.

VOĐSTVO TOZD VALJARNE — Na sestanku 29. avgusta je bilo prisotnih 14 članov. Strinjali so se s predlogom protinflacijskega programa, s samoupravnim sporazumom o štipendiranju ter s predlogom za podelitev nagrade novator leta.

ADJUŠTAŽ BLUMING — 23. avgusta je imela sestanek SDS Lazar. O protinflacijskem programu so ponovno razpravljali v prisotnosti vodje oddelka. Razpravljali so še o voznem redu avtobusov, ki ga je pripravilo obratovodstvo valjarne Bela. Člani SDS so bili opozorjeni na dosledno uporabo zaščitnih sredstev.

29. avgusta je imela sestanek SDS Podlipnik. SDS še ni prejela odgovora na vprašanje glede asfaltiranja ceste na južni strani hale. Seznanjeni so bili z odgovorom obrata družbene prehrane glede malic. Še vedno nimajo odgovora vzdrževalcev zaradi popravil strojnih naprav in prosijo za odgovor na postavljeno vprašanje.

SDS Bagudič je imela sestanek 29. avgusta. Razen o že omenjenih predlogih in samoupravnem sporazumu o štipendiranju so razpravljali o predlogu voznega reda, ki so ga v celoti sprejeli. Opozarjajo na uporabo zaščitnih sredstev zaradi varnega dela.

SDS Erjavac je imela sestanek 21. avgusta in 29. avgusta. Na sestanku 21. avgusta so bili seznanjeni s stroški obrata. Preseženi so stroški na katere pa nimajo direktnega vpliva. Ponovno so razpravljali o tehnološki in delovni disciplini ter se zavze-

mali za ostrejšo ukrepe glede zamudnikov in tistih delavcev, ki predčasno zapuščajo delovna mesta.

Na sestanku 29. avgusta pa so se strinjali z ugotovitvijo, da bo v drugem polletju skladno s protinflacijskim programom treba izboljšati izplen zastojev predvsem na brusilnih strojih. Zavzemali so se za varčevanje s flebarskimi pištolami ter za redno oskrbo s polizdelki, ki jih večkrat primanjkuje.

VALJARNA 2400

V dneh od 23. do 30. avgusta so se v valjarni 2400 sestale vse samoupravne delovne skupine.

23. 8. je imela sestanek SDS Knafelj v adjuštaži. SDS ugotavlja, da je v obratu najbolj kritično pomanjkanje vložka. Tudi izplen bo v obratu problematičen. V kolikor predhodni obrat rešuje problematiko izplena, potem bi morali dobiti v valjarni 2400 ustrezna naročila za odrezke. Strinjali so se s predlagano nagrado novator leta in se zavzeli za enotno štipendijsko politiko. Razpravljali so o napakah pri valjanju ter v adjuštaži, seznanjeni pa so bili tudi s sprejetimi sklepi samoupravnih organov.

SDS Kofler v adjuštaži je bila seznanjena z napakami pri adjustiranju in valjanju v juliju. Podprli so predlog protinflacijskega programa TOZD Valjarn in z glasovanjem potrdili predlagani samoupravni sporazum o štipendiranju.

29. avgusta je imela sestanek SDS na obratovodstvu ter razpravljala o že omenjenih sporazumih in protinflacijskem programu.

Istega dne je imela sestanek tudi SDS Plemelj — Resman, prav tako pa tudi SDS Mirtič pri odpravi izdelkov.

30. avgusta sta se sestali SDS Anton Smolej in Janko Smolej na progi in se strinjali s predlaganimi sporazumoma ter protinflacijskim programom.

TOZD Hladna predelava

ELEKTRODNI OBRAT — 6. septembra je imela sestanek SDS Terseglav v oplaševalnici. V avgustu zaradi odsotnosti z dela — planiranega dopusta obveznosti niso bile izpolnjene. Zaradi neizpolnjevanja planskih nalog v letnih mesecih, obratovodstvo predlaga delo ob prostih sobotah. Delavcem zaposlenim v njihovem obratu priporočajo, naj se v čim večjem številu udeležijo krvodajalske akcije.

Istega dne je imela sestanek tudi SDS Kosmač pri proizvodnji polizdelka. Zaradi zadostnih količin VP žice je bil plan presežen. K predlogu samoupravnega sporazuma o štipendiranju niso imeli pripomb, seznanjeni pa so bili tudi, da bo v prihodnjih dneh na Jesenicah izvedena krvodajalska akcija.

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

JESENIŠKA MLADINA PRED KONGRESOM ZM SLOVENIJE

Minuli teden smo vas seznanili z akcijskim programom konference mladih iz krajevnih skupnosti, danes pa nekaj besed o programu konference mladih delavcev, ki so ga člani predsedstva sprejeli na zadnji seji.

V programu so si zastavili več pomembnih nalog, ki jih bodo skušali uresničiti do kongresa. V prvi vrsti si bodo prizadevali, da se javna razprava o kongresnih dokumentih organizira v vseh aktivih mladih delavcev v posameznih temeljnih organizacijah združenega dela. Pri obravnavi kongresnih dokumentov bodo vso pomoč nudili člani predsedstva. Akcijski program zajema tudi ustanavljanje novih aktivov, predvsem v tistih TOZD, kjer mladi delavci kažejo zanimanje za organizirano delo in kjer obstojajo možnosti za normalno delovanje aktivov. Poleg navedenih nalog pa bodo člani predsedstva obiskali več aktivov v delovnih organizacijah in se z mladimi delavci pogovorili o delu aktivov in nadaljnjih nalogah.

Konferenca mladih v izobraževanju, ki je med šolskimi počitnicami

imela predah, bo v teh dneh ponovno začela z delom. Najprej se bodo v vseh aktivih na osnovnih in srednjih šolah zvrstile letne konference, kjer bodo člani izvolili nova vodstva in sprejeli delovne programe za novo šolsko leto. Člani te konference bodo javno razpravo organizirali v tem mesecu in sicer je vodstvo že poslalo vsem osnovnim in srednjim šolam osnutke statuta in resolucije.

Javno razpravo o kongresnih dokumentih bo organiziral tudi klub jeseniških študentov.

Delo 9. kongresa ZM Slovenije bo potekalo najprej na plenarnem zasedanju, zatem pa v štirih komisijah in sicer: v komisiji za družbenoekonomske odnose, komisiji za vzgojo, izobraževanje in kulturo, komisiji za razvoj in organiziranost ter komisiji za specializirane organizacije.

J. R.

IZ KONGRESNEGA GRADIVA

SOCIALNA POLITIKA

ZSMS se zavzema, da postane socialna politika aktivna politika spreminjanja družbe. Socialna politika mora zato v naših samoupravnih odnosih postati neposredni interes vseh družbenih dejavnikov, pri čemer je potrebno še posebej izhajati iz solidarnosti in skrbi za sočo-

veka, kajti socialne razlike med ljudmi se morajo čim hitreje izenačiti. Nosilec socialne politike mora resnično postati delavski razred. ZSMS si bo prizadevala za ustvarjanje resnične uravnovešene ekonomskega in socialnega razvoja.

Hitrejše reševanje stanovanjske

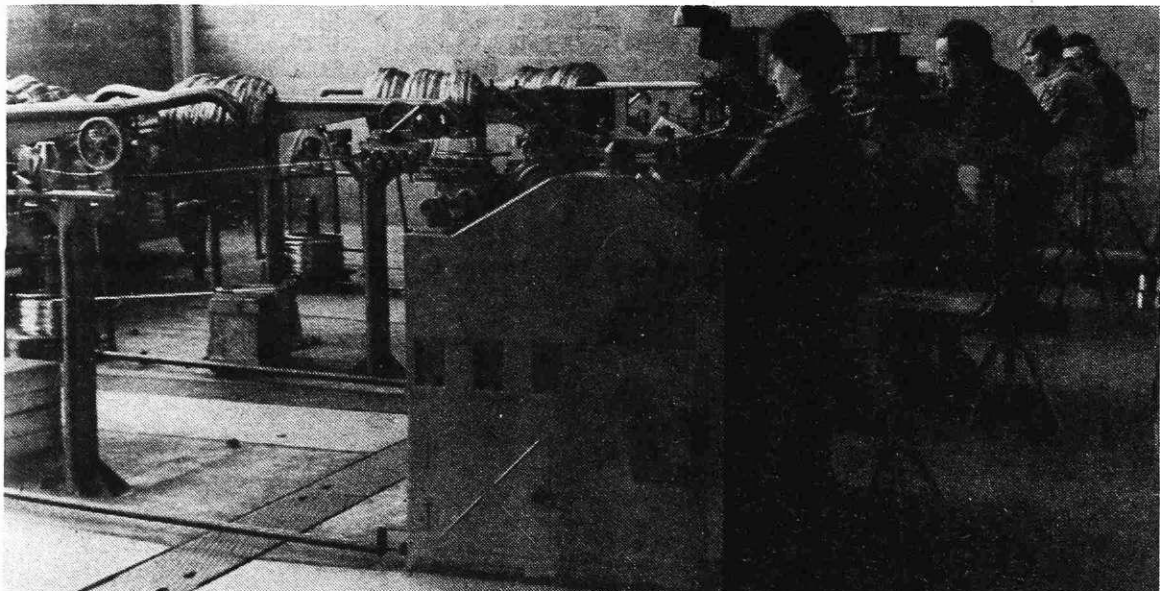
problematike in zaposlovanje bo dalo mladim družinam ugodnejše razmere za vzgojo otrok, za nastajanje celovite osebnosti mladega človeka, ki bo kos zablodam v družbeno negativna oziroma socialno neprilagojena dejanja. Ob tem pa se pojavlja tudi težnja po graditvi več objektov, ki bodo mladini omogočali smotrno izkoriščanje prostega časa. Ravno tako se zavzemamo za okrepljeno akcijo pri preprečevanju alkoholizma in narkomanije, podpiramo namen in idejo kluba zdravljenih alkoholikov in narkomanov, zavzemamo pa se tudi za pocenitev in povečanje proizvodnje brezalkoholnih pijač. Zavzemamo se za načrtni pristop vseh družbenopolitičnih organizacij in ostalih družbenih dejavnikov k rešitvi vprašanja prostega časa.

Nujna je takojšnja akcija v smeri hitrejšega reševanja spolne vzgoje v šolah, dijaških domovih, univerzah, izdelati je potrebno tudi celovit in enoten program šol za življenje v delovnih organizacijah in na vasi.

Problem načrtovanja družine je osnovni problem mladih ljudi, tesno povezan s stanovanjsko problematiko, nižjimi dohodki, problemi otroškega varstva in družbene prehrane. Zato se zavzemamo za vzpostavljajo omrežja posvetovalnic za načrtovanje družine in svetovalnic za mladino.

ZSMS se zavzema, da postane socialna politika resnično aktivna politika zavestnega spreminjanja družbe k socializmu oziroma komunizmu kot končni družbeni opredelitvi. Organizacija mladih pa bo skušala s svojo dejavnostjo prispevati k hitrejšemu izboljšanju materialnih, družbenih in kulturnih pogojev za življenje vseh delovnih ljudi, posebno pa še mladine.

S.



Pri žičarskih strojih v žičarni

mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja

Ob petdesetletnici delavskih spopadov s fašistično Orjuno

Zapiski iz obdobja Neodvisne delavske partije Jugoslavije na Jesenicah

Spomini prve generacije jeseniških komunistov

18

Ne bom navajal vseh požigov in fašističnih divjanj v Trstu, na Primorskem in v Istri v letih 1920—1922, ki so jih poznali tudi jeseniški delavci ne samo po vesteh, ki so prihajale z onstran meje, marveč tudi iz živega pričevanja Janeza Mlakarja, ki ga je pot zanesla v Trst po »Delo« za jeseniško organizacijo ilegalne KPJ. Jeseniškim komunistom je namreč manjkalo komunističnega informativnega in izobraževalnega gradiva, Janez Mlakar pa je od svojega vsakega dne po pošti in brez vsake cenzure dobil dve številki »Dela« na svoj naslov v Senčurju in ju potem prinesel na Jesenice, kjer sta romali od rok do rok. To pa je povzročilo željo po tem slovenskem komunističnem tržaškem časopisu in začeli so razmišljati, kako bi prišli do njega. Ker jim ga pokrajinsko vodstvo KPJ v Ljubljani ni moglo priskrbeti, se je Janez Mlakar samoiniciativno odločil, da odpotuje v Trst. Da bi ta pot ne postala sumljiva, ni pri prošnji za izstavo potnega lista navedel, da namerava v Trst, marveč v Milan, kjer je bila prav v tem času mednarodna gospodarska razstava, ki pa je Janez ni nikoli videl, marveč je odpotoval naravnost v Trst:

»Bila je velika noč, ko sem se znašel v Trstu pri sestri Angeli, poročeni z Jožetom Sepinom,« mi je pred dvajsetimi leti pripovedoval Janez Mlakar o svojem prvem srečanju s fašističnim divjanjem. »Že takoj po prihodu sem bil priča polničnih spopadov med fašisti in tržaškimi delavci. Slovenski narodni dom v Trstu je bil že zdavnaj požgan, tiskarna italijanskega komunističnega časopisa »Il Lavoratore«, ki je tiskala tudi slovensko glasilo KPI »Delo«, je bila bolj podobna utrjenim ruševinam kakor stavbi, ki sem jo poznal iz svojih predvojnih in medvojnih obiskov v Trstu. Ko sem povedal Jožetu svojo željo, da bi se rad sestal z urednikom »Dela« Pertotom, je Jože samo

zmignil z rameni in dejal, da to ni tako enostavna stvar, ker bi se moral poprej pobrigati za dovoljenje, oziroma za pooblastilnico od našega pokrajinskega vodstva KPJ v Ljubljani. Ko pa je spoznal, da je to skoro nemogoče, ker bi se moral vrniti v Ljubljano in tako napraviti dvakratno pot, se je spomnil na sodruga Ivana Regenta, s katerim se je Jože Sepin osebno poznal. In res sva pri sodrugu Regentu uspela. Dobil sem dovolilnico z Regentovim podpisom, za spremstvo pa so mi dali štiri krepke sodruga, prave atlete, od katerih so bili trije Italijani, eden pa Slovenec. Z njimi sem se napotil v tiskarno »Il Lavoratore« in videl, da je bila zabarikadirana, tako da se mi je zdela kot prava trdnjava. Okna v prvem in drugem nadstropju so bila zabetonirana, dvorišče vso noč razsvetljeno z reflektorji, tako da se prostorom ni mogel nihče neopažen približati. Ko smo se naposled »prebili« mimo vseh ovir in ko so me potisnili skozi dobesečno oklopna vrata, sem se šele znašel pred urednikom »Dela«, mu pokazal dovolilnico z Regentovim podpisom in mu povedal željo svojih jeseniških sodrugov. Povedal sem mu, da sem dvojno številko dela brez težav dobil po pošti na naslov svoje družine v Senčurju pri Kranju in da bi jugoslovanskim oblastem ta naslov tudi v bodoče ne bil sumljiv. In res smo tako dobili na Gorenjsko tridesetkrat po trideset številki tega slovenskega tržaškega časopisa.

To je bil čas, ko se je divjanje italijanskih fašistov vse do prihoda Mussolinija na oblast (in seveda tudi potem, le na drugačen način) nadaljevalo, v kraljevini SHS pa se je pojavila Orjuna, po svojih ciljih in metodah boja proti razredno zavestnemu delavstvu tako zelo podobna črnim nasilnikom v Italiji, tako da so razredno zavestni delavci orjunaše začeli že v samem začetku imenovati s pravim imenom, z jugofašisti in prav tako že v samem začetku zasuli, da delavstvu prav s te strani, ki jo je podpiral novopečeni »narodni« kapital, grozi največja nevarnost in da se je treba pripraviti na obračun proti tem, z noži in revolverji oboroženim tolpom z lastno obrambo in udarno organizacijo s proletarskimi akcijskimi četami (PAC).

Proletarske akcijske čete

so bile prva oborožena formacija KPJ v Sloveniji, formirana v obrambo delavstva proti jugofašistični Orjuni. Organizacijo teh čet je pokrajinsko vodstvo KPJ za Slovenijo zaupalo Franu Vulču-Vladu, primorskemu Slovincu, ki ga je po prvi svetovni vojni usoda prinesla na Jesenice.

Franjo Vulč se je rodil 18. aprila 1891 in postal že s sedmimi leti sirota brez staršev. Naslednjih sedem let je preživel pri svojem stricu Ivančurju v Čescah pri Bovcu, s štirinajstimi leti

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje... 26

Tito

Hrana je pogoj, da se preživimo

POLJSKI ALI DIVJI ZAJEC (LEPUS EUROPAEUS)

Živi pravzaprav povsod, kjer lahko najde hrano. Pozimi rad živi v sadovnjak, kjer gloda lubje in vršičke vej. Od čutil ima najbolj razvit sluh, voh pa bolj slabo. Oči ima na straneh glave, zato lahko oceni le oddaljenost tistih predmetov, ki so naravnost pred njim, medtem ko ostale le zazna. Vidi pa skoraj okrog in okrog sebe in hitro opazi vsakršno premikanje. Hrani se na večer in ponoči z mladim žitom, deteljo, zeljem in s povrtninami.

Zanke iz žice, najlonske ali močnejše konopljeve vrvi mu poleg na omenjenih krajih, nastavljamo še po jasah in livadah.

GORSKI ZAJEC (LEPUS TIMIDUS)

Podoben je poljskemu zajcu, živi pa visoko v gorah. Značilno zanj je, da na zimo menja barvo. Dlaka se mu pobeli, letno barvo pa obdrže le konci uhljev.

Lovimo ga kot poljskega zajca.

VEVERICA (SCIURUS VULGARIS)

Živi v jelovih, mešanih in iglastih gozdovih. Bivališče si naredi v drevesnih duplih in v opučenih ptičjih gnezdi. Hrani se podnevi z različnimi gozdnimi sadeži. Ker pa ščiplje tudi mlade vršičke iglavcev, jo štejemo za gozdnega škodljivca.

Najlažje je dobiti tam, kjer je dosti orehov. Lovimo jo v zanko, obešeno na dolgi palici, ki jo od daleč previdno natakemo živali prek glave in nato hitro zategnemo.

HRČEK (CRICETUS CRICETUS)

Živi predvsem na žitornih poljih, kjer se hrani z žitom in drugim poljskim rastlinjem. Štejemo ga za hudega poljskega škodljivca. Lovimo ga tako, da na odprtino njegovega rova nastavimo zanko iz žice, rov pa zalijemo z vodo.

POLH (GLIS GLIS)

Polh prebiva po duplih v kostanjevih in hrastovih gozdovih po sadovnjakih in leskovih gajih. Hrano si išče ponoči, uživa razne gozdne sadeže.

Ima zelo okusno meso in ga zato v mirnem času lovimo v posebne poljše pasti. Kadar teh nimamo, mu nastavljamo različne improvizirane pasti ali pa ga lovimo kar z roko. Pri tem moramo biti previdni, kajti drobni polh precej močno ugrizne. Pasti mu nastavljamo na podstrešja gozdnih hiš in mlinov ter v drevesna dupla.

LISICA (VULPES VULPES)

Živi v gozdovih in na polju. Lisičino si naredi v skalnih duplih ali pa si jo izkoplje v mehko prst, pesek in sprijet prod. Pogosto se naseli tudi v opučenih jazbinah, odkoder včasih celo izrine jazbeca. Lisičina ima vedno več izhodov. Lisica lovi predvsem ponoči, podnevi pa le kadar ima mladice in pozimi. Glede hrane ni izbirljiva in je vse od mesa do gozdnih sadežev, v sili celo mrhovino.

Lovimo jo v pasti, ki jih nastavljamo ob rekah, jezerih in ob lisičinah.

JAZBEC (MELES MELES)

Prebiva v gozdovih blizu polj in močvirij. Jazbino si izkoplje v zemljo, se je začela prva svetovna vojna in ga vrgla na rusko fronto kot četovodjo, ki pa je že po nekaj dneh s svojo četo pokazal avstrijskemu cesarju hrbet in prebegnil k Rusom. Ko narodnjak se je že leta 1916, čim so se začeli snovati slovanski prostovoljski oddelki iz vrst ujetnikov slovanskih narodov, javi prostovoljno jugoslovanskemu prostovoljskemu korpusu Odesi, ki se je zbiral tam pod generalom Petrom Živkovićem nato pa je kot prostovoljec odšel na fronto na Dobružji.

Po porazu romunske vojske (ta se je pridružila antanti, a s nemškimi enotami ni mogla ustavljati, tako da je ta fronta sam še poslabšala antantni položaj na vzhodnem bojišču), ko se je moral jugoslovanski korpus umakniti z Dobruže pred prodirajočimi Nemci, je prišel tudi prostovoljec Franjo Vulč po dolgi poti; ki jo je morala ta vojska napraviti, v srbsko vojsko na solunski fronti, obenem pa je doživljal ves čas do zmage antant in po zmagi dvome, ali bo nova država res uresničila za Sloven

ce tista pričakovanja, zaradi katerih se je bil odločil med vojno za takojšen prebeg k Rusom in nato za prostovoljstvo v jugo slovanskem korpusu, nad katerim so se nekateri prostovoljci že prve dni razočarali, drugi, ki so jih iz vrst slovenskih, hrvaških in srbskih avstrijskih ujetnikov hoteli nasilno vključiti v t korpus, pa so raje ostali v Rusiji in se pridružili boljševikom.

Vulč se svojega narodnjakarskega prepričanja kljub dvo mom, ki so ga vedno bolj razjedali, ni mogel tako naglo otresti. Tudi na Jesenicah ne, kamor ga je takoj po vojni prinesel usoda in napravila iz njega telovadnega učitelja pri jeseniškem »Sokolu« in kjer so v delavskem kraju med ljudmi, ki so bil v veliki večini za revolucijo — postajali njegovi dvomi še večji in »rušili« njegove nekdanje ideale, ki pa so — o tem ga je naposled prepričal kovinarski delavec Alojz Kusold — bili uresničljivi le v tisti družbi, za katero se je boril najbolj zaveden in revolucionarno neuklonljiv del delavskega razreda — komunisti.

Tako se je (toda tedaj je bil že zaposlen v Ljubljani pri tvrdki Basin — Vidmar) Vulč vključil v vrste KPJ in začel vsem žarom in požrtvovalnostjo delovati za njene cilje — za osvoboditev delavskega razreda. Deloval je predvsem med delavsko mladino kot voditelj delavskih telovadnih enot, katerih se je zbiral močan in klen rod najbolj zavedne delavske mladine.

ŠE ENKRAT »KAJ SE DOGAJA V KOVAČNICI«

(Nadaljevanje s 1. strani)

napredovanja, je napisan zaradi avtorjeve osebne prizadetosti. Omenjeni sodelavec in avtor sta oba napredovala dne 31. 10. 1972. in sicer prvi za eno plačilno skupino, drugi pa za dve plačilni skupini. Ker je prvi po delovnih uspehih najboljši, saj presega normo kar za 32 odstotkov, je bil predlagan odboru za dohodek in nagajevanje pri delavskem svetu TOZD-VET za dodelitev stimulacijskega dodatka. Odbor je predlog odobril, kljub podatku o zadnjem napredovanju.

Avtor dalje omenja napredovanje svojega drugega sodelavca, ki je napredoval na mesto delovodje kovačnice. Pravi, da bi moral imeti odbitek od tarifne postavke zaradi neizpolnjevanja razpisnih pogojev. Na razpis za zasedbo prostega delovnega mesta delovodje kovačev, se je prijavil en sam kandidat, ki res ni izpolnjeval vseh razpisnih pogojev. Odbor za kadre in medsebojna razmerja pri delavskem svetu TOZD-VET, ga je postavil na delovno mesto brez odbitkov zato, ker je prejšnjega delovodjo že dalj časa nadomeščal v njegovi odsotnosti.

V nadaljevanju avtor članka omenja, da pri nadomeščanju delavca z nižjo plačilno skupino nima pisane večkrat višje skupine. To je res samo takt, če opravlja pretežno le svoje delo.

Ze dalj časa zahtevajo kovači priznanje beneficirane delovne dobe. Zato smo poklicali tov. Zdravka Pogacnika, ki je članom samoupravne delovne skupine lepo razložil kriterije in postopek za priznanje te dobe.

Kovači so zahtevali, naj bi zdravstvena služba napravila posebne meritve v delavnici in sicer v različnih letnih časih. Rezultati teh meritev naj bi podprli njihovo vlogo. Ker atmosfera ni vedno kritična, so menili, da bi meritve izvedli takrat, ko bi rezultati lahko ugodno vplivali na uspešno rešitev. Čeprav tak sklep delno že meji na zavajanje ustrezne službe, je bilo domnjeno, da bodo sami javili čas, primeren za meritve. Do danes tega še niso storili.

Skrb kovačev za pravilno skladiščenje koks in oglja je pohvalna. Ker izdelava ustreznih bunkerjev zaradi prostorskih omejitev ni bila mogoča, je bil predlog za zasedbo lope poleg kovačnice najbolj primeren. Razgovori z vodstvom transporta, ki je lastnik te lope, so v teku in bo zadeva kmalu urejena. O tem sta

bila obveščena delovodja kovačnice in vodja kovačnice ter kalilnice, ki sta s tem seznanila tudi ostale člane samoupravne delovne skupine. Če avtor slučajno ni bil na tekočem, bi se lahko pozanimal na sestanku samoupravne delovne skupine, ki jih je bilo v osmih mesecih tega leta kar šest. Na teh sestankih smo sprejemali razne samoupravne akte, zaradi česar je bilo združenih več skupin, vendar je bila kljub pomanjkanju časa tudi tam priložnost za razpravljanje o nekaterih perečih problemih. Sicer pa ima vsak član samoupravne delovne skupine pravico, da v imenu petih sodelavcev zahteva sestanek skupine. Zdi se mi, da avtor te pravice ni izkoristil.

Povedati moram še, da je vstop v obratovodsko pisarno prost za vsakega člana kolektiva in tudi za avtorja, ki ima sploh navado, da to in druge instance obide.

Če bi izkoristil svojo pravico, na katero se tako rad sklicuje, bi ne bilo potrebno pisati članka s senzacionalnim naslovom. Le tako bo Železar lahko ostal realen informator kolektiva železarne Jesenice.

Obratovodja
strojnih delavcev
Jaka Soklič

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

PRED 8. KONGRESOM ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

V torek, 10. septembra, je bila v Ljubljani plenarna seja republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije. Plenumu je bilo posredovano poročilo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije za 8. kongres in predlog statutarne pogodbe o organiziranosti in delovanju sindikatov ter osnutek sklepov 8. kongresa slovenskih sindikatov.

19. SEJA IZVRŠNEGA ODBORA

19. seja izvršnega odbora je bila v petek, 6. septembra. Poleg članov izvršnega odbora so bili na seji prisotni tudi predsedniki konferenc sindikata v temeljnih organizacijah združenega dela. Izvršni odbor je bil seznanjen s poročilom o trošenju socialne pomoči v temeljnih organizacijah združenega dela. Razen tega so bila sprejeta tudi dopolnilna pravila o dodeljevanju pomoči članom sindikata. Iz poročila je razvidno, da je bila v osmih mesecih letošnjega leta iz blagajni sindikata TOZD izplačana naslednja vsota denarja socialne pomoči:

TOZD Talilnice 3.600, TOZD Valjarne 5.300, TOZD Hladna predelava 1.600, TOZD VET 3.300, Skupne službe 600 dinarjev. Poleg tega so iz blagajne izvršnega odbora sindikata Železarne izplačali 13.107 dinarjev pomoči. Dodati je treba še 22.000 dinarjev iz solidarnostnega sklada pri izvršnem odboru sindikata.

V zvezi s tem je izvršni odbor sindikata ugotovil, da so komisije v temeljnih organizacijah združenega dela premalo aktivne in bi morale zbirati ljudi, ki pridejo v poštev za dodeljevanje socialne pomoči. Spremenjena pravila o dodeljevanju socialne pomoči je izvršni odbor potrdil in bodo objavljena v eni prihodnjih števil.

Izvršni odbor sindikata Železarne prav tako obvešča kolektiv, da bo na razpolago ozimnica (krompir, jabolka, čebula) v vseh trgovskih poslovalnicah na Jesenicah od 10. septembra do 20. oktobra 1974. V tem času bodo člani našega kolektiva lahko dobili krompir po ceni 1,60 — 1,70 dinarjev, jabolka od 4,20 — 4,60 dinarjev in čebulo od 3 — 4

dinarje za kilogram. V zvezi s tem izvršni odbor opozarja sodelavce, da si oskrbijo ozimnico v navedenem času, ker bodo pozneje kupovali omenjene živilske artikle po dnevni višji cenah. Izvršni odbor je na tej prvi seji sprejel sklep, da bo članom kolektiva, ki prejamejo 200 dinarjev otroškega dodatka odobrili dodatek za nabavo ozimnice po 200 dinarjev za vsakega otroka. Stroški bodo posredovani v razpravo vsem odborom osnovnih organizacij v obratih, ki naj preverijo, če so le-ti upravičeni do take pomoči.

IZVRŠNI ODBOR SINDIKATA O RAZDELJEVANJU ETA PAKETOV

Na nedavni seji izvršnega odbora sindikata Železarne so razpravljali tudi o letošnji ozimnici. Člani izvršnega odbora ugotavljajo, da je v Železarni veliko zanimanje in zato sodelavce obveščajo, da bodo ETA paketi na razpolago po 15. oktobru. Cena velikemu paketu ETA (24 litrskih kozarcev) je 209 dinarjev. Cena malemu paketu ETA (12 kozarcev) pa 109 dinarjev.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

sklenil, da se postopek obnovi in razveljavi sklep disciplinske komisije. Oba ne moreta biti kaznovana enako.

Naš odbor pa lahko le daje predloge, sprejema zaključke, ne more pa o takih stvareh sklepati.

S kom se povezujete pri svojem delu?

Pri vsakem problemu moramo stopiti v stik z vodstvom podjetja, sindikatom, organizacijo ZK ter po potrebi z različnimi službami, ki nam zmeraj pomagajo.

Kakšno mesto zavzema samoupravna delavska kontrola v naši Železarni?

Lahko rečem, da je precej močna, čeprav je marsikje še močnejša. Samoupravna delavska kontrola je pri nas mišljena res le kot kontrola, ne pa kot policaj.

Delavci pa se zaenkrat še premalo zavedajo, da ta samoupravna delavska kontrola sploh obstaja. Ko se bodo tega popolnoma zavedli, bo delo odbora in komisij še obširnejše, še težje. Odbora in komisij se tiče kratkoročno vse, kar se dogaja v kolektivu. Samoupravna delavska kontrola pa je potrebna. Po enem letu lahko rečemo, da samoupravna delavska kontrola res dela in živi z nami.

ZOF

SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA NA DELU

Lanskega septembra je bil v Železarni izvoljen odbor samoupravne delavske kontrole, ki so ga volili vsi člani kolektiva. V odboru je deset članov, predsednik odbora pa je Franci Fon, strojni kompresorjev v kisikarni Sava. Leto dni je toliko časa, da je samoupravna delavska kontrola lahko že pokazala svojo vrednost in mesto, ki ga zaseda. Zato smo o delu odbora povprašali njegovega predsednika.

Kako je sestavljen odbor samoupravne delavske kontrole?

Vse temeljne organizacije združenega dela in organizacija Skupne službe imajo v odboru po dva člana. V vsaki TOZD pa delujejo še komisije za samoupravno delavsko kontrolo, ki imajo od šest do enajst članov — odvisno od števila obratov v posamezni TOZD.

Mandatna doba članov našega odbora je dve leti, nihče pa ne more biti izvoljen dvakrat zapored. Odbor sestavljajo sami neposredni proizvajalci, po službeni dolžnosti pa je strokovni sodelavec v odboru direktor podjetja.

Kako ste povezani s komisijami za samoupravno delavsko kontrolo v posameznih TOZD?

Zaenkrat slabo. Komisije so se konstituirale šele v juniju. Delo ko-

misij in odbora bo popolnoma ločeno — komisije bodo samostojne. Seveda pa bo koristno, če bo prišlo do povezave. Mišljeno je, naj bi odbor obravnaval predvsem probleme celotnega podjetja, komisije pa po posameznih TOZD.

Zakaj je prišlo do uvedbe samoupravne delavske kontrole po vsej Jugoslaviji?

Vzrokovi je več. Med njimi tudi, da je marsikje prevleč samovolje vodilnih delavcev in da se ne izpolnjujejo vsi sklepi samoupravnih organov. Ugotovili smo tudi, da se kljub temu, da imamo zelo široko samoupravljanje, posebno v Sloveniji, pojavljajo problemi, za katere nekateri delavci niti ne vedo, nadalje kakšne samoupravne organe imamo in kje naj zahtevajo svoje pravice, za katere so morebiti prikrajšani.

Prosim, če naštetete nekaj konkretnih primerov, ki ste jih obravnavali!

Pregledali smo poročila o službenih potovanjih, trošenje sredstev za reprezentanco, porabo sredstev skupne porabe, stanovanjsko problematiko, trošenje sredstev za reklamne namene, problem vzdrževanja v podjetju...

Pojavile so se kritike na račun vzdrževanja. Sočasno s tem smo obravnavali tudi odnos zaposlenih do osnovnih sredstev. Vzdrževalcem ne bi bilo treba toliko delati, če bi zaposleni odgovornejše ravnali s stroji.

Pri prvem poročilu o službenih potovanjih se je zgodilo, da je bilo več primerov, ki so bili označeni, da se ni obračunov — pa čeprav je od potovanja minilo že nekaj mesecev. Pri naslednjem poročilu je bilo že vse v redu.

Pripombe smo imeli tudi glede načina reševanja stanovanjske problematike — zaradi prioritete liste. Zaradi tega, ker imamo strokovnja-

ke, ki se na tej listi pojavijo večkrat. Po tistem, ko mu je bilo enkrat že dodeljeno stanovanje, se morda že čez nekaj mesecev spet pojavi na tej listi, kot prosilec za večje stanovanje. Ko mu podjetje stanovanje že enkrat dodeli in če zahteva novega, naj gre v vrsto rednih prosilcev.

V Železarni so tudi pričele krožiti govorice, da sta dva člana kolektiva dobila stanovanje po nepravilnem postopku. Odbor se je o tem informiral. Do tega je prišlo zaradi nekatere, ne dovolj preverjenih stvari. O tem bomo sicer še govorili na svoji prihodnji seji, vendar ne moremo storiti drugega, kot priporočiti, naj se to ne zgodi več.

Se en primer. V HC Gorje je prišlo do pretepa. Delavec, ki je začel pretep je nadzorni službi, ki je tja prišla še istega dne, celo grozil, da bo ustavil obratovanje. Obratovodja je predlagal za napadalca izključitev iz podjetja, ko pa je zasedala disciplinska komisija TOZD VET, je oba kaznovala enako — z javnim opominom. Naš odbor se je strinjal s pritožbo napadenega delavca in naj bi to obravnaval DS VET. DS je



Vlagačni stroj je velika pridobitev sodelavcev v elektro železarni



Nov boks v elektro železarni za ferolegure in ostale dodatke

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI

LITIJEV AKUMULATOR ZA ELEKTRIČNI AVTOMOBIL

Avtomobili na bencinski pogon bodo postali v bližnji prihodnosti vedno bolj neprijetni. To na eni strani narekuje velike potrebe po dragi nafti, katere zaloge bodo pri sedanjem trendu naraščanja porabe, v pričetku prihodnjega stoletja, v glavnem porabljene. Na drugi strani pa zaradi zastrupljanja ozračja z izpušnimi plini. To postaja posebno v velikih mestih zaradi gostega prometa vedno bolj problematično.

Jasno je, da bi se tudi v bodoče težko odpovedali avtomobilu kot prevoznemu sredstvu. Zato strokovnjaki zelo intenzivno razmišljajo o tem, kako nadomestiti bencin z drugim, bolj primernim pogonskim sredstvom. Ta naj bi ne bil vezan na nafto ter ne bi zastrupljal ozračja z izpušnimi plini. Poleg vodika, na katerega precej resno računajo, pride v poštev tudi električna energija.

Ideja ni nova, vendar pa zelo privlačna. Električna energija ustreza zgoraj navedenim zahtevam. Elektranje — jedrske, hidro in kalorične, kurjene s premogom ali zemeljskim plinom — ne potrebujejo nafte. Tudi izpušnih plinov ni. Razen tega poznamo že danes vozila na električni pogon s pomočjo akumulatorjev. To so predvsem vilicarji in različna vozila za prevoz tovarov na železniških postajah, letališčih in podobno.

Vendar imajo ta vozila svojo slabo stran v akumulatorjih, ki jim omogočajo pogon. Danes uporabljani svinčeni akumulatorji imajo majhno zmogljivost in istočasno veliko težo.

Če želimo povečati njihovo akumulacijsko zmogljivost, pomeni to veliko povečanje lastne teže vozila. To pa igra pri avtomobilu veliko vlogo. Pri uporabi manjšega števila celic je treba akumulator zelo pogosto polniti. S tem pa je akcijski radij avtomobila zelo zmanjšan in pade tudi njegova praktična uporabnost.

Ta problem, povezan z uporabo električne energije za pogon avtomobila, skušajo rešiti v ZDA z uvedbo akumulatorja nove vrste. Ta akumulator ima celice izdelane iz litija in žvepla. Kot elektrolit uporablja solno raztopino litijevega in kalijevega klorida. Njegova posebnost je visoka specifična energija, majhna teža in velika zmogljivost. Za specifično energijo je značilen podatek 150 Wh/kg v primerjavi s svinčnim akumulatorjem 10–30 Wh/kg. Napolnjen s 35 kWh, lahko poganja avtomobil, težek 1250 kg, 160 km daleč, z največjo hitrostjo 95–110 km/h.

Jasno je, da takšen pogon ne bi bil primeren za velike avtomobile in tovornjake. Predvsem bi ga lahko uporabljali za krajše vožnje po mestih in njihovi okolici. Akumulatorje bi polnili v garažah ponoči. Njihova življenjska doba je 3–5 let.

V ZDA predvidevajo, da bodo pričeli uporabljati avtomobile s pogonom na litijev akumulatorje okoli leta 1985. Do leta 2000 računajo, da bo njihovo število naraslo na 18 milijonov. Hitrost in pospeški pri vožnji bodo takšni kot pri današnjih manjših avtomobilih. Za polnjenje akumulatorjev bodo leta 2000 uporabili v ZDA samo odstotek električne energije, proizvedene v tem letu. Elektro energetska prednost teh avtomobilov bo tudi, da bodo polnili akumulatorje ponoči, ko ni konic in je na razpolago cenejša električna energija.

Zanimiva je tudi primerjava izkoristka uporabljene energije pri avtomobilih na električni bencinski pogon. Ob upoštevanju skupnega izkoristka od elektrarne oziroma naprave za proizvodnjo bencina iz premoga, akumulatorja in pogonskih motorjev, dobimo pri električnem avtomobilu številko 19,5 odstotka in pri bencinskem 9 odstotkov. Razlika med enim in drugim izkoristkom je 116 odstotkov v korist električnega pogona.

Veliko je tudi izkoriščanje toplote, ki nastane med polnjenjem in praznjenjem litijevega akumulatorja. Avtomobil jo potrebuje za držanje temperature akumulatorja na 400 stopinj Celzija in ogrevanje notranjosti vozila pozimi. Temperatura akumulatorja naraste med polnjenjem in praznjenjem za 50 do 70 stopinj Celzija. To omogoča akumuliranje za normalno obratovanje potrebne toplote v akumulatorju. Zato ni potrebno njegovo električno ogrevanje v času ko avtomobil ne vozi. Izračunali so, da lahko avtomobil z napolnjenim akumulatorjem čaka brez vožnje največ 12,5 dni.

Litijev akumulator bo možno uporabiti tudi še na drug način. Služil bo za akumulacijo viška električne energije iz elektrarn, ki jo potem lahko uporabimo v času konic. Njegova zmogljivost je tako velika, da za to ne potrebuje veliko prostora. Razen tega ne povzroča ropota, ne onesnaži okolice, ne potrebuje skladišča goriva in takšno napravo je mogoče postaviti kjerkoli v mestih.

Iz vsega tega lahko vidimo, da so litijevi akumulatorji zelo zanimivi. Kdaj jih bo možno praktično uporabiti za pogon avtomobilov ali za akumulacijo električne energije, bo pokazala bodočnost.

L
dejav
N
delav
elekt
S
ki do
voj v
kriter
temb
TOZI
dveh
S
TER
SLOV
VOD
T
preta
I
in so
tako,
ciljev
ma z
Jesen
—
—
—
delov
I
pripo
in pl
naftn
Slove
I
SIS
poseb
progr
le sut
I
osnov
pri p
zato
spora
JE š
uprav
skupi
inter
distri
gospo
plino
darst
naši
vitev
erotri
medi
razde
I
nije
sko z
skupi
zuma
in pli
ra'pr
1974
osnu
I
o org
poral
v san
niji (

SAMOUPRAVNIM DELOVNIM SKUPINAM IN OSTALIM SAMOUPRAVNIM ORGANOM

Letašnje leto je še posebej značilno po široki samoupravni dejavnosti na področju ustanavljanja interesnih skupnosti.

Na področju materialne proizvodnje, smo vsi slovenski delavci osnovali že SIS za železniški in luški promet ter SIS za elektrogospodarstvo Slovenije.

S tem smo pričeli uresničevati tista poglavja nove ustave, ki določajo in obvezujejo sporazumevanje za delovanje in razvoj vseh takih dejavnosti, za katere tržna zakonitost ni edini kriterij za usklajevanje njihovega delovanja. V mesecu septembru bo potekala javna razprava na zborih delovnih ljudi po TOZD in OZD Železarn, na kateri bosta obravnavana osnutka dveh novih sporazumov, in sicer:

SPORAZUM O USTANOVITVI SAMOUPRAVNE INTERESNE SKUPNOSTI ZA NAFTO IN PLIN V SR SLOVENIJI IN SPORAZUM O USTANOVITVI OBMOČJA VODNE SKUPNOSTI GORENJSKE.

To je dvoje energetskih področij, ki se kot kri skozi ožile pretaka skozi tehnološki proces proizvodnje jekla.

Delavci Železarn hočejo združevati delo na tem področju in sodelovati o delovanju obeh teh gospodarskih dejavnosti tako, da bo zagotovljeno normalno izpolnjevanje delovnih ciljev železarjev.

Spodaj objavljamo izvlečke iz obeh osnutkov sporazuma z namenom, da seznanimo celoten kolektiv železarneskega:

- o naših obvezah po sporazumu
- o koristih, ki nam jih sporazum daje in
- o moži in moži našega odločanja pri kreiranju delovanja in razvoja.

Delovna grupa je oba osnutka proučila in ima bistveno pripombo le na ključ, po katerem ima Železarna v SIS za nafto in plin le enega delegata, čeprav je trikrat večji porabnik naftnih derivatov kot naslednji za njo, tj. železarna Ravne, v Sloveniji.

In še drugo pripombo, ki se nanaša na delež odgovornosti v SIS. Menimo, da moramo odgovornost določiti vsakokrat po posebnem sporazumu (npr.: odg. za realizacijo investicijskega programa v tekočem letu), ostali delež odgovornosti pa je lahko le subsidiaren za vrednost lastnega deleža.

Delovna grupa smatra, da predložena osnutka v svoji osnovi zagotavljata železarni Jesenice veliko mero sigurnosti pri pokrivanju naših potreb po naftnih derivatih in vodah, zato predlaga vsem delavcem, da sklenejo predložena sporazuma.

Za delovno grupo
Miroslav Noč

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O USTANOVITVI SAMOUPRAVNE INTERESNE SKUPNOSTI ZA NAFTO IN PLIN V SR SLOVENIJI

V VESTNIKU GOSPODARSKE ZBORNICE SLOVENIJE št. 15 od 20. avgusta 1974, je bil objavljen osnutek samoupravnega sporazuma o ustanovitvi samoupravne interesne skupnosti za nafto in plin v SR Sloveniji. Namen samoupravne interesne skupnosti, ki združuje tako proizvajalce kot distributerje na področju SR Slovenije je enotno in načrtno gospodarjenje s surovo nafto, naftnimi derivati, zemeljskim plinom in drugimi energetskimi plini. Naftno in plinsko gospodarstvo predstavlja v slovenskem gospodarstvu posebno pa še v naši železarni važno energetsko bazo, zato podpiramo ustanovitev in podpis samoupravnega sporazuma, ki mora zagotoviti enotno in načrtno gospodarjenje z omenjenimi energetskimi mediji ter skladen razvoj na področju proizvodnje, predelave in razdeljevanja naftnih derivatov in zemeljskega plina.

Upravni odbor poslovnega združenja energetike SR Slovenije je v soglasju z izvršnim svetom SR Slovenije in gospodarsko zbornico zadolžil biro poslovnega združenja energetike, da skupno z vsemi interesnimi skupinami pripravi osnutek sporazuma o ustanovitvi samoupravne interesne skupnosti za nafto in plin, ki naj bi z delom pričela že v novembru tega leta. Javna razprava na osnutek tega sporazuma mora biti zaključena 16. 9. 1974.

V nadaljevanju navajamo glavna določila omenjenega osnutka v skrajni obliki.

I. UVODNA DOLOČILA

Na podlagi 53. in 66. člena ustave SR Slovenije ter zakona o organizacijah združenega dela se delovni ljudje in občani kot porabniki, predelovalci, proizvajalci in distributerji združujejo v samoupravno interesno skupnost za nafto in plin v SR Sloveniji (skupnost).

ČLANI SKUPNOSTI SO:

- temeljne in druge organizacije združenega dela, ki porabijo letno več kot 80 Tcal vseh naftnih in plinskih goriv;
- ostale temeljne in druge organizacije združenega dela združene v okviru gospodarske zbornice Slovenije;
- delovne skupnosti družbenih služb in občani v krajevnih skupnostih;
- temeljne in druge organizacije združenega dela, ki opravljajo proizvodnjo, nabavo, predelavo, transport in razdeljevanje surove nafte, naftnih derivatov, zemeljskega plina in drugih energetskih plinov;
- OBOROŽENE SILE SFRJ.

Skupnost je pravna oseba s pravicami, obveznostmi in odgovornostmi, ki jih ima po ustavi, zakonu in po tem sporazumu. Za obveznosti, ki izvirajo iz poslovne skupnosti SOLIDARNO odgovarjajo člani skupnosti do višine vloženih sredstev in skupno najetih kreditov po kriterijih, ki jih na podlagi POSEBNIH samoupravnih sporazumov za vsako sprejeto obveznost določi skupščina skupnosti.

II. NALOGE SKUPNOSTI:

Sprejemanje skupne prognoze porabe energetskih medijev. Obravnavanje in ocenjevanje možnosti proizvodnje, nabave, predelave, transporta, razdelitve in prodaje surove nafte, njenih derivatov in zemeljskega plina ter sprejemajo letne, srednjeročne in dolgoročne bilance porabe in proizvodnje ter nabave surove nafte, naftnih derivatov in zemeljskega plina.

— Določajo postopek in način programiranja razvoja in planiranja graditve energetskih objektov za proizvodnjo, predelavo, transport in razdeljevanje energ. medijev.

— Združujejo sredstva za financiranje izvajanja programov razvoja, določajo namen njihove uporabe in dinamiko njihovih vlaganj v energ. objekte.

— Dajejo soglasje k invest. programom za graditev temeljnih naftnih in plinskih energ. zmogljivosti.

— Sodelujejo z družbenimi organi pri določanju politike cen.

— Opredeljujejo pogoje in način poslovanja naftnega in plinskega gospodarstva in sicer določa pogoje za upravljanje energ. objektov zgrajenih z združenimi sredstvi. Določa temeljna izhodišča in kriterije za sklepanje medsebojnih pogodb o sovlaganju in kreditiranju energ. objektov ter o pogojih za dobavo naftnih derivatov in zemelj. plina članom te skupnosti.

— Sprejema programe raziskav.

— Skupnost skrbi za povezovanje in vključevanje ugotovljenih SKUPNIH interesov v poslovanje in razvoj celotne energetike v skladu z družbenimi interesi na območju SRS in SFRJ. Skupnost oblikuje stališče za medrepubliško dogovarjanje pri katerih tudi sodeluje.

— Skupni interesi so zlasti:

— Zagotovitev surove nafte in zemeljskega plina iz domačih in tujih virov. Optimalno koriščenje energ. naprav. Zanesljiva, zadostna in kvalitetna preskrba z naftnimi derivati, zemeljskim in drugimi energ. plini v okviru energ. bilance. Vpliv na cene energ. medijev na podlagi skupnih vlaganj v energ. sistem.

— Družbeni interes na območju SRS pri poslovanju in razvoju naftnega in plinskega gospodarstva se odraža v uresničevanju letnih in večletnih planov razvoja, zato bo skupnost skrbela zlasti za vključevanje svojih programov razvoja v planu razvoja SRS in SFRJ.

Skrbela bo za zagotovitev ustrezne kvalitete energ. medijev v skladu z realnimi potrebami porabnikov ter usklajevala poslovanje in nadaljni razvoj naftnega in plinskega gospodarstva z načeli in smernicami energ. politike v državi.

III. ORGANIZACIJA SKUPNOSTI:

— Organ upravljanja skupnosti je **skupščina skupnosti**, ki jo sestavljajo delegati članov skupnosti.

— Skupščino skupnosti sestavlja dva ENAKOPRAVNA zbora in to:

a) **Zbor delegatov porabnikov**, ki jih izvolijo porabniki proizvodov in storitev naftnega in plinskega gospodarstva za dobo 4 let.

b) **Zbor delegatov dobaviteljev** naftnih derivatov in zemeljskega plina, ki ga izvolijo delavci temeljnih organizacij združenega dela za proizvodnjo, nabavo, predelavo, transport, razdeljevanje in prodajo surove nafte, naftnih derivatov in zemeljskega plina.

— V zboru delegatov porabnikov so veliki porabniki (med njimi tudi železarna Jesenice) zastopani s po enim delegatom, drugi porabniki združeni v združenjih pri Gospodarski zbornici Slovenije s po enim delegatom iz vsakega združenja, občani in delavci družbenih služb pa s po dvema delegatoma z območja vsake interesne skupnosti za nafto in plin (Celje, Kranj, Ljubljana, Maribor, Nova Gorica). Skupno 51 delegatov.

— V zboru delegatov dobaviteljev, so člani skupnosti — dobavitelji zastopani po vrstah dejavnosti naftnega in plinskega gospodarstva. Do sedaj je predvidenih skupaj 19 članov.

— Poleg nalog navedenih v toč. II. skupščina odloča še o naslednjih zadevah: sprejema statut skupščine in druge akte; voli predsednika skupščine ter člane izvršnega odbora in predsednika izvršnega odbora; sprejema jamstva za materialne obveznosti članov; sprejema finančni načrt in zaključni račun za poslovanje skupnosti; odloča o sprejemu novih članov v skupnost.

— Skupščina skupnosti sprejema odločitve tako, da o predlogu glasujejo posebej delegati v zboru porabnikov in posebej v zboru dobaviteljev. Predlog je sprejet, če je za njega glasovala večina delegatov (več kot polovica) kar pa ne velja za zadeve, ki obravnavajo združevanje sredstev. Za sprejetje sklepov, ki zadevajo združevanje sredstev je potrebno soglasje vseh članov.

— Oba zbora kljub različnemu številu delegatov sta ENAKOPRAVNA.

— Če zbora predloga (razen predlogov, ki so vezani na soglasje vseh članov ali ki posegajo v interes družbe) o katerem ločeno glasujeta ne sprejmeta v enakem besedilu ali da predlog v enem od obeh zborov ni sprejet, začne zbora usklajevalni postopek in če še pri usklajevanju ne dosežeta soglasja se zadeva predloži arbitraži, ki ima 6 članov.

— Predsednika arbitraže imenuje Gospodarska zbornica SRS.

— Odobritev arbitraže je dokončna.

— Če pri zadevah, pri katerih morajo biti zastopani družbeni interesi ne pride do soglasja, predloži skupščina skupnosti zadevo v odločanje skupščini SRS.

— Določene izvršne funkcije skupščina skupnosti poveri **IZVRŠILNEMU ODBORU**, katerega člane imenuje iz vrst delegatov obeh zborov.

— Izvršni odbor skupščine, ki ima 9 članov iz svoje srede izvoli 5 članov, ki opravljajo izvršne funkcije s področja razvoja in gradenj in 4 člane, ki opravljajo izvršne funkcije s področja tekočega poslovanja. Izvršni odbor vodi predsednik.

— Izvršni odbor ima 4-letno mandatno dobo.

— Za redno delo in pripravljanje gradiva za obravnavanje zadev o katerih odloča skupščina skupnosti oziroma jih ureja izvršni odbor ima skupnost **STROKOVNO SLUŽBO**, ki jo opravlja biro Poslovnega združenja energetike SRS.

III. PROGRAMIRANJE IN FINANSIRANJE RAZVOJA NAFTNEGA IN PLINSKEGA GOSPODARSTVA:

— Člani skupnosti — dobavitelji pripravljajo v sodelovanju s člani-porabniki in na podlagi analiz pretekle porabe in tendenc nadaljnje rasti porabe energijskih medijev letne, srednje in dolgoročne načrte programov razvoja.

— Usklajevanje programov izvaja strokovna služba skupnosti, ki mora upoštevati energetsko situacijo v republiki, državi in v svetu ter resolucijo o družbeno ekonomskem razvoju SRS. Upoštevati mora tudi mnenja raznih znanstvenih institucij.

— Sredstva za financiranje raziskav, za izdelavo investicijske tehnične dokumentacije in za uresničevanje planov graditve energetskih objektov se zagotavljajo na podlagi odločitve skupščine skupnosti iz naslednjih virov:

- Z združevanjem in vlaganjem sredstev članov skupnosti
- S kreditiranjem sredstev članov skupnosti.
- S krediti drugih OZD, poslovnih bank in tujih poslovnih bank.
- Z vlaganjem sredstev tujih oseb.

V. FINANSIRANJE STROŠKOV SKUPNOSTI:

— Delo in poslovanje skupnosti in strokovne službe skupnosti financirajo člani skupnosti. Finančna udeležba se pri porabnikih določi na podlagi v preteklem letu porabljene energije iz naftnih derivatov in zemeljskega plina, pri dobaviteljih pa je osnova za financiranje stroškov skupnosti celotni dohodek iz njihove osnovne dejavnosti v preteklem letu.

— Od celotnih stroškov poslovanja skupnosti odpade ena polovica na dobavitelje in ena polovica na uporabnike.

— O predračunu in obračunu stroškov odloča skupščina skupnosti.

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O USTANOVITVI OBMOČNE VODNE SKUPNOSTI GORENJSKE ZA DEL VODNEGA OBMOČJA SAVE

Na podlagi nove ustave ter zakona o vodah se za organizirano trajno in redno zadovoljevanje osebnih in skupnih potreb po vodi in storitvah v zvezi z vodo, delovni ljudje in občani neposredno in po organizacijah združenega dela, krajevnih skupnosti in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih, združijo z delavci gospodarskih organizacij združenega dela, ki opravljajo vodnogospodarske storitve, v samoupravne interesne skupnosti za vodo.

SPLOŠNE DOLOČBE

V območni vodni skupnosti vodijo in usmerjajo delovni ljudje in občani vodnogospodarske zadeve na svojem območju, zagotavljajo in združujejo za urejanje vodnega režima potrebna sredstva in določajo namen njihove uporabe.

Člani območne vodne skupnosti so:

- temeljne in druge organizacije združenega dela in skupnosti, ki opravljajo gospodarsko ali komunalno gospodarsko dejavnost
- krajevne skupnosti
- temeljne in druge vodnogospodarske organizacije združenega dela.

Območna vodna skupnost Gorenjske se ustanovi za del vodnega območja Save. Sedež območne vodne skupnosti Gorenjske je v Kranju.

VODNOGOSPODARSKA PROGRAMSKA IZHODIŠČA IN NALOGE SKUPNOSTI

Usmerja vodno gospodarstvo na osnovi dolgoročnih, srednjeročnih in letnih načrtov razvoja vodnega gospodarstva in zagotavlja njihovo izdelavo.

— zagotavlja izdelavo in izvajanje določil vodnogospodarskih osnov za svoje vodno območje

— zagotavlja izdelavo in sprejema predlog načrta za obrambo pred škodljivim delovanjem voda

— zagotavlja in združuje finančna sredstva, potrebna za opravljanje nalog območne skupnosti, zveze vodnih skupnosti Slovenije

— izdaja vodnogospodarske smernice v skladu zakona o vodah in mnenja za izdajo vodnogospodarskih soglasij in vodnogospodarskih dovoljenj

— opravlja posle upravitelja vodnogospodarskih objektov in naprav v splošni rabi

— opravlja nadzor nad funkcionalnostjo in stanjem vodnogospodarskih objektov in naprav v posebni rabi in priobalnih zemljišč, ki jih upravljajo njeni člani

— ustanavlja organizacije združenega dela, ki so potrebne za opravljanje nalog vodne skupnosti

— sodeluje pri pripravi občinskih predpisov s področja vodnega gospodarstva.

ZDruževanje sredstev za financiranje vodnogospodarskih del

Plačniki vodnega prispevka so vse temeljne organizacije združenega dela, ki opravljajo gospodarsko ali komunalno gospodarsko dejavnost in občani, ki opravljajo obrtno ali drugo gospodarsko dejavnost in kmetije.

Merila za odmero vodnega prispevka se določijo po načelih medsebojne solidarnosti članov skupnosti tako, da je višina njihovega prispevka sorazmerna glede na:

- višino dohodka, ki predstavlja osnovo za obdavčitev po zakonu
- koristi, ki jo imajo od upr. rabljene in izkoriščene vode
- stopnjo onesnaženja voda.

Predlog samoupravnega sporazuma o financiranju gospodarskih del se sprejme v skupščini vodne skupnosti na osnovi globalnega osnutka letnega finančnega načrta območne vodne skupnosti.

Veljavnost sporazuma o financiranju vodnogospodarskih del ugotovi in razglaši izvršni odbor s svojim sklepom,

SAMOUPRAVNI ORGANI SKUPNOST IN ORGANIZACIJA

Skupščina območne vodne skupnosti je najvišji samoupravni organ te skupnosti.

Skupščina šteje 75 delegatov.

Razdelitev:	
Delavci združeni v TOZD	38
Samostojni obrtniki	1
Kmetijski proizvajalci	1
Krajevne skupnosti	20
Delavci vodnogospodarskih organizacij	15

Število delegatov na jeseniškem območju je 11 ter odpade na gospodarsko dejavnost 8 (Železarna 6, ostala dejavnost 2) na krajevno skupnost 3. delegati.

Skupščino vodne skupnosti sestavlja dva zbora delegatov:

- zbor uporabnikov voda in vodnogospodarskih storitev
- zbor delavcev vodnogospodarskih organizacij.

Zbor uporabnikov voda in vodnogospodarskih storitev šteje 60 delegatov. Zbor delavcev vodnogospodarskih organizacij šteje 15 delegatov.

Izvršni odbor je organ skupščine vodne skupnosti in šteje 7 članov. Izvršni odbor izvoli skupščina vodne skupnosti izmed vodnogospodarskih strokovnjakov in drugih za vodno gospodarstvo zavzetih družbeno-političnih delavcev, ki praviloma niso delegati v skupščini vodne skupnosti.

Izvršni odbor skupščine:

1. pripravlja predloge in material za delo skupščine,
2. pripravlja predloge programov razvoja, letni finančni načrt in zaključni račun,
3. izvaja politiko in druge odločitve ter sklepe skupščine vodne skupnosti
4. usmerja delo vodnogospodarske strokovne službe
5. izvaja samoupravne sporazume in družbene dogovore, programe vodne skupnosti ter druge splošne akte, ki jih sprejema skupščina vodne skupnosti
6. vsklajuje delo samoupravnih organov skupščine
7. obravnava predlog proračuna strokovnih služb
8. opravlja druge naloge iz pristojnosti vodne skupnosti

Za popolnejše uresničevanje samoupravnih pravic članov skupnosti se v okviru območne vodne skupnosti lahko formirajo temeljne skupnosti in interesne enote.

Temeljne skupnosti se formirajo za del območja skupnosti, praviloma za vodozbirno območje enega ali več pritokov.

Temeljno skupnost formira skupščina območne skupnosti s svojim sklepom na predlog večine članov prizadetega območja temeljne skupnosti.

INTERESNE ENOTE

Interesne enote se v skladu s statutom skupnosti ustanovijo za posamezno področje vodnogospodarske dejavnosti.

Interesne enote formirajo zainteresirani člani skupnosti s predhodnim pristankom skupščine območne vodne skupnosti.

Spomini na našo revolucionarno preteklost

Ivan Jan Tudi največja tajnost ni zagotovila uspešnega desanta 3

Če je bilo tako, naša brigada v Drvarju ni imela več kaj iskati. Neposredne nevarnosti ni bilo več — in tretja brigada je odšla iz Drvarja, tja, kjer je bila potrebnejša...

Tako je Drvar, kjer se je prve dni v maju odvijal tudi II. kongres protifašistične mladine Jugoslavije, in kjer je bilo toliko drugih prireditelj, ostal brez prave vojaške zaščite. Medtem so brigade šeste liške divizije opravljale nove naloge in odbijale sovražnikove poskuse okoli Srba in Lapca. Vse je torej kazalo, da so Nemci res opustili misel za zračni desant, v resnici pa so se na njegovo izvedbo pripravljali vse bolj mrzlično.

Ni težko uganiti, da je bila vest o tem »vpuščanju desanta« tudi ena izmed nemških dezinformacij. Tako je prišel 24. maj in Drvar se je pripravil na praznovanje. Zvečer je bila filmska predstava, na vseh straneh je odmevala pesem, bilo je vse veselo. Tudi Tito se je ta večer s svojimi najbližjimi sodelavci v džipu pripeljal iz 6 km oddaljenih Bastasov v Drvar. Z gosti je dolgo ostal v hiši vrhovnega štaba ter sprejemal voščila. Ker je bilo že pozno, se to noč ni vrnil v Bastase, temveč je ostal v pečini.

Nemci pa so se medtem še vedno in v največji tajnosti pripravljali, da bodo jutraj 25. maja napadli Drvar iz zraka, iz okoliških garnizij pa bodo proti njemu usmerili močne oklepne in pehotne enote. Pripravljene desantne skupine, ki naj bi se spustile na Drvar v dveh valovih, so počakale, da so se najprej dignili bombarderji, ki naj bi v Drvarju pripravili padalcem teren. Medtem so padalci na letališčih Lučko, Cerklje in Zrenjanin, kamor so jih prepeljali iz Kraljeva, tik pred začetkom napada končno zvedeli kakšna je njihova naloga. Poveljniki so jim, prepričani v uspeh, bahato naročili:

»Z nenadnim napadom na partizansko osje gnezdo Drvar uničiti vrhovni štab narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije, njenega komandanta Tita pa živega ujeti in le v skrajni sili ubiti!«

Potem je vsak padalec dobil tudi Titovo fotografijo, da bi ga zanesljivo prepoznali med ujetniki. Sledilo je vkrcavanje v transportne junke in v jadralna letala, ki so jih ponesla proti Drvarju. Ura je bila šest in pet minut. S pomočnega letališča pri Bihaću so se 25. maja navsezgodaj dvignila nemška letala in se usmerila nad Drvar. Zaradi vsega prej povedanega partizanski opazovalci niso bili več oprezni. In ko so zgodaj jutraj na Drvar začele padati bombe, je bilo speče mesto do konca presenečeno. Nemci so izbrali ugoden čas — dosegli so presenečenje, kot le redkokdaj! Ko so bili padalci še daleč stran, so nemške štruke, meserikmiti, dornieri, štorke

in še druga letala, preletavala Drvar in nanj sejala smrt. Drvar se je spremenil v pekel, v pogorišče in morišče. V nekaj minutah je bilo nad mestom toliko prahu in dima, da se ljudje na nekaj metrov niso več prepoznali. Nemci so za napad na nezaščiten Drvar pripravili sto letal, ki so ga razbijali celo uro.

Vrhovni štab in Tito so bili takoj pokonci, zaščitni bataljon je pohitel na položaje in 2—3 protiletalski topovi so se takoj začeli tolči s številnimi letali.

A presenečenj se ni bilo konec. Nad mestom je letalo še nekaj nemških štuk, ko se je prikazalo 40 transportnih letal, ki pa so za seboj vlekla jadralna letala. Ko so ta letala med kroženjem iskala primeren kraj za spuščanje, so v nizkem letu po štiri in štiri priletela še nova letala transporterji — junke. Zdalj so se iz vseh začeli vsipati padalci. V zraku se je pojavilo sto in sto belih gob. Ko so pristale, se je vnel srdit boj med napadajočimi padalci, ki jih je večina videla prvič in ki jih je bilo z vsakim valom več, ter maloštevilnimi branilci Drvarja. V Drvarju je bilo tedaj le okoli 300 oboroženih borcev, vendar je boj divjal za vsako hišo, za vsako ulico, za vsak gr...

Na obeh straneh so padali na goščavi, nad mestom pa so »zakročila nova letala in iskala primerne kraje za pristaneke. Tako so napadalcu pristajali s padali in z jadralnimi letali. Desant naj bi bil izvršen čim hitreje, čim bolj koncentrično, da bi padalci čimprej dosegli Titov sedež. Toda — tudi tako majhni enoti kot sta bili zaščitni bataljon in oficirska šola, ki sta prvi začeli braniti Drvar, sta Nemcem, kot je znano, kljub presenečenju preprečili doseči Tita in vrhovni štab. Kako je začel tega nevarnega napada doživljati vrhovni komandant Tito, zveemo iz njegovih spominov, ko med drugim pravi:

»To jutro sem se prebudil prvi, ker sem hotel za svoj rojstni dan pripraviti majhno slovesnost. Hotel sem iti tudi h krojaču zaradi nove uniforme. Stopim pred vrtlo in vidi, kako letita proti Grahovu dva »Focke-Wulf«. Nikdar poprej niso prihajali tako zgodaj, zdaj pa sta letala sem in tja. Takoj pomislil, da se danes nekaj pripravlja, da bo nekaj posebnega. Zaključem stazi spodaj, naj zbudi Marka in Miladina in naj takoj prideta gor... Prišla sta. Kar zasllišim zvok letal, ki so preletela hrib in začela letati na to in ono stran. Skraja nas ni bilo strah, pomislili pa smo, da lahko streljajo tudi s topovi. Zato smo se zatekli globlje v vrtlo. Tam pa je nekakšna strmina, nekakšna voda v podzemnem jezeru, ki je segala do naših vrat. Zunaj so že začeli bombardirati in zračni pritisk se je močno prenašal v vrtlo...«

Zračni napad na Drvar sem že pričakoval in sem naročil, naj pri jezeru napravijo rove. Računal sem, da se spuste iz zraka padalci in lahko pride do boja, pa tudi naši so sporočili, da se v Srbiji pripravljajo Nemci na napad...

Štab šeste liške divizije je bil tedaj v Kamenici, 6 km od Drvarja, njena najbližja brigada, in sicer Tretja liška, pa je bila celo 20 km stran v vaseh Trubar-Resanovi.

Divizijski komandant Džoko Jovanović o tem jutri pripoveduje:

»Sonce je obsijalo in pozlatilo za snežne vrhove gora... 25. maj, Titov rojstni dan.

Začelo se je z bombardiranjem. Bombarderji so doletavali od Bihaća. Cele eskadrole... Sodeloval sem v mnogih bojih in pogosto sem bil na udaru topništva in letalstva. Toda tako silovitega bombardiranja nisem doživel. Bombarderji so svoje tovore očitno odmetavali v neko določeno cono... Toda, nihče med tem silovitim grmenjem ni pomislil, da je to šele uvod v pravo bitko, kišenje pred desantom...

Umaknili smo se v gozd... Potem se je ozračje še bolj zatreslo od letalskih motorjev. Ogromna trupla junke so za seboj vlekla jadralna letala... Začel se je desant.

V prvem trenutku me je obšlo, da je vse izgubljeno. Zasačili so nas ne-pripravljene. Zdelo se mi je, da so padalci prekrili vse nebo nad Drvarjem, ki je gorel, izpod neba pa je z SS-ovci prihajala smrt. Kaj sem mogel storiti tedaj?

Naših borcev tu ni bilo in nikomur nisem imel poveljevati, tovariši v štabu pa so čakali na mojo odločitev. Streljal sem se in hitro poslal kurirja v Tretjo liško brigado, ki je bila še najbližja. Kurirju ni bilo treba dosti pojasnjevati, da mora premagati čas, da mora Tretja brigada najhitreje kreniti proti Drvarju, ki je bil 20 km stran.

Medtem pa so se Nemci korak za korakom bližali pečini, ki so jo branili vsi, tudi Tito. Vedno več je bilo mrtvih, prav tako tudi v mestu, kjer so divjali drugi nemški oddelki. Ob desetih so se prvi SS-ovci že čisto približali pečini. Nevarnost je vse večja, spopada pa ni in ni konec. Slabotne obrambne moči usihajo. A zgodilo se je nekaj neverjetnega, a resničnega, o čemer general Džoko Jovanović pravi: »Borci tretje liške brigade so premagali 20 km v dobrih dveh urah in se v teku spustili v boj zadnje trenutke, nato so prihajale še ostale enote moje divizije. Ena uro za tem, ko so se prve enote Šeste divizije pognale v boj, je vrhovni komandant s tovariši splezal iz Drvarske pečine, mi pa smo se tolkli naprej, kajti Nemci so divjali znotraj Drvarja, pobijali vse kar je bilo živega in hkrati z močnimi oklopnimi silami pritiskali iz Bihaća in drugih strani. Žrtve je bilo veliko, u ko gre za vse, tega ni moč šteti in se ob tem zaustavljati. V središču uličnih bojih prsa proti prsom so padli številni borci. (se nadaljuje)

— Sem samo jaz? je Strgarka pogledala Grdenko, češ ona naj začne, ki ve, toliko povedati o njeni pijanosti, o sebi pa, ki se ga do mrtvega nažre...

Grdenka je vrnila pogled tistim kremežljivim očem, ki so vedele vse. Strgarka jo je res že pobirala pijano. Postavljala jo je na noge kakor moko kunjjo, pa ni šlo.

— Pa daj! Grdenka! ji je rekla zdaj še Štihlja. Ta, ta smrdljiva prežgankarica!

— Kaj pa je zdaj to? se je razjezila Božička. Kogar se prosi, ni vredno, da ga svet nosi! Daj sem!

— Tako, ja! se je smejal Strgarkin život.

— Nujte, Božička! je Debevka polivala po drobtinah. Za to je, da se ga spiše! Tole moramo še, ženske, preden gremo!

— Pa bomo! se je zganila Strgarka.

Božička pa ga je vlekla iz kozarca kot kunjjo. Prijemala ga je s tistimi belimi čeljustmi, bog moj, ko da je v jaslih in ne v kozarcu. — Naa! je poževela in porinila kozarec od sebe. Ali je to smrtni greh ali kaj, da se ga tako oteplate?

— Eh! je prehitela Štihlja Strgarko. Saj res, teta, ko da bi bil greh!

Debevka ji ga je nalila, in da ne bi rekel, da ji je za vsako kapljico, je zila še čez, da so vse zavpile in stisnile kolena.

Štihlja pa se je branila vpitja in smeha in kazala z rokami, da je že mimo časa, ko je vlačila na svet otroke.

— Kaj boš tisto! Biblbi! je zajekala Strgarka in podila z roko njen pogled.

— Rajna Žagarica se je pri sedemdesetih zgonila. Vprašaj sestro. Pri osemdesetih pa je imela še vse svoje stvari.

— Pri osemdesetih?

— Pri osemdesetih! je pribila z brado. Ko jo je Mrkučev za god in je pri šestdesetih in še nekaj čez rodila, se je nosila kot nobena od nas pri tridesetih.

— Marija pomagaj! se je Debevke polotil čuden smeh. Pa saj je Mrkučev France še fant!

— Fant je, ja! je zanergala Božička. Takrat pa je bil še pobec in je rad pohajal in pil. Žagarica pa ne bi bila Žagarjeva, če ne bi od jutra do večera oprezovala iz hrama za dedci. Tisti, ki so jo poznali, pohoto staro, so se tudi s senco ogibali hrama. Mrkučev pa, i, najbrž je tudi poznal ta ritnik, se je zalezal k njej. Baba pa, je pogledala k Strgarki, ki je pritrdjevala, saj si jo poznala tudi ti!

Vse so pogledale k Strgarki pa spet k Božički in si popravljale lase.

PAVLE ZIDAR

12

SVETI PAVEL

— No, baba, hočem reči, se je Božička počasi odtrgala od Strgarke, napoji najprvo sebe, potlej pa še pobca. In tako jima je ratal tisti hojladrijo.

Se so gledale Božičko, prislunhile so pa že Strgarki.

Strgarka je odšla pol kozarca in raztegovala usta, ko da si jih je zaperila. Potem pa so ji obvisela pod nosom, vsa kriva in izpita.

— Tako je bilo! je rekla z glasom, stisnjeno od pijače. Govore pa še drugo reči. Zaradi nje bi jih še povedala, pa zaradi Zana ne morem. Kaj pa je pobec kriv? Baba je, sem že tisočkrat rekla!

— Ampak tožila je in dobila je! je hotela Grdenka zbežati iz Strgarke.

— Tožila! Dobila! ji je narasel život. Česa pa packa ne dobi? Mene bi bilo sram pokazati se iz hiše, kaj šele po sodišču tožariti otroka, ki bi ji bil lahko vnuk.

Dohitela sem jo takrat, ko je šla iz mesta.

Ni prav, teta, kar počnete, sem ji rekla.

Ona pa: Moram, moram! Kdo bo pa Franciju ate? Jaz? Mama in ate? Saj nočem drugega. A noče priznati.

I, saj ga je sram, teta, ji rečem.

Sram? Popred ga pa ni bilo! A?

Sele v tretje je iztožila očetovstvo. In nemarna, kot je bila, se je spomnila še zadnje packarije. Nobena ženska, naj bo še taka, je ne bi prala pred sodnikom.

Vse je kazalo, da fanta ne bo ugnala, tudi sodniku je že pošlo in je menda, da bi naredil križ čez vso reč, vprašal le še, da bi bilo bolj spodobno, če ima še kaj. Če se česa spomni?

Ona pa, da ima še.

Kaj, vpraša sodnik.

Pa pravi: Hlače mi je raztrgal.

— Sveta nebesa! To je rekla?

— To, to! jih je pogledala Strgarka po vrsti. Sodnik pa nad fanta, če je res. Fant pa, da je.

— Marija...! so zavpile.

— Ja, jaz sama nisem verjela! Drugi so pripovedovali, da piše tako na sodniji. Grem teden po tistem v mesto, pa stopim na sodnijo, da se prepričam. Gledam po tabli, kje piše. Čisto na vrhu je bingljaj listek. Berem. Berem imena, obrazložitev, sodbo... Slabo mi je prihajalo.

MATI OTROKA, je dvignila Strgarka glas, JE UGOTOVILA ŠTIRINAJST DNI PO OBČEVANJU Z NEUGOTOVLJENIM OČETOM, DA JE IMELA STRGANO ELASTIKO PRI HLAČKAH IN LE-TE TUDI STRGANE. TOŽENI JE DEJANJE PRIZNAL IN SE GA...

IZIDOR TROJAR

9 AFRIKA OKOLI KILIMANDŽARA

Njegova osnovna skrilasto siva barva se ravna po okolju v katerem živi in po blatu in prahu, kjer se valja. Po telesu nima dlak, razen na konici repa in na koncu uhljev, nima tudi nobenih znojnic. Na nosorogu sta najbolj značilna oba nosna rogova. Zdi se, kakor da so iz skupaj spečenih dlak in v resnici se lahko takle nosni rog razcefra. Če se nosni okras nosorogu odtrga, kar se večkrat zgodi, na tistem mestu samo malo krvavi. Rog potem spet zraste. Sprednji rog je zmeraj daljši od zadnjega. V Amboseliju je živel nosorog z nenavadno vodoravnima, naprej in navzgor zapognjenima rogovoma. Dolžina enega roga je dosegla 138 centimetrov. Masajci pravijo, da velja pri njih za preizkus poguma spečenemu nosorogu porezati uhlje.

Nosorogi so presenetljivo kratkovidni. Z razdalje dvajsetih metrov ne morejo dobro ločiti človeka od drevesnega debela, kar v njihovem vedenju veliko pojasnjuje.

Njihov sluh je bistveno boljši: vreckasto oblikovani uhlji se brž usmerijo proti nenavadnim šumom. Najbolje vohajo po sledih drugih nosorogov, gredo z vohom. Imajo desetkrat bolj občutljiv nos kot človek. Pri teku razvijajo hitrost 50 kilometrov na uro. Navadno hodijo počasi, celo kadar se spotoma ne pasejo. Strašno radi se valjajo, stopajo v nizko vodo in se pasejo tam v ločju. Nosoroga vidiš v istem letnem času, v istem okolju in dosti-krat skoraj natančno v istem

dnevem času ter pri istem opravilu. Enkrat dnevno gre nosorog po trdno uhojeni in široki stezi na vodo. Njihova strast do blatnih kopeli jih lahko včasih tako zapelje, do obične in se ne morejo več rešiti, pa jih v takšnem stanju začno žreti hijene.

Nosorogi radi obirajo veje, ki jih grabijo s koničasto zgornjo ustnico, kot s prstom ali z roko. Pri paši na travnati ravnici v resnici iz zemlje pulijo čisto majhne in mlade drobčkane grmčice. Poderejo tudi drevo, da pridejo do vršičkov mladik. Svoje blato in blato gnujev tudi jedo, bržkone tako zapolnjujejo pomanjkanje mineralov, ali kakšnega drugega hraniva. Nosorogi z rogovi razkopljejo slano zemljo, prav tako razmetavajo kupe lastnega blata.

Po neki pravljici brska nosorog s svojim rogom po lastnem blatu, da bi poiskal šivanko, ki jo je pomotoma pogoltnil. Ko so bile živali ustvarjene, je namreč, nosorog dobil šivanko, da bi si trdno zašil kožo po telesu. Po drugi legendi spet raztresajo nosorogi svoje blato na ukaz slonov, ki razen svojih ne marajo nobenih večjih kupov blata naokrog.

Pogosto obdelujejo samci grmovje najprej z rogovi, potlej z nogami in nazadnje obrizgajo s sečjo. Znano je, da samci brizgajo seč v močnem curku nazaj do tri metre daleč. Krvave čaplje so nosorogom ves dan za petami in sede na njihovih hrbtih. Pobirajo mrčes, ki se nabira na velikih živalih. Klopov z nosorogov ne morejo obrati, to store krastače.

Našli so 26 različnih vrst klopov, ki pa ne živijo samo na nosorogih. Na nosorogih živi črv — filarij, katerega uničujejo bele čaplje, ki tako kljujejo po nosorogu, da napravijo velike odprte rane. Razen tega živijo v želodcu ličinke želodčnega obada. Z ustno odprtino se prilepijo na želodčno steno in se hranijo s sokom tkiva in s krvjo. Ko so zreli, gredo z blatom iz telesa in se zabubijo v zemljo. Debeloglave muhe, ki se razvijajo iz tega, so dva do tri centimetre dolge, se z ničemer ne hranijo, živijo pa vedno v bližini nosorogov ter lepijo svoja jajčeca na glavo in okrog rogov. V nosorogu gostujejo tudi trakulje in sesajoči črvi. Vsi ti nosorogovi zajedavci so za ljudi in domače živali nenevarni.

Pleme Vakamba v Keniji lovijo nosoroge z zastrupljenimi puščicami. Strup pripravljajo tako, da prekuhajo veje drevesa Acokanthera schimperi. Svež strup je zelo močan, če je na zraku kmalu izgubi svojo moč. Zato ima lovski tat tik do izstrelitve puščico prekrito s kožo. Nosorog, ki ga zadene sveža puščica v katerikoli del telesa kmalu pogine. Masajci jih ne love in jih puščajo pri miru.

Vodič, ki smo ga najeli v Ol Tukai loži, nas je potem vodil še dalje. Iskali smo slone in jih tudi našli. Odrasel slonji samec potrebuje od 90 do 130 litrov vode na dan. Samice tehtajo tri do štiri tone. Pri pettonskem slonu samo koža tehta eno tono in ima 35 kvadratnih metrov površine. (Nadaljevanje)



Razjarjen nosorog lahko preurne tudi avto

NA
MRE

Na 13 ščine ob petek, 6. pravljali trgovske so, da je Ugotovit vilke: za v prihod valcev, g že v bli: prebivalc mo dan stroke (prodajal manjših njih gala ma v kio Po izr jalno na ko je ot Ali še dr rodnih r viti od metra p valca; v kvadrati na Plavž metra. Tako li na Pl njih met govorili govor s nosti Pl daljnjih deli še r živilske predmet drugih, parfume katere o Na se nili tud sekunda (Kranjsi rov zem nih nač stalnih načrtih podjetje cinsko Kranjsk zelo za kategori restavra rekreaci

ŠE V

V dne na Javo častitev leto se skupnos 4. sep talcev, l na pok Krajevni tične oi talce in svoja ži le progr brzoturn jev smo zato na halnega jev v dv na in J sejo sv družben Slavn šten h stavniki in druž železarn jevnega drugo s krajevni Ciril Ur posebej pri izp ustave aktih. cije box dne op razprav tuta kr je važn uprava nosti o samoup zajetih krajevn. predvide jevne skupščin Ob dob moupri vilnih ukvarja posame: na terei štvu Kc vajo. Za so cert Ty ga zara žili na r Kljut novanje vorniku zono so ne.

NA 13. SEJI IS GOVORILI O RAZVITOSTI MALOPRODAJNE MREŽE NA PLAVŽU IN ZAZIDALNEM PREDLOGU V LOGU

Na 13. seji izvršnega sveta skupščine občine Jesenice, ki je bila v petek, 6. septembra, so najprej razpravljali o razvitosti maloprodajne trgovske mreže na Plavžu. Ugotovili so, da je ta slabše razvita od potreb. Ugotovitev potrjujejo naslednje številke: zahodno od hotela Pošta bo že v prihodnjem letu okoli 7.000 prebivalcev, glede na zazidalne načrte pa že v bližnji prihodnosti okoli 8.200 prebivalcev. Na istem področju imamo danes šest prodajalnih živilske stroke (vključno mesarija) in tri prodajalne konfekcije ter nekaj manjših prodajalnih tobačnih in drobnih galanterijskih izdelkov, večinoma v kioskih.

Po izračunih pride na eno prodajalno na Plavžu 538 ljudi, medtem ko je občinsko povprečje 229 ljudi. Ali še drugače povedano. Po mednarodnih normah je potrebno zagotoviti od 0,30 do 0,45 kvadratnega metra prodajnih površin na prebivalca; v Sloveniji je to trenutno 0,23 kvadratnega metra na prebivalca, na Plavžu pa samo 0,14 kvadratnega metra.

Tako bi glede na vse to potrebovali na Plavžu še okoli 1.400 kvadratnih metrov prodajnih površin. Dogovorili so se, da bodo pripravili razgovor s predstavniki krajevne skupnosti Plavž in da bodo tudi v nadaljnjih zazidalnih načrtih predvideli še možnosti za nove prodajalne živilske stroke, sadja, delikatesnih predmetov, mesa, pa tudi nekaterih drugih, kot so morebitna papirnica, parfumerija, pošta in prostori za nekatere obrtne dejavnosti.

Na seji izvršnega sveta so se menili tudi o zazidalnem predlogu za sekundarno centralno cono v Logu (Kranjska gora). Gre za 1,75 hektarov zemljišča, ki je že po urbanističnih načrtih predvideno za preskrbo stalnih prebivalcev Loga in preskrbo stalnih ter prehodnih turistov. Po načrtih naj bi na tem področju podjetje Petrol zgradilo novo bencinsko črpalko (namesto črpalke v Kranjski gori), isto podjetje pa je zelo zainteresirano tudi za motel B kategorije s približno 100 ležišči, z restavracijo, barom in prostori za rekreacijo. Ob črpalki predvidevajo

tudi pralnico avtomobilov in manjšo avtomehanično delavnico, ob cesti, ki jo bo treba razširiti, naj bi uredili avtobusno postajo, na omejenem prostoru pa naj bi trgovsko podjetje Zarja gradilo samopostrežno trgovino živilske stroke.

Dogovorili so se, da se bodo o predlogu pogovorili še s predstavniki krajevne skupnosti, sicer pa so se v celoti strinjali z načrti, s čimer bi turistično uredili še en del neposredne bližine Kranjske gore, kar je končno predvideno tudi v načrtih, imenovanih Gornji Jadran. Soglašali so tudi s tem, da bi celotno gradnjo zaključili do konca leta 1975.

Na petkovi seji so se tudi dogovorili, da bodo ponovno predložili skupščini občine odlok o zazidalnem načrtu za gradnjo samskega doma podjetja Kovinar na Plavžu. Medtem so imeli nekaj razgovorov tudi s predstavniki KS Plavž.

Prihodnja seja izvršnega sveta je sklicana za petek, 13. septembra, ki pa ji bodo prisostvovali tudi predstavniki Železarne. Na dnevnem redu bo razprava o gospodarjenju in investicijah v Železarni ter o cenah železarskih izdelkov.

T. L.

ZAHTEVNE NALOGE SZDL V JESENSKEM OBDOBJU V RADOVLJIŠKI OBČINI

Na zadnji seji izvršnega odbora občinske konference SZDL Radovljica, so razpravljali o organizacijskih in političnih pripravah za novo konstituiranje krajevnih organizacij SZDL in bodoče občinske konference. V zvezi s tem so se dogovorili, da bodo vsem vodstvom krajevnih organizacij poslali v javno razpravo osnutke pravil nove organiziranosti, ki bo usklajena z ustavnimi določili o delegatskem sistemu.

Razen petih krajevnih konferenc, ki so jih že imeli v petih največjih krajih občine, bodo v prihodnje v vseh 20 krajevnih skupnostih konstituirali nove krajevne konference. Sestavljene bodo iz delegatov vseh družbenopolitičnih organizacij, društev, interesnih skupnosti in TOZD na območju KS. Na Bledu bo tako kot doslej krajevna konferenca imela podružnico SZDL na Mlinem in na Rečici. V Zasipu, Kamni gorici in morda še v kateri manjši KS, bodo konferenco predstavljali vsi člani SZDL. Podrobnosti o načinu in strukturi nove organiziranosti bodo najprej obravnavali v vodstvu SZDL, nato pa še na posebnem seminarju, ki ga bo izvršni odbor občinske konference SZDL pripravil za vse nosilce nalog pri konstituiranju SZDL.

V pripravah, ki so že v teku, bodo že takoj začeli tudi z evidentiranjem delegatov, ki bo zaključeno predvidoma 15. oktobra. Takoj po opravljenih kadrovskih nalogah - izvolitvi delegatov, bodo pričeli s konstituiranjem konferenc in njenih organov, ki mora biti zaključeno do 31. decembra 1974. Hkrati z reorganizacijo krajevnih in občinske organizacije, se bo SZDL morala v jesenskem obdobju angažirati tudi v pripravah in realizaciji izvajanja ustavnih določil v krajevnih skupnostih, ki se morajo prav tako do konca leta konstituirati po delegatskem sistemu. Zdej se v krajevnih odborih SZDL največ ukvarjajo s sestavljanjem osnutkov novih statutov KS. Deset statutov je že v javni razpravi, ostale pa bodo poslali te dni. Računajo, da bodo že do sredine oktobra v vseh krajih lahko zaključili z javnimi razpravami in evidentiranjem delegatov za zbor delegatov KS, ki bo najvišji organ KS.

Izvršni odbor je sklenil, da mora koordinacijski odbor za spremljanje in uresničevanje ustave, že do 15.

septembra pripraviti oceno izvajanja ustavnih določil, ki jo bodo pripravile podkomisije za TOZD, KS in samoupravne interesne skupnosti. Zaradi pomembnosti te naloge je sklenjeno, da politično usmerjevalno vlogo izvajanja ustave za TOZD prevzamejo sindikati. KS in interesne skupnosti pa SZDL.

Na seji so se tudi dogovorili, da bodo vzporedno z omenjenimi akcijami in nalogami že takoj v vseh organizacijah SZDL začeli tudi s političnimi pripravami za razpis novega referenduma o nadaljevanju samoprispevka, ki ga bodo zbirali za dogradnjo šol, izgradnjo vzgojno varstvenih in drugih objektov družbenega standarda, o čemer bodo odločali občani v razpravah na zboriščih občanov in krajevnih konferencah SZDL.

Med prioritete naloge SZDL in vseh družbenopolitičnih organizacij je v tem trenutku izvršni odbor postavil tudi solidarnostno akcijo za pomoč potresnemu področju na Kozjanskem. Člani odbora so doseženi potek akcije ugodno ocenili. V radovljiški občini, ki bi po dogovoru morala zbrati 120.700.000 din. od tega v gospodarstvu 77.792.400, v negospodarstvu 10.407.000, iz prispevka solidarnostnega sklada stanovalniške skupnosti 30.000.000 ter iz prispevka občinske skupščine dva milijona 500.000 dinarjev so do konca avgusta zbrali nad 85 % vseh sredstev. V prvih dneh septembra pa se je steklo precej več denarja, vendar končni podatki še niso zbrani.

Na seji so sprejeli sklep, da v akcijo za pomoč Kozjanskemu vključijo tudi zasebne obrtnike in njihove zaposlene, kmete in upokojece. Višina njihovih prispevkov naj bi bila v skladu z njihovimi dohodki. Ob tem so se člani IO izrekli tudi za predlog, da bi morali svoj delež prispevati tudi zdomci, zlasti še, ker bo za kritje vseh stroškov pri sanaciji škode od potresa, potrebno pripraviti v skladu z ugotovitvijo republiškega koordinacijskega odbora, še eno akcijo »13. julija«. Vse te obsežne in zahtevne naloge bodo analizirali in ocenili na naslednji seji občinske konference SZDL, ki bo predvidoma v začetku oktobra.

JR

SKUPNA SEJA IS OBČINSKE SKUPŠČINE IN ODBORA ZA GOSPODARSTVO PRI DSŽ

Za jutri v petek, 13. septembra, je sklicana skupna seja izvršnega sveta občinske skupščine Jesenice in odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne. Na seji bodo obravnavali polletni oziroma osemmesečni poslovni rezultat Železarne in izvajanje protinflacijskega programa, nadalje investicije v Železarni in sicer potek izgradnje nove hladne valjarne, dela na novem obratu podbojarne in program rekonstrukcije valjarne žice, v zadnjem delu seje pa še mehanizem za oblikovanje cen železarskih proizvodov.

Razen za zadnjo točko dnevnega reda, so člani obeh organov že vabili prejeli kratke pisne informacije, ki so bile že v celoti ali po posameznih področjih, objavljene tudi v Železarju. Kot zanimivost, ki izhaja iz polletnega poslovnega poročila povzamemo le zadnji del, ki govori o doseženem dohodku in bruto akumulaciji ter prispevku posameznega člana kolektiva.

V absolutnem znesku, smo v enem letu v Železarni povečali dohodek za 85 milijonov dinarjev, bruto akumulacijo pa za 72 milijonov dinarjev. Vsak zaposlen je tako v zadnjem letu ustvaril 13.796 dinarjev več dohodka in 11.686 dinarjev dodatne bruto akumulacije.

Vsak član kolektiva Železarne je v letošnjem prvem polletju ustvaril povprečno na mesec:

5 ton blagovne proizvodnje
7 ton jekla
33.896 dinarjev celotnega dohodka
7.322 dinarjev dohodka in
4.506 dinarjev bruto akumulacije.
Seveda so to navidezno zadovoljivi rezultati, pri čemer pa ne smemo prezreti dejstva, da imamo manjši zaostanek pri planskih obveznostih, ki smo jih sprejeli in to, da je povečana finančna realizacija predvsem pogojena z novimi prodajnimi cenami izdelkov črne metalurgije. To pomeni, da bo potrebno še več tako individualnih kot kolektivnih prizadevanj, da rezultate še izboljšujemo in da dosledno uresničimo antiinflacijski program.

Več o skupni seji in eventualno sprejetih ocenah in zaključkih, bomo bralce obvestili v naši prihodnji številki.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

V ponedeljek 9. septembra je bila osma seja občinskega komiteja ZK, na kateri so bili navzoči tudi predsedniki občinskih družbenopolitičnih organizacij in predstavniki vseh komisij občinske konference ZK. Razpravljali in ocenjevali so vsebinsko spremljanje ter izvajanje ustave in stališč ter sklepov 7. kongresa in 10. kongresa ZKJ. Na dnevnem redu je bila tudi obravnava poročila o družbenopolitičnih in samoupravnih razmerah v tovarni Plamen Kropa ter o drugih tekočih zadevah.

V skladu s programom dela občinske koordinacijske komisije za spremljanje ter usmerjanje izvajanja ustave, pri komiteju občinske konference ZK, se je v sredo 11. septembra najprej sestala delovna skupina za izvajanje ustave v komunalni in krajevni samoupravi, ki jo vodi Franc Jere, v četrtek 12. septembra pa delovna skupina za konstituiranje samoupravnih interesnih skupnosti, ki jo vodi Ferdo Bem. Prihodnji teden se sestane tudi delovna skupina za konstituiranje TOZD, ki jo vodi Franc Podjed. Na vseh sestankih teče razprava o nalogah pri izvajanju ustavnih določil na vseh treh področjih, hkrati pa sprejemajo delovne programe in določajo nosilce konkretnih nalog in zadolžitve.

Na 9. seji izvršnega sveta občinske skupščine, bila je 9. septembra, so obravnavali predlog odloka o povračilih stroškov delegatom in članom drugih organov občinske skupščine in IS, ki predvideva 20 din za udeležbo na seji, namesto 10 din. Obravnavali so tudi predlog odloka o delovnem področju in organizaciji skupščinske službe in predlog odloka o organizaciji upravnih organov občinske skupščine. Na seji so imenovali devetčlanski iniciativni odbor za ustanovitev komunalne interesne skupnosti ter sprejeli predlog programa geodetskih del v občini za obdobje 1976—1980.

Na osnovi sklepov 4. seje konference ZSS, ki narekujejo spremembo organiziranosti v občinskih sindikatih in v osnovnih organizacijah sindikatov z več kot 400 člani, bodo na skupnem posvetu predsednikov vseh osnovnih organizacij sindikata tekstilne industrije v občini, v petek 13. 9. v sejni dvorani tovarne Almira, obravnavali predlog reorganizacije v osnovnih organizacijah Almire, Sukna Zapuže in Vezanine Bled. O poteku te akcije bo poročal predsednik konference sindikata tekstilne industrije Janez Mencinger.

Predstavniki občinskega sindikalnega sveta, kulturne skupnosti, ZKPO in ZMS so prejšnji teden analizirali izvajanje programa kulturne akcije v delovnih organizacijah za prvo polletje 1974. Ugotovili so, da je program gledaliških in drugih predstav v celoti realiziran in celo presežen. Od predvidenih 25 gostovanj v sedmih krajih občine za 1974. leto, je bilo do 30. junija že opravljeno 11 za delovne kolektive in 4 predstave za mladino. V poprečju na predstavu je bilo 392 obiskovalcev, kar je več kot zadovoljivo, hkrati pa dokazuje utemeljenost povečanja števila predstav v odnosu na lansko leto. V jesenskem obdobju bodo razen gledaliških gostovanj organizirali v štirih delovnih organizacijah likovne razstave, komorne koncerte in literarne prireditve, za novo leto pa še nekaj lutkovnih predstav za otroke.

Na 3. seji občinskega sindikalnega sveta je bila osrednja točka dnevnega reda ocena gospodarskih gibanj v občini za prvo polletje 1974. Kljub ugotovitvi, da je zlasti v industriji, v odnosu na lansko leto, dosežen bistven napredek, pa to ne velja za gostinsko turistično podjetje, ki izkazuje letos visoke izgube. Svet bo zategadelj posvetil posebno pozornost 15 delovnim organizacijam iz področja gostinstva. Zadolžil je delegate občinske konference sindikatov gostinstva in turizma, da ta problem proučijo še v toku septembra v vseh osnovnih sindikalnih organizacijah teh podjetij. Podoben sklep za takojšnjo analizo poslovanja je bil sprejet za opekarino Dvorska vas, ki tudi letos izkazuje izgube. Na seji so tudi sklenili sklicati posvet s trgovskimi podjetji in izvršnim svetom občinske skupščine zaradi dogovora o nabavi in cenah ozimnice za delavce.

Po sklepu 8. seje izvršnega sveta občinske skupščine bo v četrtek 12. 9. ob 9. uri dopoldne izredna seja občinskega sveta. Obravnavali bodo problematiko sanacije Blejskega jezera s posebnim ozirom na polemične članke, ki so bili objavljeni v več zaporednih številkah sobotne priloge Dela. Na sejo so vabljene predstavniki vseh občinskih družbenopolitičnih organizacij ter predstavniki KS Bled, republiških strokovnih institucij ter zavodov, ki so pristojni in odgovorni za oblikovanje strokovnih stališč in sklepov o tej pomembni problematiki.

Na tokrovi seji predsednikov in podpredsednikov občinskih sindikalnih konferenc so se dogovorili za sklic 2. seje vseh osmih konferenc, ki bodo v drugi polovici septembra in v začetku oktobra. Na dnevnem redu teh sej bodo razprave o poslovnih notranjih organizacijah in načrtih delovanja konferenc ter izvolitev delegatov za 7. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije in 8. kongres Zveze sindikatov Slovenije, hkrati bodo tudi volitve novega sekretarja aktiva mladih delavcev.

Razen rednih oddelkov večernih šol, ki pričnejo s poukom naslednji teden, je delavska univerza Radovljica razpisala vpis tudi na jezikovne in strokovne tečaje za odrasle. Oktobra bodo odprli tečaje prve in druge stopnje nemškega, italijanskega in angleškega jezika, začetne in nadaljevalne tečaje za strojepisje ter tečaje krojenja in šivanja. S prijavi za vse tečaje bodo zaključili 16. septembra.

V soboto 7. septembra zvečer so v dvorani radovljiške graščine svečano odprli razstavo Mlini na Gorenjskem, ki jo je ob finančni podpori kulturne skupnosti Radovljica pripravil Gorenjski muzej v Kranju. Delavska univerza in ZKPO sta ob tej priložnosti pripravila koncert komornega moškega zbora DPD Svoboda Podnart, uvodne besede o razstavi pa je povedala prof. M. Zontarjeva, kustos Gorenjskega muzeja. Razstava bo na ogled do 16. septembra.

Kot vse kaže je z zadnjim deževjem in ohlادتvijo, letošnje poletne turistične sezone nepreklicno konec. Kampi v Šobcu, v Žaki, v Bohinju in v Radovljici so se domala popolnoma spraznili. Vanje se zatekajo le enodnevni gostje, ki se vračajo z morja. Tudi hoteli se nepričakovano hitro praznijo, čeprav zlasti na Bledu, računajo na dobro zasedbo vsaj do konca septembra. Odslej bodo skušali z raznimi prireditvami, simpoziji in drugimi zborovanji podaljšati jesensko sezono, kar pa bo verjetno manj kot so si turistični delavci obetali v začetku leta.

Na pobudo Turist-progresa iz Radovljice in v sodelovanju s krajevnimi dejavniki v Boh. Bistrici, bodo ustanovili konzorcij za izgradnjo smučišča na Kobli. Zemeljska dela in čiščenje smučarskih prog so s prostovoljnimi delom že opravili člani domačega smučarskega kluba. Do začetka zime pa bodo montirali sedežnico od Bistrice do Raven, od Raven naprej, v 200 m višje pobočje, pa še vlečnico.

V petek, 6. septembra je slavila na svojem domu v Begunjah 103. rojstni dan najstarejša Slovenka Helena Pretnar, po domače Kovačkova mama. Ob tej priložnosti so jo obiskali predsednik občinske skupščine Polde Pernuš, načelnik oddelka za družbene službe Jože Rebec in bivši predsednik skupščine Stane Kajdič, ki so ji voščili ob visokem jubileju in ji izročili darila. Slavljenka se kljub visoki starosti počuti še vedno zdrava in čila.

MLADI SO SE POKLONILI PADLEMU HEROJU IN SOBORCU

Petsto mladih iz radovljiske in jeseniške občine, se je poleg predstavnikov nekaterih družbenopolitičnih organizacij iz obeh občin, v soboto, 7. septembra, poklonilo spominu narodnega heroja Joža Gregorčiča-Gorenjca in njegovih padlih soborcev. Spominske svečanosti se je udeležila tudi Gregorčičeva sestra, edina še živeča iz te velike družine in trije Gregorčičevi soborci, ki so preživeli tragedijo na Lipniški planini, kjer je padel s svojimi soborci Gregorčič, eden izmed organizatorjev oboroženega upora proti okupatorju na Gorenjskem, komandant prve grupe odredov.

»Odločitev mladih generacij, da se vsako leto ob raznih priložnostih zberejo in prisluhnejo pričevanju zgodovine o hrabrem boju jugoslovanskega ljudstva za nacionalno in socialno osvoboditev, je velika in svetla. Le-ta pomeni priznanje mladim našim očetom in dedom, pomeni spoštovanje njihovih nesebičnih žrtv in hkrati toplo zahvalo za naše brezskrbno življenje v samoupravni socialistični domovini, ki se je rodila iz njihove krvi,« je v uvodu svojega govora dejal predstavnik mladih iz radovljiske občine Drago Rozman, ob grobnici z 71 borci v Radovljici, med katerimi počiva tudi heroj Gregorčič. Potem, ko je orisal veličino narodnoosvobodilne borbe in poudaril leto 1942 kot najstrašnejše na Gorenjskem, saj so poleg številnih partizanskih borcev in talcev, padli tudi trije organizatorji in voditelji upora — heroji: Stane Žagar, Ljudez Kebe in Jože Gregorčič-Gorenjec, je govornik zaključil:

»V tem novem svetu, v svobodi in neodvisni Jugoslaviji živimo mi po njihovi zaslugi. Kaj vam dolgujemo mrtvi tovariši? Prizadevanje, da bomo in da ostanemo vredni teh velikih pridobitev, da bomo dostojni člani naše socialistične družbe, da bomo vztrajni graditelji našega samoupravnega sistema.«

Po prvem delu slovesnosti ob grobnici v Radovljici, z govorom in kratkim kulturnim programom, so se udeleženci odpravili na Jelovico, na Lipniško planino, kjer je bil ob obeležju v spomin padlemu Jožu Gregorčiču in soborcem, drugi del slovesnosti. Tu so se priključili še člani mladinskih aktivov iz radovljiske občine, ki so imeli dvodnevno partizansko taborenje na Vodica. Čeprav so mladi drgetali od mraza, so z zanimanjem prisluhnili besedam rezervnega polkovnika JLA Janeza Lušine-Maliha, ki je bil takrat kurir Joža Gregorčiča in borec Selške čete ter spremljal kratek kulturni program. Lušina je nazorno in preprosto orisal dogodke, ki so se odigrali 9. septembra 1942 na Lipniški planini, ki so zahtevali skoraj 30 življenj, med njimi tudi svojega komandanta Gregorčiča. Ko je omenjal takratne slabosti partizanskega vojskovanja, neorganizirano obveščevalno službo, pomanjkanje vojaškega znanja, ob dejstvu, da so bili v večini mladi in neizkušeni borci, je poudaril pomen splošnega ljudskega odpora v slučaju ogroženosti naše svobode in neodvisnosti ter pomen priprave in usposabljanja vseh generacij, še prav posebno pa mlade generacije. V imenu preživelih borcev se je zahvalil mladim, da izpolnjujejo svojo obvezo do padlih borcev — partizanov z željo, da to ohranijo tudi v bodoče.

V kulturnem programu v obeh delih so sodelovali: mladinski pevski zbor Blaž Arnič z Jesenic in mladinski zbor ter recitatorji osnovne šole A. T. Linhart iz Radovljice. Tako kot že vsa leta doslej, sta bila organizatorja slovesnosti občinska odbora ZZB NOV Jesenice in Radovljica. Čeprav je bila udeležba zadovoljiva, smo pogrešali nekaj šol, ki so v preteklih letih bile, nekaj pa tudi takih, ki se doslej še niso odzvale vabilu organizatorjev. Možnosti za udeležbo je dovolj, za nekatere avtobusni prevoz, za druge spominski pohod ali športni dan in podobno. Večja je bila udeležba predstavnikov družbenopolitičnih organizacij, pa vendar še ne zado-

voljiva. Letos smo pogrešili tudi predstavnike iz vojašnice v Skofji Loki, ki nosi ime po heroju Gregorčiču.



Zemeljska dela pri urejanju uvozne in izvozne ceste v valjarni Bela in jeklovlek

KAM PRIPELJE HRANILNIK

Novembra lani se je K. S. podal na preiskovanje spalnice C. J. v Podkorenu. Pobrskal je na raznih mestih, kjer se mu je zdelo, da denar skrivajo tisti, ki ga sicer imajo, pa ga ne spravljajo na varnem v banki. Njegovo raziskovanje je bilo brezuspešno, zato se je moral zadovoljiti kar z dvema hranilnikoma, ki sta stala na polici.

Imel je smolo. V predsobi ga je zalotila lastnica. Neznani obiskovalec jo je potegnil proti Kranjski gori, za njim pa z motornim kolesom sosed okradene. Dohitel in prijel ga je v grmovju, ko je razbijal hranilnik. Ko sta čakala pri cesti, da bi jima ustavil kakšen avto in ju dostavil do oddelka milice v Kranjski gori, je K. S. pobegnil čez polje in začel se je tek čez drn in strn. Dokler je šlo, je sosed jahal na svojem konjičku, potem pa je moral uporabiti še noge. Ko ga je ujel, mu je vzel listnico, tat pa je spet odkorakal naprej. Šofer in sprevodnik avtobusa ter sosed, ki jima je povedal o dogodku, so ga zagrabili na bencinski črpaliki.

Na glavni obravnavi je dolgoprstnež dejanje odkrito priznal. Pojasnjeval je, da v opitosti izgubi spomin. Že pred dobrimi desetimi leti se je zaradi alkoholizma zdravil v Begunjah. Leta 1967 mu je v Železarni padel na glavo 90 kg težak tovor in od takrat dalje mu je prepovedan vsak alkohol. Vendar pa brez njega lahko zdrži le nekaj mesecev. Piti je začel iz razočaranja. Star je 44 let, razvezan, oče dveh otrok. Tistega dne je šel v bolnišnico na Jesenice. V Radovljici je čakal na avtobus in ker je imel denar, je pač pil. Ni vedel, kdaj in kako se je znašel v Podkorenu. Poudaril pa je, da se za to dejanje ne sklicuje na alkohol.

Po zakonu pa je kazensko odgovoren tudi storilec, ki si je sam povzročil začasno duševno motnjo, čeprav se je zavedal, da lahko v takem doševnem stanju, to je v opitosti, lahko stori kaj kaznivega. K. S. je vedel, da ne sme piti.

Za to kaznivo dejanje je zagrožen kazen zaporaja najmanj treh mesecev ali strogi zapor do petih let. Obdolžen je bil že večkrat predkaznovan — zaradi ogrožanja javnega prometa, zaradi grdega ravnanja z mladoletnikom, dvakrat zaradi majhnih tatvin in dvakrat zaradi velikih tatvin. V zadnje, mesec dni pred krajo hranilnikov, je bil v Kranju obsojen na eno leto in šest mesecev zaporaja, pogojno za dobo petih let. Občinsko sodišče Jesenice

Ob rob lepe slovesnosti moramo napisati le, ne preveč ljubezniv sprejem mladih udeležencev v partizanskem domu na Vodica, kamor so bili po končani slovesnosti organizirano namenjeni in kar so v domu vedeli. Premraženi, so si vsi želeli malo toplega zavetja v domu, ki bi ga z malo dobre volje in ljubeznivosti ter pripravljenosti, kljub gneči lahko dobili. Ne vemo tudi, zakaj so nekateri prostori v domu kot tabu, nedostopni za obiskovalce, če zaradi čistoče, potem moramo povedati, da so mladi že iz šole pa tudi od doma navajeni, da si sezujejo čvelje. Seveda bi ob toplem vremenu najbrž te pripombe odpadle, vendar pa bi v domu ob tem dnevu morali računati na vse.

DO KONCA LETA ŠE DESET RAZSTAV

Te dni je bil izoblikovan dokončni program likovnih razstav v zadnjih štirih mesecih letošnjega leta na Jesenicah in razstav jeseniških slikarjev izven Jesenic. Na Jesenicah so bodo v mali dvorani Delavskega doma zvrstili še naslednje likovne razstave: kolektivne likovnikov RELIKA iz Trbovelj, KLIK-a iz Krškega in DOLIKA z Jesenic, poleg skupne razstave dveh zdravnikov, članov DOLIKA, Galaa in Bemove ter slikarja Andreja Košiča iz Gorice (Italija) in grafika Nejša Slaparja iz Kranja.

Izven Jesenic pa se bodo Dolikovci predstavili s kolektivno razstavo v Trbovljah, Krškem in Varaždinu, predvidena pa je tudi samostojna razstava Dolikovca Franca Dolinskega na Bledu.

DOLIK, ki deluje pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, kot organizator in izvajalec vseh naštetih razstav, bo s tem znatno presegel svoje prostovoljno prevzete letne obveznosti. Le-te namreč zavezujejo Dolikovce od organizacije razstav, do prevozov eksponatov in aranžiranja oziroma postavljanja razstav, poleg lastnega ustvarjanja, ki ga narekujejo njihove kolektivne razstave in lastne izpovedne potrebe. Vse razstave bodo tako kot že nekaj let doslej, odpirali s krajšimi kulturnimi programi.

Dolikovci ob svoji izredno pomembni kulturni dejavnosti, ki v vseh pogledih presega meje ljubiteljstva, pričakujejo tudi večji odziv ljubiteljev likovne umetnosti na Jesenicah in v okolici. Predvsem pa ob vedno večjem poudarku na kulturno vzgojo, računajo na večjo odzivnost naših šol, ki bodo morale z organiziranimi kolektivnimi ogledi učencev, izkoristiti možnosti, ki jo daje tako pestra razstavna dejavnost na Jesenicah. To zahtevajo njihovi učni programi in vzgojni smotri, ki jih bodo morali učitelji, ne glede na odnos posameznikov do likovne umetnosti, uresničevati. Ob razstavah, ki so na različnih kvaliteten nivojih, bodo lahko najbolj tvorbo in nazorno uresničevali svoje naloge na področju kulture in estetske vzgoje.

OBČINSKA KNJIŽNICA OBOGATENA Z VOJNO LITERATURO

Prejšnji teden je knjižnica prevzela od občinskega odbora Združenja rezervnih vojaških starešin večjo pošiljko knjig. Gre za sodelovanje, ki je bilo dogovorjeno že pred meseci in se zdaj uresničuje. Odbor ZRVS namreč prejema od beograjske založbe Vojnoizdavaški zavod vojaško literaturo. Ugotovili so, da bodo te knjige še najbolj služile javnemu namenu, če jih prepustijo knjižnici, kjer bodo na voljo vsem občanom pod pogoji, ki sicer veljajo za obiskovalce knjižnice.

V pošiljki, ki šteje čez 70 knjig, je najbolj močno zastopana zgodovinska in memoarska literatura iz obdobja NOB. To so predvsem monografije o poteku narodnoosvobodilnega boja v posameznih pokrajinah, (kot npr. Istočna Bosna u NOB-u, Lika u NOB-u), zborniki spominov udeležencev NOB iz določenega območja, — še več pa je del, ki obravnavajo vojno pot kakšne večje enote, odreda, brigade ali divizije. Znano je, da so odredni delovalci predvsem v prvem letu ljudske vstaje in je bil njihov pomen vezan predvsem na neko območje, medtem ko so pozneje ustanovljene brigade — vsaj nekatere med njimi — prekrizale na svojih zmagovitih pohodih tričetrt Jugoslavije.

Knjižnica je imela že doslej precej obsežno zbirko podobnih knjig, vendar v glavnem takih, ki obravnavajo NOB v Sloveniji in enote, v katerih so se borili pretežno slovenski borci. Zda bo ta zbirka dopolnjena z deli, ki obravnavajo širši jugoslovanski prostor.

V pošiljki je tudi precej strokovnih knjig iz področja vojnih ved. Ne katere med temi bodo zanimive le za ožji krog bralcev, tako na primer knjige o strategiji in taktiki vojskovanja, o uporabi elektronike pri

upravljanju, pri sprejemanju taktičnih odločitev ali pri šolanju kadrov..., nekaj pa je tudi takih, ki obravnavajo bolj popularne teme: tehniko kozmičnih poletov, lasersko tehniko in podobno.

Ob koncu še tole. Kolektiv občinske knjižnice Jesenice zelo pozitivno ocenjuje pobudo odbora ZRVS in si želi podobnega sodelovanja tudi z drugimi delovnimi organizacijami in forumi. Žaželeni bi bili zlasti predlogi za nakup literature, ki jo bodo posamezne skupine občanov v prihodnjem obdobju predvidoma potrebovale. Knjižnica bo tako predloge z veseljem upoštevala. Problem niso toliko finančna sredstva, denar za nakup novih knjig je v glavnem zagotovljen. Povedati pa je treba, da je knjižnica v čedalje večji zagati s prostorom: tudi če bi kupili nove police, jih ne bi imeli kam postaviti. To pa je problem, ki ga bo v prihodnjem obdobju brezpogojno treba rešiti.

ČLANOM ANSAMBLA NARODNIH PLESOV

Vse člane ansambla narodnih plesov in pesmi, pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice obveščamo, da bo ansambel prišel z rednimi vajami v torek 17. septembra ob 19. uri v veliki dvorani delavskega doma. Ob tej priliki bo tudi delovni razgovor o programu dela in eventualnih nastopih — kombiniranih, v jesensko-zimski sezoni. Vabimo tudi novince.

Obvešča in vabi odbor

ODKRITJE SPOMINSKE PLOŠČE OB 30-LETNICI USTANOVITVE JESENISKO-BOHINJSKEGA ODREDA V PREDJAMI

Odbor borcev jeseniško-bohinjskega odreda z Jesenic in krajevne organizacije ZB NOV Bukovje, organizirata v nedeljo, 29. septembra 1974 ob 10. uri v Predjambi pri Postojni odkritje spominske plošče v počastitev 30-letnice ustanovitve tega odreda.

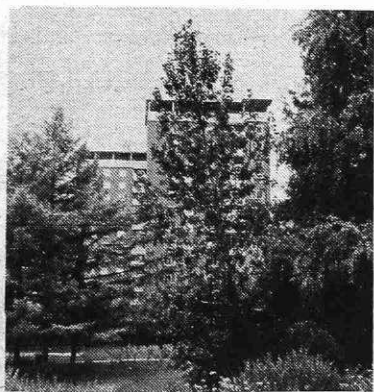
Prevoz z avtobusi bo organiziran z Jesenic, Radovljice in Bohinja. Borci jeseniško-bohinjskega odreda vplačajo ob prijavi 10 dinarjev, kot prispevek za prevoz, ostali udeleženci pa plačajo 50 dinarjev.

Prijave zbira občinski odbor ZZB NOV Jesenice in Radovljica do vključno ponedeljka, 23. septembra 1974. Borci iz ostalih krajev naj se poslužijo rednih prometnih zvez in osebnih vozil.

TEKMOVANJE HARMONIKARJEV NA POKLJUKI

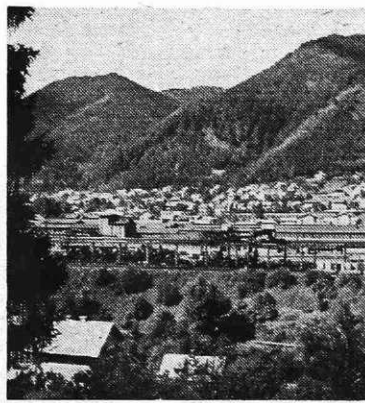
Pod pokroviteljstvom delovnega kolektiva Viator — TOZD Bled in odbora Prešernove brigade, bo v nedeljo 15. septembra pri gostišču Ob tabornem ognju, s pričetkom ob 10. uri, še sedmo tekmovalje harmonikarjev. Letošnji naslov tekmovalja je Pozdrav s planin. Tekmovalci bodo nastopili vsak z eno narodno pesmijo in dvema partizanskima melodijama. Letos bodo poleg starejših harmonikarjev z diatonično harmoniko, nastopili tudi mlajši, izven konkurence pa tudi izvajalci na klavirski harmoniki.

Po tekmovanju bo do večera ples. Preživite tudi vi lepo jesensko nedeljo na Pokljuki.



Kljub urejenemu okolju v stolpnih primanjkuje prostora za najmlajše stanovalce

DOPIŠUJTE
V ŽELEZARJA



Za progo na Jesenicah je v zadnjem desetletju zrastle veliko in urejeno naselje

PLANINSKO SLAVJE POD TRIGLAVOM OB 200-LETNICI VALENTINA STANIČA

Po vsakoletnem dnevu planincev v Mežici, bo v nedeljo, dne 15. septembra pod očakom Triglavom pri Staničevem planinskem domu (2.332 m) veliko planinsko slavje v počastitev spomina na dvestoletnico rojstva našega velikega planinca svetovnega imena, pionirja plezalnega športa, vodništva in zimskega alpinizma — Valentina Staniča. Rodil se je pred dvestotimi leti, 12. februarja 1774, v vasi Bodrežu v Soški dolini nad Kanalom.

Za časa svojega šolanja v Salzburgu od leta 1792 do 1802 je mladi Valentin zaslovel kot alpinist svetovnega imena. V teh letih je postal pionir planinstva in alpinizma v vzhodnih Alpah, povzpel se je med prvimi na najvišji vrh Watzmana, leta 1800, pa ga opazimo med prvimi pristopniki na Veliki Klek, Grossglockner, leta 1808, pa zasledimo njegovo ime tudi med prvimi pristopniki na Triglav.

Valentina Staniča smatrajo planinskoalpinistični zgodovinarji za zgodnjega predhodnika modernega alpinizma, zato moramo biti tudi mi Slovenci in še posebej planinci in alpinisti nanj ponosni. V letih po prvi svetovni vojni je nekdanja nemška Dežmanova koča nad Kotom in Peklom pod Triglavom (ena izmed prvih planinskih postojank pod Triglavom in njegovi sosesčini, odprta 31. julija 1887) upravičeno dobila ime po Valentinu Staniču.

Pozneje so skromno Staničevo kočo marljivi gorniki z Javornika in Koroške Bele popolnoma obnovili in modernizirali ter jo povečali. Preimenovali so jo v Staničev planinski dom, ki je trenutno ena izmed najlepših slovenskih planinskih postojank v Triglavu in njegovi sosesčini. Če že ni največja in najlepša pa je prav gotovo najbolj resnično planinsko gostoljubna.

V počastitev 200 letnice rojstva Valentina Staniča, bo v nedeljo, dne 15. septembra ob 12. uri pod Triglavom veliko slovensko planinsko slavje. Na Staničevem planinskem domu bodo gorniki vzdali spominsko ploščo izdelano po osnutkih in načrtih inž. arhitekta Vlasta Kopača in delo akademskega kiparja Staneta Keršiča, Belača. Odkritje bo združeno s kulturnim programom in slavnostnim govorom.



Valentin Stanič

JESENIŠKI ALPINISTI PRETEKLE DNI

V dneh od 31. avgusta do 7. septembra je v zahodnih Julijskih Alpah potekal jesenski plezalnoalpinistični tabor, ki ga je vodil Uroš Zupančič.

Prvega dela, ki je bil v Žabniški krnici, so se udeležili tudi štirje člani jeseniškega alpinističnega odseka. V steni Divje koze so preplezali severozahodni raz (Comici — Fabiani), v Devicah pa kamin y. En dan pa so namenili oglednim turam, ki so bile potrebne tudi zaradi spoznavanja sestopov.

Teden dni prej pa sta se pohoda planincev Združenega podjetja Iskra na Matterhorn, Breithorn in Allalinhorn, udeležila tudi Uroš Zupančič in Marjana Svetina. S temi vzponi sta se tako letos povzpela najvišje od vseh članov jeseniškega alpinističnega odseka. To nedeljo pa je bila preplezana tudi zajeda Site glave.

Plezalna sezona se počasi bliža koncu. Jesen prinaša negotovo in hladno vreme. Alpinisti bodo ta čas izkoristili za kondicijske in ogledne ture. Za zaključek pa se bodo nekateri člani udeležili tudi izleta v Wilder Keiser, ki bo v dneh od 4. do 6. oktobra.

Zdravko Hanžek

poudariti tudi to, da so košarkarji Jesenic reagirali izredno nešportno, ker niso ob koncu tekme pozdravili svojega nasprotnika. UO košarkarskega kluba Jesenice je zato kaznoval trenerja Božiča in kapetana Vauhniku s stroгим ukorom!

Iz tega lahko ugotovimo, da košarkarji niso zapustili igrišča iz protesta, temveč zato, ker so resnično mislili, da je tekma končana. Da so tako reagirali na sodnikove odločitve, je pogojeno z dogajanjem v prejšnjih tekmah in očitnim spoznanjem, da tudi v Litiji ne smejo zmagati. Košarkarji sedaj čakajo, da bo sekretariat KZS ugotovil resnico, pa tudi to, da bo prekladal sklep tekmovalne komisije. Ljubitelji športa na Jesenicah pa istočasno upravičeno pričakujejo od svojih športnikov, da se bodo športno borili izključno na športnih terenih.

Branko Jeršin
KK Jesenice

JESENICE: OLIMPIJA

V četrtek, 12. septembra ob 19.30 bo na Jesenicah tekma za jugoslovanski pokal med Jesenicami in edini slovenskim predstavnikom v I. zvezni ligi Olimpijo. Pravila določajo, da mora v tekmovalstvu nastopiti v najmočnejši postavi in bomo tako videli tudi nekaj reprezentantov. Vstopnine ne bo!

BALINANJE

V nedeljo, 8. septembra, je bil v Ljubljani na igriščih Litostroja mednarodni turnir v balinanju, na katerem je sodelovalo 12 ekip iz Slovenije, Hrvaške in Italije. Jeseniška ekipa v postavi: Krivec, Dornik, Uran (Kozarnik) in Berce, se je uvrstila na peto mesto.

V soboto, 7. septembra, je bilo na Jesenicah klubsko prvenstvo v zbijanju, ki je bilo obenem tudi izbirno tekmovalje za prvenstvo Gorenjske. Zmagal je Dornik pred Bazotom, tretji pa je bil Kozarnik. Trije tekmovalci bodo to soboto v Kranju zastopali Jesenice na prvenstvu Gorenjske.

Ck.

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

14. in 15. septembra ameriški argentinski CS barvni film MARIA STUART, režija Charles Carroll, v glavni vlogi Vanessa Redgrave.

16. in 17. septembra ameriški barvni film NEVARNO DEKLE ob 19. uri, režija Martin Scorsese, v glavni vlogi Barbara Hershey.

18. septembra jugoslovanski barvni film LET MRTVE PTICE, režija Živojin Pavlovič, v glavni vlogi Arnold Tovornik.

19. septembra ZAPRTO 20. septembra kanadski CS barvni film PROSTITUTKA ALI SVET-NICA ob 19. uri, režija Gilles Carle, v glavni vlogi Micheline Lanctot.

21. septembra ameriški barvni film BOMBA IZ KANSAS CITYA, režija Jerrold Friedman, v glavni vlogi Raquel Welch.

KINO PLAVŽ

14. in 15. septembra ameriški

barvni film NEVARNO DEKLE ob 18. in 20. uri.

16. in 17. septembra ameriški argentinski CS barvni film MARIA STUART.

18. septembra ZAPRTO 19. septembra jugoslovanski barvni film PASTIRCI.

20. septembra jugoslovanski barvni film LET MRTVE PTICE.

21. septembra ameriški CS barvni film VROČI DIAMANTI.

KINO KRANJSKA GORA

14. septembra ameriški CS barvni film SERIF NA DIVJEM ZAPADU 15. septembra jugoslovanski barvni film PASTIRCI.

18. septembra ameriški barvni film NEVARNO DEKLE.

19. septembra jugoslovanski barvni film LET MRTVE PTICE.

21. septembra ameriški argentinski CS barvni film MARIA STUART.

SODELAVCEM TOZD VET

TOZD VET organizira v okviru kolektivnega izobraževanja strokovno ekskurzijo na ogled jesenskega Zagrebskega velesejma v sredo, dne 18. 9. 1974.

Odhod avtobusa s parkirnega prostora pred železarno ob 6. uri. Vsak udeleženec koristi svoj dopust ali prosti dan. Ostale stroške nosi organizator.

Prijave sprejema tajnika vzdrževanja Božena Černe, tel. 358, najkasneje do 14. septembra.

ČLANOM DRUŠTVA INŽENIRJEV IN TEHNIKOV

Društvo inženirjev in tehnikov Jesenice, organizira v soboto, 21. septembra, strokovni ogled Zagrebskega velesejma. Prijave sprejema Vito Gričar, plavž, int. telefon 344, do 18. septembra.

ZAHVALA

Ob prerani izgubi dragega moža in očeta

STANISLAVA PENIČA

se prisrčno zahvaljujemo vsem sorodnikom in sosedom: Malči Odar, družinam Bebek, Kustec in Žagar, ki so nam v najtežjih urah nudili pomoč. Posebno zahvalo smo dolžni zdravniku dr. Grošlju za trud med pokojnikovo boleznijo na domu.

Iskrena zahvala prometni sekciji postaje Jesenice in GEZ za denarno pomoč in venco. Zahvaljujemo se tov. Račiču za poslovljni govor, pevskemu zboru in osnovni šoli Kranjska gora ter vsem ostalim, ki so ga spremlili na zadnji poti.

ZALUJOČI: žena Malči, sin Stanko, hčerka Marija z otroki, sestra Rezika z družino in ostali.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame, stare mame in prababice

LUCIJE CIMPRIČ

se iskreno zahvaljujemo zdravniškemu ter strežnemu osebju kirurškega oddelka jeseniške bolnice za zdravljenje in nego v času njene bolezni.

Se posebej smo dolžni zahvalo zdravnikom: dr. Azmanu, dr. Cibokliju in dr. Pažurju za prizadevanje, da bi jo ohranili pri življenju. Zahvaljujemo se tudi soferju in medicinski sestri za spremstvo ob priliki prevoza.

Zahvalo izrekamo tudi vsem, ki so ji na kakršen koli način pomagali v času njene težke bolezni in vsem, ki so jo spremlili na njeni zadnji poti.

ZALUJOČI: hčerka, sinovi ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage sestre

MICI PINTAR

se iskreno zahvaljujemo sosedom in znancem za pomoč v dneh težke izgube. Zahvaljujemo se darovalcem cvetja in vencev. Prav tako se zahvaljujemo društvu upokojencev Kranjska gora za spremstvo pri pogrebu posebno pa tov. Tomanu za lepe poslovljne besede ob odprtem grobu.

ZALUJOČI: sestri in brat v imenu vsega sorodstva

NAJDENA BUNDA

Ob nedavnem pohodu železarjev na Triglav je bila najdena v Krmi bunda. Naslov lahko dobite na uredništvu Železarja.

DEZURNE TRGOVINE V NEDELJAH V ČASU POLETNE SEZONE 1974

V nedeljo, 15. septembra, sta dežurni trgovini — samopostrežna Jarja, Kašta 4, Plavž — samopostrežna Rožca na Javorniku

RAZPIS

Center srednjih šol na Jesenicah razpisuje za šolsko leto 1974/75 naslednje delovno mesto:

— profesor slovenskega jezika za določen čas s polovično delovno obveznostjo. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

V PETEK PRIČETEK HOKEJSKE SEZONE

Končno smo dočakali, da se bo na Jesenicah začela letošnja hokejska sezona. To bo v petek zvečer, ob 18.30, z začetkom tekme med ATSE iz Gradca in moštvom Jesenic. Rezultat tekme bodo šteli za tekmovalje v pokalu Karavank, hkrati pa bo veljal tudi za mednarodni turnir, na katerem bo nastopil tudi sovjetski prvoligaš Dinamo iz Rige.

Sovjetski hokejisti so v torek dopotovali na Jesenice, kjer se bodo pripravljali deset dni, pred začetkom prvenstva Sovjetske zveze. Kot je znano so bili naši hokejisti lansko leto v Rigi na pripravah, sedaj pa se bodo oddolžili lanskeoletnim gostiteljem za izredno pozornost, ki so jo bili deležni. Bivanje tako odličnega moštva na Jesenicah, kot je Dinamo, bodo naši izkoristili za skupne priprave.

Poleg uradne tekme na turnirju, ki bo v petek, soboto in nedeljo v dvorani Podmežakljjo, bodo domačini odigrali z Dinamom še nekaj trening tekem, pred odhodom sovjetskih hokejistov pa se bosta obe moštvi pomerili še enkrat pred jeseniškim občinstvom. To bo vsekakor odlična priložnost, da se bodo

večkratni prvaki Jugoslavije čim bolj pripravili za letošnjo sezono.

Na mednarodnem turnirju se bosta v petek pomerili moštvi ATSE in Jesenice. V soboto bosta igrala Dinamo in ATSE, v nedeljo zvečer pa bo prva poslastica za jeseniške ljubitelje hokeja, ko se bosta pomerili ekipi Dinamo in Jesenice.

Vse tekme bodo ob 18.30. HD Jesenice bo tudi letos dalo v prodajo permanentne vstopnice za vse tekme v letošnji sezoni, ki jih bodo odigrala jeseniška moštva Podmežakljjo. Prodajati jih bo začelo že sredi tega tedna, veljale pa bodo tudi za tekme omenjenega mednarodnega turnirja. Cena permanentne vstopnice je 350 dinarjev. To sicer ni malo, toda glede na letošnjo bogato sezono, se bo rednejšim obiskovalcem hokejskih prireditev Podmežakljjo večkrat obrestovala. Kot primer naj omenimo, da bo na Jesenicah do konca septembra šest prvovrstnih hokejskih srečanj, med temi bo pet mednarodnih in ena domača, ko bo na Jesenicah gostovala Olimpija, v okviru tekmovalja za pokal Karavank. Za ilustracijo pa še to, da je bilo v lanskoli sezoni na Jesenicah več kot 80 hokejskih tekem.

Pred otvoritvijo letošnje hokejske sezone na Jesenicah, ki bo v petek zvečer, so se naši hokejisti našli v zelo težkem položaju. Večina članov UO HD Jesenice, je namreč po končani prejšnji sezoni odstopila, tako da je trenutno jeseniški hokej brez vodstva. V teh, zares težkih trenutkih, so se pojavili, tako pri ljubiteljih hokeja na Jesenicah, kot tudi v samih vrstah jeseniških hokejistov prvi znaki negotovosti, nezainteresiranosti ter celo nakazovanja propada jeseniškega hokeja, kajti preveč zgodbic je krožilo po Jesenicah, ki so to potrjevale. Zato so se dogovorili, da bo treba v kratkem sklicati izredni občni zbor na katerem bodo izvolili nov upravni odbor. To bo predvidoma že v naslednjem tednu.

Naloga novega UO ne bo lahka, saj bo treba precej stvari in navad spremeniti, če želimo imeti na Jesenicah še naprej hokejiste, ki bodo med najboljšimi v Jugoslaviji in ki naj bi dostojno zastopali jugoslovanski hokej tudi na mednarodnem prizorišču.

D.

Nogomet

Člansko društvo jeseniških nogometašev je v soboto doživelo še en poraz. Na igrišču Podmežakljjo so izgubili z ekipo Preddvora z rezultatom 0:1, polčas 0:1. Naši nogometaši so razočarali maloštevilne ljubitelje nogometa, ki so se v soboto zbrali na njihovem igrišču. Zapravili so namreč precej ugodnih priložnosti in so za poraz sami krivi, ker so preveč podcenjevali novince v ligi.

Mladinsko moštvo NK Jesenice se je v nedeljo popoldan pomerilo prav tako na igrišču Podmežakljjo z mladinci Lesc. Zmagali so Jeseničani z rezultatom 4:2, polčas 2:2. Zmaga domačinov je povsem zaslužena, lahko pa bi bila še izdatnejša.

Gole za moštvo Jesenic so dosegli: Mlačnik 2, Jeršin in Zoran Kramar po enega.

Rokomet

ZAMUJENA PRILOŽNOST

Rokometaši Jesenic, so v soboto, 7. septembra, na igrišču za osnovno šolo na Jesenicah, pred 20 gledalci, v III. kolu LCRL igrali z ekipo Radeč neodločeno 19:19.

Za RK Jesenice so nastopili: Šporar, Rebolj 1, Pogačnik 3, Prešeren 7, Šubič 2, Geršak, Dizdarevič, Pavlič 2.

Izključitve: Jesenice 4 in Radeč 0 minut. Sedemmetrovke: Jesenice 3 (2 zadetka), Radeč 6 (6 zadetkov). V povprečni tekmi je domače moštvo napravilo izredno priložnost za osvojitve dveh točk. Toda tudi z osvojitvijo ene točke smo lahko zadovoljni.

Prvo je povedlo domače moštvo, gostje pa so izenačili in povedli s 3:2, domači ponovno izenačijo na 3:3, gostje pa so spet povedli in vodstvo zadržali ves prvi polčas, tako da se je polčas končal z rezultatom 11:8 v korist Radeč.

Za prvi polčas lahko rečemo, da so gostje imeli nekaj sreče, saj so domači igralci usmerili proti vratom veliko žog, ki pa so postale plen vratarja Radeč, ali pa so zadele vratnico. Gostje pa so izkoristili vse možnosti za dosego zadetka, predvsem zaradi nepazljivosti Jeseničanov v obrambi. V drugem polčasu so domači prevzeli pobudo in s hitrejšimi napadi zmanjšali rezultat in izenačili na 12:12 ter 13:13. Gostje so

spet povečali razliko za dva zadetka (15:13), domači pa so izenačili in prvič v drugem polčasu prešli v vodstvo s 16:15 in 17:15. Razlika dveh zadetkov so obdržali vse do rezultata 19:17, ko so dovolili gostom izenačiti in to predvsem zaradi brezglave igre, saj so v zadnjih minutah napravili nič koliko žog in nekajkrat brezbržno streljali proti vratom, namesto, da bi zadrževali žogo in tako branili rezultat.

V ekipi lahko pohvalimo Pogačnika, Prešerna, Šubica in Dizdareviča, v prvem polčasu pa so igrali dobro še vratar Šporar, Pavlič in Geršak.

Sodnika Jeruc iz Dupelj in Bašar iz Kranja sta tekmo vodila dobro. Po treh tekmah so Jeseničani osvojili prvo točko in so tako na desetem mestu v LCRL, pred njimi sta s točko še ekipi Dobove in Kamnika, ki imata boljšo razliko v zadetkih. Točko imajo tudi Radeč, ki so zaradi slabše razlike v golih za Jesenicami, zadnje, dvanajsto je moštvo Dupelj, vodi pa moštvo Brežice.

Jeseniški rokometiši, bi se kot novinci v LCRL morali boriti za čim tesnejše poraze, sleherni priborjena točka pa jim bo v zelo izenačenem spodnjem delu lestvice utrjevala obstoj v ligi, kar je za njihov debut v LCRL že uspeh.

V soboto, 14. septembra bodo jeseniški rokometiši gostovali v Krškem.

-tok

PORAZ B EKIPE

Druga ekipa Jesenic je v soboto, 7. septembra, igrala v Trzinu z istoimensko B ekipo in visoko izgubila z rezultatom 33:15.

V Trzinu so igrali: Boldežar, Ključanin, Gašperšič, Koreič, Radinovič, Sefaj, Koprivc, Peternej, Leskovšek in Zgonc.

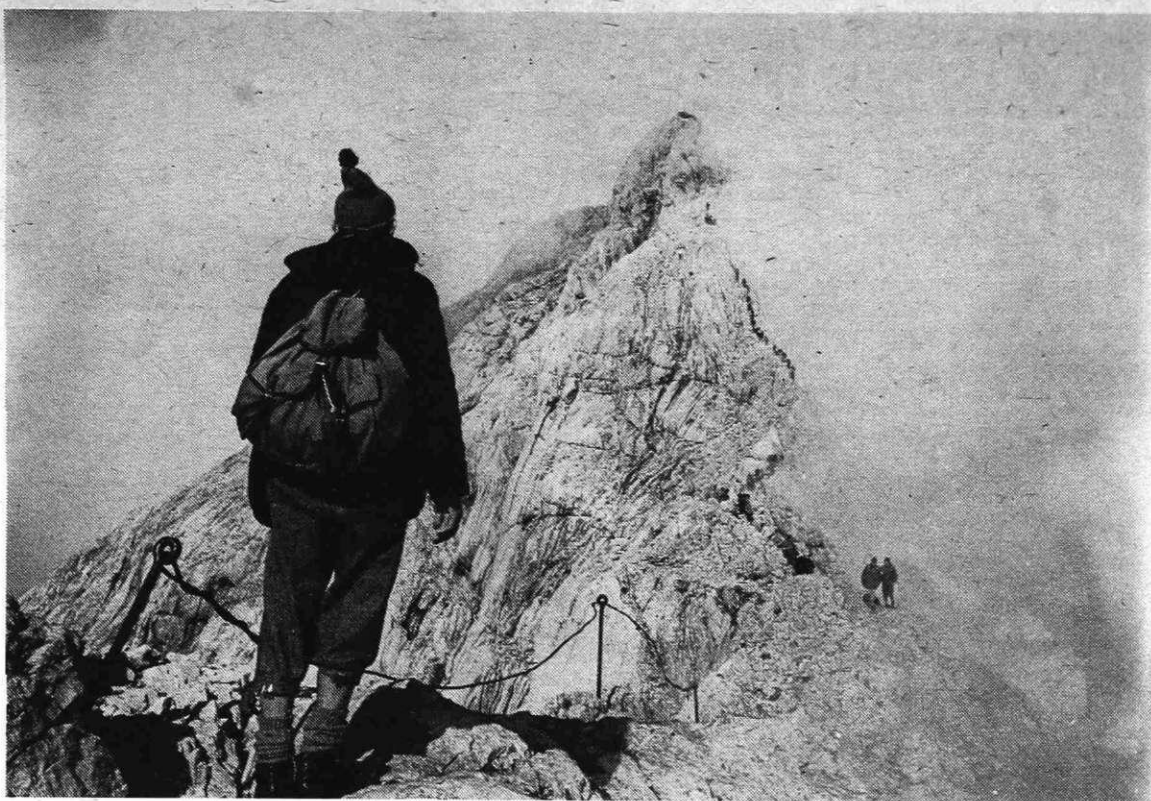
Proti močni in veliko starejši ekipi Trziča, mladi jeseniški igralci niso mogli veliko storiti. Ves čas tekme so bili v vodstvu Trzičani, gostje pa so igrali preveč brezglavo, veliko so zapravljali žoge in grešili v podajah. Domači igralci so izkoristili neizkušnost Jeseničanov, bili so višji in jim ni bilo težko streljati preko ne-

zanesljive jeseniške obrambe. Omenimo lahko tudi to, da prva ekipa Trziča nastopa v slovenski rokometni ligi, zato je tudi razumljivo boljše kvaliteta druge ekipe.

Kot opravičilo lahko omenimo le to, da so Jeseničani odigrali šele dve tekmi v tej sezoni (prvo so dobili) in da se pozna neizkušnost in mladost ekipe, kar pa se lahko z rednimi treningi in rednimi tekmami bistveno izboljša.

B ekipa Jesenic bo nastopila v soboto, 14. septembra, na igrišču za osnovno šolo na Jesenicah, proti drugi ekipi Alpeša iz Železnikov. Tekma bo ob 16.30.

-tok



Nepregledna kolona železarjev in predelovalcev na grebenu Triglava.

POHOD ŽELEZARJEV IN PREDELOVALCEV NA TRIGLAV

Pohod slovenskih železarjev na Triglav je postal že tradicionalen, saj se v organizaciji sindikata Železarje — referata za športno rekreacijo, izjavi že peto leto.

Do odločitve za pohod je prišlo že pred leti iz več razlogov: — Rekreacijska dejavnost se vse bolj uveljavlja širom naše domovine po podjetjih. V tem so daleč pred nami npr.: Vzhodni Nemci, kjer se športno udejstvuje ogromno delovnih ljudi. Iz množice pa ni težko dobiti kvalitetnih športnikov za vse panoge športa. No, tudi v našem podjetju v rekreacijski dejavnosti nismo med zadnjimi, saj se dobro zavedamo, da šport povečuje delovno sposobnost. In planinstvo se upravičeno šteje k najbolj zdravim športom.

— Železarji, ki niso vsi člani planinskih društev, se ravno ob takih pobudah odločijo, da se skupaj s svojci, sodelavci in prijatelji pod strokovnim vodstvom, vsaj enkrat povzpnejo na naš najvišji in najpopularnejši vrh Triglav.

— Če smo vsi slovenski železarji in predelovalci v sestavljeni organizaciji združenega dela Slovenske železarne, je prav, da se srečamo tudi na športnem področju, spoznamo in pogovarjamo, saj po delovni liniji nimamo veliko možnosti.

— Zadnja leta so vse bolj popularni množični pohodi v gore, tako v tujini kot doma, ki jih organizirajo planinska društva, potovalne agencije, podjetja in ustanove. Na primer, zimski pohod na Stol (v spomin na partizansko bitko — februarja 1942), znani pohod »sto žensk na Triglav«, v Rusiji množični vzpon na Pik Ljenu in na mednarodno udeležbo itd. Videti je, da so taki pohodi, razen spominskih, že tudi — moda!

In še malo iz zgodovine pohodov. Prvi pohod smo izvedli leta 1970 (19. in 20. septembra) z udeležbo 360 železarjev, od tega 80 iz Štor, 80 z Raven in 200 z Jesenic. Šli smo v različnih smereh iz Vrat po Tomiško-vi, čez Prag in s Pokljuke. Vse planinske postojanke Kredarica, Staničeva in Planika, so bile polno zasedene. Na vrhu Triglava sta železarjem spregovorila predsednik Planinske zveze Slovenije Miha Potočnik in generalni direktor ZPSŽ Gregor Klančnik. Pevec pa so zapeli nekaj pesmi, od katerih je ostala Aljaževa Oj Triglav moj dom, vsem v nepozabnem spominu.

Drugi pohod je bil leta 1971 (10. in 11. julija) s 420 udeleženci iz vseh treh železarn. Tudi ta pohod je bil zelo uspešen. Vsi udeleženci so sestopili v dolino Krme. Tokrat so vodniki železarjev s Kredarice reševali ponoči ponesrečenega alpinista v severni steni Triglava.

Tretji pohod, planiran za jesen leta 1972, je zaradi slabih vremenskih razmer odpadel.

Četrty pohod je bil v dneh 14. in 15. julija 1973, zaradi negotovega vremena le z 200 udeleženci (50 iz Štor, 70 z Raven in 80 z Jesenic). Zaradi dežja in nevihti smo se morali vrniti v Krmo iz planinskih postojank Planike, Kredarice in Staničeve, ne da bi osvojili vrh Triglava. Takrat so za senzacijo (beri cirkus) poskrbeli fantje iz Bohinja, ki jih je Tof podžgal, da so šli plezat po lestvi na vrh Triglava.

Vsi pohodi so se zaključili s povratkom v Krmo na Zasipski planini, kjer je bilo prijateljsko srečanje, piknik, nastop godbe ali pevcev.

Letošnji pohod železarjev na Triglav, v dneh 31. avgusta in 1. septembra, pa je presegel po obsežnosti in številu udeležencev, vse dosedanje. Po temeljitih pripravah in propagandi je bilo na pohodu po vseh poteh triglavskega pogorja v soboto 460 železarjev in njihovih svojcev in to: 48 iz Štor (iz Trente prek Doliča), 85 z Raven (Rudno polje — Kredarica), 208 z Jesenic (z vodiči), ki so pristopili iz Vrat čez Prag na Staničevu, druga polovica pa iz Trente na Dolič, 39 iz Plamena Kropa, s Pokljuke na Kredarico, 40 iz Tovila Ljubljana (s Pokljuke na Planiko) in 40 iz Žižne Celje (s Kota na Staničevu).

Jeseničane, pripravljene za lažjo smer Pokljuka—Planika, smo morali preusmeriti, zaradi zasedene Planike, z udeleženci Ljubljanske banke, na težjo a lepšo pot čez Prag iz Vrat.

Ze pristop v obsežno kraljestvo Triglava s katerekoli strani, je bil za vse enkratno doživetje. Če gledaš mogočno 1200 m visoko severno steno Triglava iz Vrat — kloneš pred toliko veličino. Če se zazreš v razoroano zahodno triglavsko ostenje iz siromašne trentarske strani, se spomniš čudovite pravljice o zlatorogu in gorskih vilah. Z bohinskih strani (po poti s Pokljuke) pa se ti predstavi »triglav«, gospodar vseh Julijcev v vsej svoji lepoti. Udeleženci so si v zatrepu doline Vrat ogledali kar dva spomenika (padlim gornikom — partizanom in spomenik vsem žrtvam gora), v Trenti pa na razglednem parobku spomenik dr. Juliju Kugyju, ki je s trentarskimi vodniki obiskoval in povečeval naše prelepe Julijske Alpe.

Vse štiri triglavske postojanke so bile ta večer seveda prenapolnjene, poleg železarjev še z delavci Ljubljanske banke in drugimi obiskovalci, saj je prenočilo v vseh skoraj tisoč ljudi. Kako skromni smo lahko — če je nujno! Vse priznanje gorskim in javniškim planincem, za Kredarico pa predvsem Stanetu Kerniku, da so postojanke res tako obnovljene in udobne. Koliko truda, znoja in časa so vložili ti idealisti!

Na večer smo vodniki vzpostavili zvezo potom radio oddajnikov z vsemi postojankami. Z Doliča, ki leži v kotlu, smo morali zlesti zaradi boljše zveze na koto (2416 m) v pobočju Kanjavca.

Zakonca Stojan sta se spet, kot že večkrat, žrtvovala za tehnična opravila (delitev značk, bonon in prenočišče). Ponoči je vsa gorska krajina izginila v megli. Močno je deževalo.

Nedeljsko jutro. Megle okoli gora, ki jih je nosil zapadnik. S Pavletom sva z dnem že prtila v pobočje Kanjavca na »zvezo«. Vreme negotovo, nesreča plezalca v steni Triglava — v reševalno akcijo morajo skoraj vsi vodniki s Staničeve. Ponovna zveza čez eno uro!

Medtem so najbolj neučakani že odhajali proti vrhu. Odhod vseh skupin! Vreme se je začelo vidnoboljšati. Sreča! V pečevju same vršne kupole Triglava smo vodniki manj gotove in začetnike navezali na vrvi. Vsem je šlo zelo dobro. Malo dobre volje, malo truda — dosegli smo vrh. »Prvopristopniki« so bili po tradiciji tepeni. Nepopisno zadovoljstvo vseh, občutek, ki se ga ne da povedati — to moraš doživeti. Skozi megle je že prodiralo sonce. Vse zbrane železarje in predelovalce je na »najvišji ravni« naše domovine pozdravil s klenimi besedami gene-

ralni direktor Slovenskih železarn Gregor Klančnik, žebjar Mikula pa nam je zatrobil začetne akorde pesmi Oj Triglav, moj dom.

Od vseh strani so prihajale in odhajale na vrh vedno nove trume planincev. Pravo mravljišče! Računamo, da je bilo ta dan na vrhu vsega skupaj okrog 800 obiskovalcev. Ubogi Triglav!

Sestopili smo prek Malega Triglava na Planiko ali Kredarico, po najdaljši, a najlažji poti v Krmo. Spet v presledkih skupina za skupino, že precej utrujene, razredčene na manjše grupe, so vodniki bodrili in pomagali najbolj onemoglim. Morda je sestop spominjal na Napoleonov povratek iz Rusije. Toda ko so se udeleženci na Zasipski planini, kjer je bil piknik, krepko podprli s pijačo in jedajo, je izginila vsa utrujenost. Ansambel Veseli planšarji s pevko Branko Strgar, je z domačimi »vizi« poskrbel, da se je na plešišču pred Kovinarsko kočo drenjalo in vrtelo vse — staro in mlado. Razpoloženje in zadovoljstvo na višku!

Letošnja bilanca pohoda na Triglav je zelo dobra!

Mnogi so bili na vrhu prvič, vsi pa so bili z uspehim pohodom zelo zadovoljni, saj so doživeli in videli toliko lepega, kar lahko nudijo le gore. Morda bodo hitro pozabili na tisto malo truda, vračali se bodo k njim spet znova...

Se nekaj misli za zaključek!

Vse priznanje zaslužijo vsi vodniki pohoda, ki so odhiteli v nedeljo zgodaj jutraj v steno Triglava in rešili težko ponesrečenega plezalca iz »Ladje«. Piknik v Krmi je minil brez njih, saj so se šele sredi noči utrujeni vrnili domov. Toda rešili so človeka.

Pohod železarjev in predelovalcev na Triglav naj ostane tradicionalen, a treba bo v bodoče misliti na omejeno število udeležencev ali časovno delitev. Kapacitete postojank so premajhne, pri taki množici udeležencev na vrhu tudi ne more biti zagotovljena varnost, saj je tudi število vodnikov premajhno.

Od udeležencev se bo morala prek vodnikov zahtevati večja disciplina na pohodu. Saj tudi vodniki ne morejo delati čudežev, če se ljudje ne držijo njihovih navodil.

Med pohodom je pitje alkohola strup, saj zmanjšuje fizično sposobnost, lahko pa povzroči hujše posledice. Letos je imelo šest gornikov dosti opravka, da so spravili pijanega železarja z vrha Triglava!

Morda bi v organizaciji komisije za športno rekreacijo pri sindikatu železarne Jesenice organizirali še več manjših pohodov na druge naše gore, ki po lepoti prav nič ne zaostajajo za Triglavom, če ga celo ne prekašajo, npr.: Skrlatico, Prisojnik, Mojstrovko, Jalovec in druge. Saj je zanimanja za planinske izlete in pohode pri železarjih dovolj, treba jih je le organizirati in izvesti.

Janez Krušič



TEDN
JESEN

železar
1. januar
ZPSZ 2
tisk, K

Pro
delavsk
samou
S tem j
ske žel
1969.
koristi
ce, žel
zasnov
jevalec
proizvo

Ob po
zuma z
zarne, s
organiz
valci ž
Kropa.
Celje te
se je
sporazu
Ravne
v našo
rezalne
stavljer
dela SI
lja eno
slovnih
Delo
Jesenic
Store,
Tovil I
lurski
združen
po stan
razpola
skim pa
— po
— do
— kr
— ste
Posa
imajo
belo ob
Iz te
Sloven
močno
ki bo
razvoj
Smo
zato je
jeno za
Leto
Pričelo
bil po
vojne s
na drug
pogazil
s krvjo
njem v
elska v
tovno
Evropi
daljnos
še ved
treh de
isto mi
moči, k
pod zer
gospoda
razvitej

Pocinki